

***Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii
Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych
Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego
Buska-Zdroju na lata 2022–2030***

Luty 2023

INICJATYWAŁOKALNA.PL
SP. Z O.O.

Opracowano przy współpracy
Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju oraz Urzędu Miasta i Gminy Stopnica z firmą

InicjatywaLokalna.pl sp. z o.o.

ul. Sienkiewicza 78, piętro IV, 25-501 Kielce

tel./fax 41 3430124 lub 507 048 678

www.inicjatywalokalna.pl

Zespół autorów	Data sporządzenia	Podpis autora
Pod kierownictwem: mgr inż. Klaudia Guzy	10.02.2023 r.	Klaudia Guzy
mgr Paweł Walczyszyn		Paweł Walczyszyn
mgr inż. Klaudia Swat		Klaudia Swat

Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030

Wykaz skrótów

GIOS	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPZ	Główny Punkt Zasilania
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	główny zbiornik wód podziemnych
IOŚ-PIB	Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy
IUNG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
JCWP	jednolite części wód powierzchniowych
JCWpd	jednolite części wód podziemnych
MOF	Miejski Obszar Funkcjonalny Buska-Zdroju
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	pola elektromagnetyczne
PM	pył zawieszony
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PM10	cząstki pyłu zawieszzonego o średnicy do 10 µm
PM2,5	cząstki pyłu zawieszzonego o średnicy do 2,5 µm
PPSS	Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RDOŚ	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
SOPO	System Osłony Przeciwosuwiskowej
SOR	<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>
Strategia	<i>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i>
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Spis treści

Wykaz skrótów.....	3
1. Wprowadzenie.....	6
1.1 Podstawa prawna	6
1.2 Cele sporządzania opracowania	8
1.3 Zakres prognozy wymagany prawem i trybem postępowania.....	10
1.4 Zastosowana metodyka.....	12
2. Charakterystyka ocenianego dokumentu	15
2.1 Informacje podstawowe	15
2.2 Główne cele i założenia Strategii.....	16
2.3 Powiązania Strategii z innymi dokumentami	18
3. Ocena stanu środowiska Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju.....	40
3.1 Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii z uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie.....	40
3.1.1 Położenie.....	40
3.1.2 Powierzchnia ziemi	41
3.1.3 Ludność.....	42
3.1.4 Klimat i powietrze atmosferyczne	42
3.1.5 Wody, zasoby naturalne.....	44
3.1.6 Gleby.....	60
3.1.7 Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	61
3.1.8 Krajobraz i formy ochrony przyrody	63
3.1.9 Strefy ochrony uzdrowskiej	75
3.1.10 Zabytki i dobra materialne	79
3.1.11 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	81
3.2 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko	82
3.3 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń zawartych w projekcie strategii	84
4. Analiza i ocena przewidywanych oddziaływań ustaleń Strategii na środowisko.....	87
4.1 Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko, w tym na obszar Natura 2000	91

4.2 Lokalizacja ustaleń Strategii	99
4.3 Wpływ realizacji Strategii na poszczególne aspekty środowiska	114
4.3.1 Różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta	115
4.3.2 Klimat, powietrze atmosferyczne	120
4.3.3 Ludność	122
4.3.4 Wody	125
4.3.5 Powierzchnia ziemi, krajobraz	128
4.3.6 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	130
4.3.7 Zasoby naturalne	131
4.3.8 Dobra materialne, zabytki	132
4.3.9 Obszary chronione, Natura 2000	134
4.4 Skumulowane lub transgraniczne oddziaływanie na środowisko	139
4.5 Opis przewidywanych działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu	140
5. Propozycja rozwiązania alternatywnego do zawartego w projekcie Strategii	148
6. Analiza skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu	150
7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	152
Spis map	154
Spis rysunków	154
Spis tabel	155

1. Wprowadzenie

1.1 Podstawa prawna

W myśl *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) istnieje obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla m.in. skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracyjne. W tym celu organ opracowujący projekt dokumentu sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Niniejszy dokument – *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* (zwany dalej Prognozą) został przygotowany jako pierwszy element w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tego rodzaju dokumentów. Dokument ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń Strategii na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej Prognozie został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo z dnia 5 sierpnia 2022 r., znak pisma WOO-III.411.20.2022.KW) oraz jest zgodny z pismem Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 18 lipca 2022 r., znak: NZ.9022.5.75.2022, dotyczącym zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu Strategii.

Zapisy *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* stanowią odzwierciedlenie wdrożenia do polskich regulacji prawnych ustaleń podjętych na poziomie międzynarodowym w dyrektywach Wspólnot Europejskich:

- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne* (Dz. U. UE L 26 z 28.12.2012);

- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001);*
- *Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992);*
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003);*
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. U. UE L 156 z 25.06.2003);*
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. U. UE L 24 z 29.01.2008).*

Poza ww. aktami prawnymi, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko regulują również obowiązujące ustawy i rozporządzenia prawa polskiego, w tym przede wszystkim:

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);*

- *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845);*
- *Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187);*
- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 z późn. zm.).*

1.2 Cele sporządzania opracowania

Wprowadzenie w życie zadań zawartych w dokumencie Strategii może powodować oddziaływanie na środowisko. Niniejsza Prognoza ma zdiagnozować możliwe szkody dla środowiska, jakie mogą mieć miejsce na skutek realizacji przedsięwzięć, dla których Strategia wyznacza ramy i kierunki rozwoju, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w Strategii rozwiązaniami o charakterze planistycznym i organizacyjnym, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, oraz aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Ze względu na brak możliwości przeanalizowania na tym etapie wszystkich działań w zakresie rozwiązań technicznych, etap dokładnej identyfikacji zagrożeń związanych z realizacją zadań powinien zostać przeprowadzony na szczeblu uzyskiwania potrzebnych decyzji, a więc na szczeblu lokalnym, zatem określenie dokładnej skali oddziaływania poszczególnych inwestycji nie jest przedmiotem niniejszej Prognozy. Sporządzony dokument sygnalizuje ewentualne potencjalne zagrożenie środowiska.

Dokument ten umożliwia wskazanie na wczesnym etapie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Ponadto jednym z głównych celów tego opracowania jest przedstawienie rozwiązań dążących do minimalizacji negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, jak również ocena potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji zadań zawartych w Strategii. Prognoza ma za zadanie dostarczyć informacje zainteresowanym mieszkańcom w procesie konsultacji społecznych oraz organom Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach i Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach – celem jej zaopiniowania.

Prognoza zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. Podczas jej opracowywania starano się zidentyfikować i ocenić bezpośrednio, pośrednio oraz skumulowane oddziaływanie na wszelkie komponenty środowiska związane z ustaleniami Strategii. Ponadto przeanalizowano zgodność danego dokumentu z celami środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

W Prognozie przedstawiono wyniki oceny potencjalnych zagrożeń dla środowiska wynikających z zapisów projektu dokumentu pn. *Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030*. Zaproponowano rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń Strategii na środowisko. Określono także możliwości poprawy stanu oraz funkcjonowania systemów przyrodniczych.

Dla określenia funkcji prognozy znamienne jest art. 8 dyrektywy 2001/42/WE; wskazuje on, że ustalenia tego dokumentu powinny być uwzględnione w czasie przygotowania planu lub programu oraz przed jego przyjęciem lub poddaniem procedurze ustawodawczej, a także w dokumencie podsumowującym przebieg strategicznej OOŚ. To oznacza, że w prognozie oddziaływania na środowisko muszą się znaleźć przede wszystkim te informacje, które mogą mieć wpływ na zapisy ocenianego dokumentu i na praktyczną realizację jego ustaleń – a zatem nie wszystkie, lecz tylko istotne, racjonalnie uzasadnione i mogące mieć realne przełożenie na treść dokumentu będącego przedmiotem strategicznej OOŚ. Dyrektywa wymaga przedstawienia w prognozie informacji skupiających się na kwestiach związanych wyłącznie ze znaczącym wpływem na środowisko.

1.3 Zakres prognozy wymagany prawem i trybem postępowania

Zgodnie z wytycznymi art. 51 ust. 2 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* niniejsza Prognoza powinna:

- 1) zawierać:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
 - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
 - f) oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;
 - g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.
- 2) określać, analizować i oceniać:
 - a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
 - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
 - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*;
 - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
 - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot

ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości niniejszej prognozy został uzgodniony, w myśl art. 53 ww. ustawy z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo z dnia 5 sierpnia 2022 r., znak pisma WOO-III.411.20.2022.KW) oraz z Wojewódzkim Świętokrzyskim Inspektorem Sanitarnym w Kielcach (pismo z dnia 18 lipca 2022 r., znak pisma NZ.9022.5.75.2022).

Informacje zawarte w niniejszej Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Również stopień jej szczegółowości został dostosowany

do założeń projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030*. Oznacza to, że przeprowadzone analizy opierają się przede wszystkim na opisowej i jakościowej identyfikacji kluczowych oddziaływań, jakie mogą wystąpić w związku z praktycznym stosowaniem ustaleń Strategii. Szczegółowa analiza konkretnych działań i przedsięwzięć może być przeprowadzona jedynie na etapie postępowań administracyjnych (np. na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji udzielającej pozwolenia na budowę) oraz przy dokonywaniu zgłoszeń budowlanych.

W przedmiotowej Prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów, powiązanych z projektem poddawany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.4 Zastosowana metodyka

Niniejszą Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizie poddano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju, a także oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska. Analizowano również środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Stopień szczegółowości treści niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest adekwatny do charakteru treści Strategii. Oznacza to, że przeprowadzone analizy opierają się przede wszystkim na opisowej i jakościowej identyfikacji kluczowych oddziaływań, jakie mogą wystąpić w związku z praktycznym stosowaniem ustaleń Strategii. Szczegółowa analiza konkretnych działań i przedsięwzięć może być przeprowadzona jedynie na etapie postępowań administracyjnych (np. na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji udzielającej pozwolenia na budowę) oraz przy dokonywaniu zgłoszeń budowlanych. Zastosowane metody są typowe dla strategicznych ocen oddziaływania na środowisko. Zastosowano głównie metody:

- **Opisowe** – metoda ta dotyczy charakterystyki i oceny istniejącego stanu poszczególnych elementów środowiska dokonanych na podstawie danych: przedstawionych w Programach Ochrony Środowiska dla poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF Buska-Zdroju oraz uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju i Urzędu

Miasta i Gminy Stopnica, a także z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach, prowadzącego wojewódzki monitoring środowiska.

- **Oceny analiz jakościowych** – metoda ta dotyczy identyfikacji i oceny analiz jakościowych oraz środowiskowych uzyskanych z jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju oraz z wojewódzkiego monitoringu środowiska prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach.
- **Macierzowe** – metoda ta przedstawiona została w postaci tabeli, która jest wykresem siatki. W wierszach wpisano uruchamiane przy realizacji Strategii działania, a w kolumnach – poszczególne elementy opisujące środowisko. Pod uwagę wzięto następujące komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Biorąc pod uwagę oceny skutków środowiskowych wdrażania zadań Strategii, zakwalifikowano poszczególne cele projektów do pozytywnych, negatywnych bądź neutralnych w zakresie analizowanego zagadnienia w stosunku do poszczególnych aspektów środowiskowych.
- **Wartościowania** – metoda ta dotyczy oceny i wartościowania skutków przewidzianych zmian w środowisku podczas wdrażania projektów i wpływu poszczególnych celów projektów na komponenty środowiska.

Powyższe metody są stosunkowo ogólne i mają dość subiektywny charakter. Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące rozpatrywanego obszaru. Uwzględniono ustalenia strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz dane wynikające z opracowań ekofizjograficznych. Przeanalizowano uwarunkowania wynikające z map hydrograficznych, geologicznych, hydrogeologicznych, glebowo-rolniczych, map zagrożenia powodziowego oraz innych opracowań kartograficznych. Ponadto analizie poddano środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji projektów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Sformułowano krótki opis spodziewanych oddziaływań, określając ich charakter pozytywny bądź negatywny, odnosząc się do działań zaproponowanych w Strategii.

Z uwagi na fakt braku możliwości określenia skutków środowiskowych poszczególnych przedsięwzięć w miejscach ich realizacji, oszacowano charakter oddziaływania potencjalnych inwestycji. Ponadto oceniono wpływ Strategii nie tylko biorąc

pod uwagę oddziaływanie negatywne, ale także rozważając charakter pozytywny zaproponowanych zamierzeń inwestycyjnych.

Wskazanie racjonalnych rozwiązań alternatywnych stanowiło poważny problem. Strategia rozwoju jest podsumowaniem wszelkich informacji i działań, jakie zostały zaproponowane w całym procesie planistycznym. Zatem opracowanie rozwiązań alternatywnych w tym przypadku jest procesem prawie niewykonalnym. Analiza rozsądnych alternatyw zaproponowanych działań musiałaby opierać się o dokładną ocenę poszczególnych działań, ich charakteru oddziaływania oraz lokalizacji i wskazania konieczności opracowania innego rozwiązania – technicznego bądź lokalizacyjnego.

Dodatkowo sformułowano zalecenia odnośnie sposobów minimalizacji negatywnych skutków.

2. Charakterystyka ocenianego dokumentu

2.1 Informacje podstawowe

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030 (Strategia) stanowi odpowiedź samorządów gminnych na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą wymagającą nowego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby i perspektywy rozwoju obszaru. Dokument ten pozwoli zmierzyć się ze wspólnymi problemami i wyzwaniem oraz zdefiniować cele rozwoju wykorzystujące wspólne szanse i potencjały samorządów tworzących MOF Buska-Zdroju.

W Strategii zaprezentowana została wizja, misja oraz cele strategiczne i szczegółowe przewidziane do realizacji we wskazanym okresie jej obowiązywania, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia. Wyróżniono również działania priorytetowe, które należy podjąć, aby osiągnąć wyznaczone cele. W ramach działań przedstawiono konkretne zadania, a po przeprowadzeniu hierarchizacji planowanych przedsięwzięć, wskazano projekty strategiczne, najważniejsze i najpilniejsze do realizacji w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym we wskazanym okresie – przedstawiono dla nich ramy finansowe oraz plan finansowania. Projekty te mają charakter zintegrowany – obejmują różne sektory (społeczny, gospodarczy, środowiskowy), integrują kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, inne) i obejmują różne terytoria administracyjne (dwie gminy). Projekty strategiczne są ze sobą powiązane i komplementarne nie tylko względem siebie, ale też w stosunku do już zrealizowanych inwestycji na obszarze, dzięki czemu ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia efektu synergii. Podkreślenia wymaga fakt, że projekty nie są opatrzone żadnym opisem, który wskazywałby na zakres inwestycji (np. długość, zakres rozbudowy lub przebudowy itp.) oraz jej lokalizację względem obszarów podlegających ochronie prawnej lub ustaleniom miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Proces tworzenia Strategii umożliwiał partycypację mieszkańców i innych interesariuszy w „grze o rozwój” i zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych już od etapu analiz i diagnozy stanu sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej obszaru. Strategia zawiera również obligatoryjne elementy, zdefiniowane nowelizacją przepisów (model struktury funkcjonalno-przestrzennej gmin, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminach, obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz fakultatywnie obszary strategicznej interwencji dla obszaru).

Strategia ZIT MOF Buska-Zdroju jest instrumentem pozyskiwania środków zewnętrznych, a jednocześnie pełnoprawną strategią rozwoju, stanowiącą element zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju.

W dniu 13 listopada 2020 r. wszedł w życie nowy pakiet przepisów dotyczących polityki rozwoju – *Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378 z późn. zm.), której celem jest realizacja postanowień *Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii (krajowej, wojewódzkiej, gminnej i ewentualnie ponadlokalnej, sporządzanej dla grupy sąsiadujących lub powiązanych ze sobą funkcjonalnie gmin).

2.2 Główne cele i założenia Strategii

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030 (Strategia ZIT MOF Buska-Zdroju) określa główne cele i kierunki polityki rozwoju MOF Buska-Zdroju, oczekiwane rezultaty planowanych działań, model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze.

W projekcie Strategii w wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję, misję, dwa cele strategiczne i dla każdego z nich dwa cele szczegółowe. Do celów strategicznych zostały przyporządkowane działania priorytetowe wyznaczające obszary, w ramach których będą realizowane działania. Realizacja przedstawionych w Strategii zadań posłuży do zrealizowania zaplanowanych celów oraz osiągnięcia przyjętych wskaźników rozwoju MOF Buska-Zdroju.

WIZJA

Współtworzony przez aktywną wspólnotę mieszkańców Miejski Obszar Funkcjonalny Buska-Zdroju przyjazny środowisku naturalnemu

MISJA

Tworzenie atrakcyjnej przestrzeni do aktywności społecznej i gospodarczej dla rozwoju funkcji turystycznej i osiedleńczej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju

W analizowanym dokumencie Strategii wskazane zostały dwa cele strategiczne, dla każdego z nich po dwa cele szczegółowe, z kolei dla nich po dwa działania priorytetowe

(łącznie 8 działań priorytetowych), w ramach których zdefiniowane zostały kluczowe do realizacji zadania (tabela 5).

W ramach Strategii wyznaczono 2 projekty zintegrowane, które są priorytetowe i planowane do realizacji w pierwszej kolejności. Natomiast pozostałe 6 projektów to projekty komplementarne, realizujące cele i założenia wskazane w dokumencie. Projekty te przyczynią się do rozwiązania kluczowych problemów, zmniejszą bariery rozwojowe i wzmocnią lokalny potencjał. Projekty strategiczne mają zarówno charakter inwestycyjny, jak i nieinwestycyjny. Odnoszą się do kwestii społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

I. Projekty strategiczne podstawowe w formule ZIT, w ramach Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego 2021–2027:

1. Realizacja Strategii ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju poprzez poprawę jakości i dostępności komunikacyjnej w oparciu o zrównoważoną, multimodalną mobilność miejską;
2. Realizacja Strategii ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju poprzez ochronę i udostępnianie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury w celu wzmocnienia atrakcyjności turystycznej obszaru dzięki utworzeniu Szlaku Dziedzictwa Kultury;

II. Projekty strategiczne komplementarne w trybie konkurencyjnym, ze środków Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego 2021–2027 i innych:

3. Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych;
4. Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie MOF Buska-Zdroju;
5. Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie MOF Buska-Zdroju;
6. Rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej mieszkańców szansą na rozwój MOF Buska-Zdroju;
7. Poprawa i rozwój kompleksowych usług publicznych na terenie MOF Buska-Zdroju;
8. Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami.

Na ten moment dla większości projektów nie określono ich podstawowych parametrów technicznych oraz lokalizacji w odniesieniu do ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i obszarów chronionych. W związku z powyższym uznaje się, iż treść projektu Strategii nie pozwala rozstrzygnąć, które z przedsięwzięć należy do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Projekt Strategii zawiera również opis wdrażania i monitoringu. W dokumencie wskazano, że monitoring realizacji Strategii prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów i zadań, uwzględnionych w planie operacyjnym Strategii. Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą dwuletnich zmian wskaźników.

Analizowany dokument Strategii zawiera wskaźniki mierzalności rozwoju oraz wskaźniki produktu i rezultatu, które powinny być osiągnięte na koniec realizacji Strategii – wszystkie będą przedmiotem monitoringu.

2.3 Powiązania Strategii z innymi dokumentami

Strategia odnosząc się w swych założeniach (celach głównych, strategicznych i działaniach priorytetowych) do zidentyfikowanych problemów mieszkańców MOF Buska-Zdroju, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju obszaru), a także dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym, komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji Strategii. Zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1 Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie Strategii do zapisów dokumentu strategicznego i/lub planistycznego ¹
POZIOM MIĘDZYNARODOWY I KRAJOWY		
1.	Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju	<p><i>Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju</i>, przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.</p> <p>Analiza spójności dokumentów strategicznych z Agendą ONZ 2030 stanowi swego rodzaju novum w polskiej polityce rozwoju. Zobowiązanie do realizacji Agendy jest dobrowolne i nie umocowane w instrumentach finansowych, z których mogłaby korzystać Polska lub polskie regiony. Niemniej układ celów Agendy wyznacza uniwersalny, globalny model zrównoważonego rozwoju, a sygnatariusze Agendy, w tym Polska, solidarnie zobowiązali się do aktywnej realizacji i monitorowania jej postępu.</p> <p>Cele Agendy, w które bezpośrednio wpisują się założenia Strategii, to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt;</i> 2. <i>Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie;</i> 3. <i>Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi;</i> 4. <i>Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi;</i> 5. <i>Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu;</i> 6. <i>Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;</i> 7. <i>Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.</i> <p>Spójność założeń Strategii z wyżej wymienionymi celami przejawia się bezpośrednio lub pośrednio we wszystkich wymienionych celach Agendy, tj.:</p> <p>Cel. 1 „Poprawa warunków życia mieszkańców” poprzez rozwój infrastruktury komunalnej oraz ochronę środowiska i ograniczanie niskiej emisji – spójność w szczególności z celami 3, 6, 11, 13, 15 Agendy.</p> <p>Cel. 2 „Wysoka jakość i dostępność usług publicznych” poprzez cyfryzację i zagospodarowanie czasu wolnego – spójność w szczególności z celami 4, 8, 11 Agendy;</p> <p>Cel 4 „Wzmocnienie kapitału społecznego” poprzez wspieranie</p>

¹ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmienionej formie.

		<p>przedsiębiorczości oraz wzmacnianie integracji mieszkańców – spójność w szczególności z celami 3, 8, 11 Agendy.</p>
2.	<p><i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</i></p>	<p><i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</i> (KSRR) jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów we wrześniu 2019 r. i jest on w pełni komplementarny do zapisów SOR w wymiarze terytorialnym oraz zgodny z rozstrzygnięciami funkcjonalno-przestrzennymi zawartymi w <i>Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</i>. KSRR przewiduje realizację trzech głównych celów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;</i> 2. <i>Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;</i> 3. <i>Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk publicznych.</i> <p>W zakresie komplementarności z merytorycznymi celami KSRR, <i>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> wykazuje najsilniejszą komplementarność z celami szczegółowymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Celu 1., tj. cel. 1.5. <i>Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów;</i> • Celu 2., tj. cel 2.1. <i>Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</i>, cel 2.2. <i>Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym</i> oraz cel 2.3. <i>Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach;</i> • Celu 3., tj. cel 3.1. <i>Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem</i> oraz cel 3.3. <i>Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.</i>
3.	<p><i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i></p>	<p>Głównym celem <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i> (SOR) jest: <i>tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.</i> Cel ten uwypukla zatem aspekty związane z jakością życia i dobrobytem ludności, stawiając wymiar społeczny na pierwszym miejscu. Cel ten w pewien sposób koreluje z wizją MOF Buska-Zdroju: „Współtworzony przez aktywną wspólnotę mieszkańców Miejski Obszar Funkcjonalny Buska-Zdroju przyjazny środowisku naturalnemu”.</p> <p>Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia dokumentu, w które bezpośrednio lub pośrednio wpisują się założenia niniejszej Strategii:</p> <p><i>Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.</i> <i>Obszar: Przemiany strukturalne sektora. Nowe formy działania i współpracy. Nowoczesne instrumenty wsparcia.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Małe i średnie przedsiębiorstwa.</i></p> <p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym <i>Silna gospodarka lokalna – cele szczegółowe</i> „Zwiększenie atrakcyjności miejsc pracy” oraz „Wzmocnienie kapitału społecznego”.</p> <p><i>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.</i> <i>Obszar: Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.</i></p>

		<p><i>Główne obszary koncentracji działań: Spójność społeczna.</i> <i>Obszar: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe. Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.</i></p> <p><i>Główne obszary koncentracji działań: Rozwój zrównoważony terytorialnie.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym <i>Silna gospodarka lokalna – cel szczegółowy „Wzmocnienie kapitału społecznego”.</i> <i>Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</i> <i>Obszar: Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce.</i> <i>Obszar: Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców. Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem.</i> <i>Obszar: Cyfrowe państwo usługowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: E-państwo.</i> <i>Obszar: Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Efektywność wykorzystania środków UE.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę szczególnie na spójność z celem strategicznym <i>Wysoka jakość życia mieszkańców – cel szczegółowy „Poprawa warunków życia mieszkańców”.</i></p> <p>Obszary wpływające na osiągnięcie celów <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Poprawa jakości kapitału ludzkiego. Zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju.</i> • <i>Wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju.</i> • <i>Zrównoważenie systemu energetycznego Polski.</i> • <i>Rozwój potencjału środowiska naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców.</i> <p>Analizując plan operacyjny dla MOF Buska-Zdroju (Strategia, tabela 5) stwierdza się, że powyższe obszary wpływają również na osiągnięcie celów <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030 – szczególnie dotyczące poprawy jakości kapitału ludzkiego, wzmocnienia cyfrowego i rozwoju potencjału środowiska naturalnego.</i></p>
4.	<p><i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i></p>	<p>W systemie dokumentów strategicznych <i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030)</i> stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. <i>Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców</i>, został przeniesiony wprost z SOR.</p>

		<p>Cele szczegółowe zostały doprecyzowane i określone w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska:</p> <p><i>Cel I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;</i></p> <p><i>Cel II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;</i></p> <p><i>Cel III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.</i></p> <p>Na cele te w sposób bezpośredni lub pośredni odpowiadają w szczególności następujące działania priorytetowe Strategii:</p> <p>Cel szczegółowy „Poprawa warunków życia mieszkańców”, działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”.</p>
5.	<p><i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i></p>	<p>Cele i kierunki działań <i>Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i>, z którymi Strategia jest najmocniej powiązana:</p> <p><i>Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:</i></p> <p><i>1.1.1. Wzmocnienie i upowszechnienie mechanizmów dialogu i współpracy,</i></p> <p><i>1.1.2. Wspieranie rozwoju partnerstwa i innych form współpracy w obszarze realizacji zadań publicznych,</i></p> <p><i>1.1.3. Doskonalenie rozwiązań instytucjonalno-prawnych umożliwiających rozwój sektora obywatelskiego,</i></p> <p><i>1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej,</i></p> <p><i>1.2.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu przez edukację włączającą.</i></p> <p><i>Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:</i></p> <p><i>2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,</i></p> <p><i>2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dzieł kultury,</i></p> <p><i>2.3. Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,</i></p> <p><i>2.4. Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę.</i></p> <p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę, że jednym z celów szczegółowych <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> jest „Wzmocnienie kapitału społecznego”, cel ten w wielu aspektach wpisuje się w powyższe założenia. Bezpośrednio wpisuje się w nie także cel: „Poprawa warunków życia mieszkańców”. Wdrożenie Strategii przyczyni się do zwiększenia zaangażowania obywateli w życie publiczne, szczególnie poprzez stworzenie platformy stałej współpracy i komunikacji gminy z mieszkańcami, realizację projektów sprzyjających budowaniu sentymentu i przywiązania do gminy czy wdrażania programu grantowego wspierającego inicjatywy oddolne. Wdrażanie Strategii będzie sprzyjać włączeniu społecznemu, szczególnie poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych i kreowanie możliwości do rozwoju młodych ludzi oraz zapewnienie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym, których nie brakuje na obszarze MOF Buska-Zdroju, a także poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców. Integracja mieszkańców zostanie zwiększona m.in. poprzez tworzenie warunków do partycypacji społecznej. Planowane są także zadania z zakresu cyfryzacji, w tym rozwoju e-administracji, a co za tym idzie digitalizacji i udostępniania danych, w tym dóbr kultury.</p>
6.	<p><i>Strategia zrównoważonego rozwoju</i></p>	<p><i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</i> jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w <i>Ustawie z dnia 6 grudnia 2006</i></p>

<p>wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</p>	<p>r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 z późn. zm.) i zastępuje <i>Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020</i> przyjętą uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. (M.P. poz. 839). W Strategii przedstawiono pogłębioną analizę możliwości rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w wymiarze regionalnym, co umożliwiło określenie kluczowych kierunków ich rozwoju do 2030 r.</p> <p>Cele i kierunki interwencji, w które bezpośrednio wpisują się w założenia <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i>:</p> <p><i>Cel szczegółowy II Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kierunek interwencji II.1 Rozwój liniowej infrastruktury technicznej;</i> • <i>Kierunek interwencji II.2 Dostępność wysokiej jakości usług publicznych;</i> • <i>Kierunek interwencji II.3 Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast;</i> • <i>Kierunek interwencji II.4 Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;</i> • <i>Kierunek interwencji II.5 Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.</i> <p><i>Cel szczegółowy III Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kierunek interwencji III.1 Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa;</i> • <i>Kierunek interwencji III.2 Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy;</i> • <i>Kierunek interwencji III.3 Wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi;</i> • <i>Kierunek interwencji III.5 Rozwój ekonomii i solidarności społecznej na obszarach wiejskich.</i> <p>Jednym z elementów przewidzianych do realizacji w ramach <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> jest budowa lub modernizacja infrastruktury technicznej, która będzie prowadzona w sposób zintegrowany z działaniami uzupełniającymi, służącymi zwiększeniu dostępności cyfrowej terenów MOF Buska-Zdroju. Zwiększona będzie dostępność cyfrowa, która coraz silniej warunkuje możliwość upowszechnienia wielu nowych technologii i modeli biznesowych opartych na cyfryzacji i sieci internetowej, w tym Internetu rzeczy, technologii satelitarnych, e-handlu. Planuje się inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.</p> <p>Do najważniejszych pozarolniczych wyzwań o charakterze społeczno-gospodarczym, przed którymi stoją obszary wiejskie niebędące wiejskimi strefami podmiejskimi dużych miast, zaliczono m.in. inwestycje służące poprawie jakości usług podstawowych na obszarach wiejskich, do których zaliczono edukację, opiekę zdrowotną, opiekę nad matką z dzieckiem, osobami niepełnosprawnymi i seniorami, rozwój kapitału społecznego, jak też poprawę jakości działania instytucji publicznych i kultury – inwestycje takie zostały wskazane jako priorytetowe w <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i>. Planowany jest m.in. rozwój e-usług,</p>
---------------------------------------	--

		<p>zwiększenie dostępu do wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia, wspieranie rozwoju i uczenia się mieszkańców przez całe życie, w tym w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych, wzmacnianie tożsamości, poczucia wspólnoty i więzi międzypokoleniowych.</p> <p>Wdrażanie Strategii przyczyni się też do dynamizacji przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczych. Planowane jest też wdrożenie i rozwój infrastruktury błękitno-zielonej. Strategia przewiduje realizację projektów z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych, a także w przedsiębiorstwach, w tym wykorzystanie OZE.</p>
7.	<p><i>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły²</i></p>	<p>Akt ten zachowuje moc do dnia 22 marca 2023 r. i może być zmieniany – pierwotnie okres obowiązywania aktu to 22 grudnia 2021 r., jednak art. 566 ust. 2 <i>Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne</i> (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.) został zmieniony przez art. 3. pkt 5 <i>Ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw</i> (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2368), na mocy którego: „przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 88h ust. 13 oraz art. 114 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia 22 grudnia 2022 r. i mogą być zmieniane”.</p> <p>Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są aktualizowane co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji dokumentu, zakończyły się konsultacje społeczne projektu II aktualizacji Planu gospodarowania wodami, natomiast nie został jeszcze przyjęty projekt aktualizacji, w związku z czym odniesiono się do wersji przyjętej rozporządzeniem w 2016 r.</p> <p>Na terenie gmin Busko-Zdrój i Stopnica nie występują większe rzeki, które powodowałyby zagrożenie powodziowe.</p> <p>Gminy Busko-Zdrój i Stopnica położone są w obrębie wód podziemnych (JCWPd)³:</p> <p>I. Kod JCWPd: PLGW2000100:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stan ilościowy: dobry, • Stan chemiczny: dobry, • Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry, • Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: niezagrożona. <p>II. Kod JCWPd: PLGW2000115:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stan ilościowy: dobry, • Stan chemiczny: dobry, • Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry, • Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: zagrożona. <p>Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla gmin Busko-Zdrój i Stopnica⁴:</p> <p>I. Kod JCWP: RW20006216849:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Ciek od Broniny, • Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry, • Stan chemiczny: dobry,

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911).

³ Informatyczny System Osłony Kaju, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, wody.isok.gov.pl

⁴ jw.

		<ul style="list-style-type: none"> • Stan ogólny: dobry, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>II. Kod JCWP: RW20006217649:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Rzaska, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>III. Kod JCWP: RW20006217883:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Wschodnia do Sanicy, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>IV. Kod JCWP: RW2000621788429:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Sanica do Brodu, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>V. Kod JCWP: RW200062178844:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Dopływ spod Kołaczkowic, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>VI. Kod JCWP: RW2000621788469:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa JCWP: Stopniczanka, • Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: zły, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>VII. Kod JCWP: RW200092178849:</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none">• Nazwa JCWP: Sanica od Brodu do ujścia,• Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,• Stan chemiczny: dobry,• Stan ogólny: zły,• Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,• Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Busko-Zdrój⁵:</p> <p>I. Kod JCWP: RW2000621686:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nazwa JCWP: Dopływ z Olganowa,• Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry,• Stan chemiczny: dobry,• Stan ogólny: dobry,• Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,• Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>II. Kod JCWP: RW2000621762:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nazwa JCWP: Ciek od Gadawy,• Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,• Stan chemiczny: dobry,• Stan ogólny: zły,• Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,• Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>III. Kod JCWP: RW20007216549:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nazwa JCWP: Struga Podłęska,• Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,• Stan chemiczny: dobry,• Stan ogólny: zły,• Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,• Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>IV. Kod JCWP: RW20007216712:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nazwa JCWP: Dopływ spod Marzęcina,• Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,• Stan chemiczny: dobry,• Stan ogólny: zły,• Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,• Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>V. Kod JCWP: RW2000721672:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nazwa JCWP: Ciek od Skorocic,
--	---

⁵ jw.

		<ul style="list-style-type: none">• Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,• Stan chemiczny: dobry,• Stan ogólny: zły,• Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,• Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>VI. Kod JCWP: RW2000721685:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nazwa JCWP: Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny),• Stan/potencjał ekologiczny: zły,• Stan chemiczny: dobry,• Stan ogólny: zły,• Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,• Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Stopnica⁶:</p> <p>I. Kod JCWP: RW20006217652:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nazwa JCWP: Dopływ spod Zborowa ze zbiornikiem wodnym,• Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,• Stan chemiczny: dobry,• Stan ogólny: zły,• Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,• Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>II. Kod JCWP: RW20006217656:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nazwa JCWP: Dopływ z Chrzanowa,• Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,• Stan chemiczny: dobry,• Stan ogólny: zły,• Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,• Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>III. Kod JCWP: RW200062178869:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nazwa JCWP: Pobocznicza,• Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry,• Stan chemiczny: dobry,• Stan ogólny: dobry,• Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,• Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>IV. Kod JCWP: RW20009217889:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nazwa JCWP: Wschodnia od Sanicy do ujścia,
--	--	--

⁶ jw.

		<ul style="list-style-type: none"> • Stan/potencjał ekologiczny: dobry i powyżej dobrego, • Stan chemiczny: dobry, • Stan ogólny: dobry, • Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona, • Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. <p>Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami <i>Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły</i>, to: „Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej”, „Powstanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury” oraz „Wspieranie rozwoju małej retencji i bioretencji”.</p>
8.	<p><i>Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK)</i></p>	<p><i>Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK)</i> jest jednym z dokumentów planistycznych opracowanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niepogarszanie stanu części wód; • osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych; • spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m.in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie); • zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji. <p>Działania zaplanowane w <i>Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju (PWŚK)</i> w celu poprawy stanu jednolitych części wód podziemnych⁷:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nazwa/numer JCWPd: 100 – do działań podstawowych należy: ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascenzji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie składu chemicznego określonego dla wód pitnych, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródładowych (GZWP), opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródładowych (GZWP), oraz coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia. • Nazwa/numer JCWPd: 115 – do działań podstawowych należy: coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia, opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródładowych (GZWP), opracowanie projektu

⁷ jw.

	<p>rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych. Natomiast do zadań uzupełniających należą: prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m³/d, identyfikacja występowania przyczyn pojedynczych stwierdzonych zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego.</p> <p>Działania zaplanowane w Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK) w celu poprawy stanu jednolitych części wód powierzchniowych:</p> <ol style="list-style-type: none">I. W zlewni JCWP Ciek od Broniny zaplanowano działania podstawowe tj.: objęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonanie oceny jakości wody, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.II. W zlewni JCWP Rząska zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.III. W zlewni JCWP Wschodnia do Sanicy zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.IV. W zlewni JCWP Sanica do Brodu zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.V. W zlewni JCWP Dopływ spod Kołaczkowic zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.VI. W zlewni JCWP Stopniczanka zaplanowano działania podstawowe
--	--

		<p>tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.</p> <p>VII. W zlewni JCWP Sanica od Brodu do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.</p> <p>VIII. W zlewni JCWP Dopływ z Olganowa zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych.</p> <p>IX. W zlewni JCWP Ciek od Gadawy zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych.</p> <p>X. W zlewni JCWP Struga Podłęska zaplanowano działania podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.</p> <p>XI. W zlewni JCWP Dopływ spod Marzęcina zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata oraz regularny wywóz nieczystości płynnych. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.</p> <p>XII. W zlewni JCWP Ciek od Skorocic zaplanowano działanie podstawowe tj.: regularny wywóz nieczystości płynnych.</p> <p>XIII. W zlewni JCWP Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Ciek od Broniny) zaplanowano działania podstawowe tj.: modernizacja oczyszczalni ścieków Siesławice, regularny wywóz nieczystości płynnych, kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, kontrola postępowania w zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata oraz modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Busko-Zdrój.</p> <p>XIV. W zlewni JCWP Dopływ spod Zborowa ze zbiornikiem wodnym zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz</p>
--	--	--

		<p>nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.</p> <p>XV. W zlewni JCWP Dopływ z Chrzanowa zaplanowano działania podstawowe tj.: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata, budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Natomiast do zadań uzupełniających należy monitoring badawczy wód.</p> <p>XVI. W zlewni JCWP Pobocznicza zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.</p> <p>XVII. W zlewni JCWP Wschodnia od Sanicy do ujścia zaplanowano działania podstawowe tj.: budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularny wywóz nieczystości płynnych oraz budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.</p> <p>Większość działań wskazanych do realizacji w <i>Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK)</i> dotyczy przede wszystkim regularnego wywozu nieczystości płynnych przez ich właścicieli. W Strategii określono działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji”, wpisujące się pośrednio w powyższe cele środowiskowe.</p>
9.	<p><i>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły⁸ (PZRP)</i></p>	<p>Art. 566 ust. 2 <i>Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne</i> (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.) został zmieniony przez art. 3. pkt 5 <i>Ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw</i> (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2368), na mocy którego: „przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 88h ust. 13 oraz art. 114 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia 22 marca 2022 r. i mogą być zmieniane”. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym aktualizowane są co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji dokumentu – projekt aktualizacji nie został jeszcze przyjęty, w związku z czym odniesiono się do wersji z 2016 r.</p> <p>W <i>Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły</i> nie wskazano na liście projektów strategicznych o najwyższym priorytecie, wpływających na ograniczenie ryzyka powodziowego na obszarze dorzecza Wisły, żadnej inwestycji, która zlokalizowana by była na terenie MOF Buska-Zdroju.</p> <p>Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami <i>Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły</i>, to: „Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej”, „Powstanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury” oraz „Wspieranie rozwoju małej retencji i bioretencji”.</p>

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1841).

10.	Plan przeciwdziałania skutkom suszy ⁹ (PPSS)	<p>Zgodnie z zapisami Planu: <i>Działania mające na celu wzmocnienie oraz przywrócenie zdolności retencyjnych danego obszaru, takie jak:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>ochrona oraz odbudowa ekosystemów;</i> 2) <i>ochrona oraz odbudowa bioróżnorodności m.in. poprzez renaturyzację i renaturalizację ekosystemów wodnych i od wód zależnych oraz terenów podmokłych, zalesienia, biologizację gleby;</i> 3) <i>wdrażanie zasady zrównoważonego planowania i projektowania obszarów miejskich (tzw. smart city, wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury);</i> 4) <i>zmiany na rzecz ograniczania wodochłonności gospodarki – skutecznie przeciwdziałają skutkom suszy, ale także mają swój pozytywny wpływ na tworzenie gospodarki neutralnej dla klimatu. Zatem działania adaptacyjne stosowane w przeciwdziałaniu skutkom suszy nie tylko minimalizują skutki wystąpienia suszy, ale również przyczyniają się do obniżania zagrożenia występowania tego zjawiska.</i> <p>W Planie zamieszczono mapy klas zagrożenia: suszą rolniczą na terenach rolnych lub leśnych, suszą hydrologiczną, suszą hydrogeologiczną w JCWPd oraz łączną. Należy uznać, że na terenach gmin MOF Buska-Zdroju występuje słabe i umiarkowane zagrożenie wystąpienia suszy rolniczej, silne zagrożenie suszą hydrologiczną, natomiast słabe suszą hydrogeologiczną. Łączne zagrożenie suszą na terenie MOF Buska-Zdroju jest silne.</p> <p>Rekomendowane działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy na terenie MOF Buska-Zdroju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji; • Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych; • Uwzględnienie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planów zarządzania kryzysowego wszystkich szczebli; • Opracowanie i wdrożenie działań/lekcji dot. tematyki suszy do szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, w szczególności w zakresie definicji suszy, przyczyn jej występowania, skutków oraz sposobów identyfikowania i przeciwdziałania jej skutkom; • Propagowanie ponownego wykorzystania wód; • Opracowanie zasad finansowania działań przeciwdziałających skutkom suszy. <p>Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami <i>Planu przeciwdziałania skutkom suszy</i>, to: „Powstanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury” „Wspieranie rozwoju małej retencji i bioretencji” oraz „Edukacja proekologiczna mieszkańców”.</p>
11.	Umowa Partnerstwa dla realizacji spójności 2021–2030 w Polsce ¹⁰	<p>Umowa Partnerstwa określa strategiczne kierunki programowania i ustalenia dotyczące skutecznego i efektywnego korzystania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Funduszu Spójności (FS), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Dokument ten zawiera 6 celów, są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu</i>

⁹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

¹⁰ Umowa Partnerstwa dla realizacji spójności 2022–2030 w Polsce, Warszawa, czerwiec 2022 r.

		<p><i>innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa;</i> • <i>Lepiej połączona Europa;</i> • <i>Europa o silniejszym wymiarze społecznym;</i> • <i>Europa bliżej obywateli;</i> • <i>Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.</i> <p>Założenia Strategii ZIT MOF Buska-Zdroju wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w każdy z powyższych wskazanych celów. Szczególna spójność zauważalna jest dla działań priorytetowych w Strategii, takich jak: „Ochrona środowiska i ograniczenie niskiej emisji”, „Infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców”, „Zagospodarowanie czasu wolnego”, „Cyfryzacja”, „Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego”, „Wzmacnianie integracji mieszkańców” oraz „Wspieranie przedsiębiorczości”. W dokumencie tym opisano Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, które będą wykorzystywane do wspierania miejskich obszarów funkcjonalnych MOF. W ramach instrumentu ZIT mogą być realizowane wyłącznie projekty zintegrowane, rozwiązujące wspólne problemy, w tym projekty realizowane wspólnie na etapie przygotowania, wykonania lub eksploatacji.</p>
12.	<p><i>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030</i></p>	<p>Rada Ministrów w dniu 29.10.2013 r. przyjęła <i>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030</i> (SPA). Dokument ten wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020. Celem głównym dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Mają temu służyć następujące cele:</p> <p>Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska.</p> <p>Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.</p> <p>Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.</p> <p>Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu.</p> <p>Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.</p> <p>Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.</p> <p>Projekt Strategii jest spójny z dokumentem w kontekście działań priorytetowych: „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji” oraz „Racjonalna gospodarka przestrzenna i infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców”, które wpisują się w powyższe cele.</p>
POZIOM REGIONALNY		
13.	<p><i>Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i></p>	<p>W <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> wskazano 4 cele szczegółowe, w których zawarto cele operacyjne i kierunki działań. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i>, to:</p> <p><i>Cel strategiczny 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie:</i></p> <p><i>Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki,</i></p> <p><i>Cel operacyjny 1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu,</i></p>

		<p><i>Cel operacyjny 1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu.</i></p> <p><i>Cel strategiczny 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region:</i></p> <p><i>Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego,</i></p> <p><i>Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczania skutków zagrożeń naturalnych,</i></p> <p><i>Cel operacyjny 2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.</i></p> <p><i>Cel strategiczny 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi:</i></p> <p><i>Cel operacyjny 3.1. Silny kapitał społeczny w regionie,</i></p> <p><i>Cel operacyjny 3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym,</i></p> <p><i>Cel operacyjny 3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.</i></p> <p><i>Cel strategiczny 4. Horyzontalny – sprawne zarządzanie regionem:</i></p> <p><i>Cel operacyjny 4.1. Rozwój systemu zarządzania strategicznego rozwojem,</i></p> <p><i>Cel operacyjny 4.2. Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego,</i></p> <p><i>Cel operacyjny 4.3. Wzmacnianie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa.</i></p> <p>Wszystkie założenia w <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i>, w tym działania priorytetowe i zadania, wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w powyższe cele i kierunki działań.</p> <p>Należy również zwrócić uwagę, że w <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> Miasto i Gmina Busko-Zdrój oraz Miasto i Gmina Stopnica zostały wskazane jako miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze.</p> <p>W <i>Strategii</i> tej wskazano, że: <i>Miasta te cechują się niekorzystnymi wskaźnikami demograficznymi – zachodzi tam najszybsza w skali regionu depopulacja, a procesy starzenia się społeczności są najbardziej zaawansowane. Pomimo problemów gospodarczych, których wyrazem jest stosunkowo wysoki poziom bezrobocia, miasta te należą obok Kielc do najważniejszych ośrodków przedsiębiorczości w regionie.</i></p> <p>Jednymi z zadań priorytetowych, które będą wdrażane przez gminy MOF Buska-Zdroju, to m.in.: powstanie Centrum Przesiadkowego w Busku-Zdroju, rozwój turystyki w oparciu o zasoby kulturowe i przyrodnicze, tworzenie sprzyjających warunków do inwestowania, rozwój usług publicznych, edukacji, budowanie i rozwój partnerstw lokalnych.</p>
14.	<p><i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego¹¹</i></p>	<p>W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> przedstawiono cel główny, który brzmi: <i>Wzmocnienie spójności terytorialnej regionu oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia wpływu miast na sąsiadujące obszary wiejskie, a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług.</i></p> <p>W dokumencie tym wyznaczono także kierunki rozwoju poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF Buska-Zdroju – Gmina Busko-Zdrój zajmuje obszary turystyczno-uzdrowiskowe o największym potencjale rozwoju wydobywania i przetwórstwa surowców mineralnych. Natomiast</p>

¹¹ Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

	<p>Gmina Stopnica to obszar o największym potencjale rolniczym wraz z występowaniem kulminacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług.</p> <p><i>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> określa działania priorytetowe i zadania wpisujące się w cele warunkujące, które stanowią rozwinięcie celu strategicznego PZPWŚ. Działania priorytetowe MOF Buska-Zdroju:</p> <ul style="list-style-type: none">• „Atrakcyjna oferta inwestycyjna”, „Wzmocnienie integracji mieszkańców” oraz „Wspieranie przedsiębiorczości” wpisują się w cel 1 PZPWŚ – <i>Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy;</i>• „Wzmacnianie integracji mieszkańców” oraz „Wspieranie przedsiębiorczości” wpisują się w cel 3 PZPWŚ – <i>Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy;</i>• „Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego” wpisuje się w cel 4 PZPWŚ – <i>Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;</i>• „Cyfryzacja” wpisuje się w cel 5 PZPWŚ – <i>Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług.</i> <p>Strategicznymi atutami województwa w kształtowaniu wizerunku regionu konkurencyjnego i otwartego dla inwestorów, który chce uczestniczyć w procesach rozwojowych kraju i Europy jest m.in.: urozmaicony i atrakcyjny turystycznie krajobraz oraz unikalne wody lecznicze umożliwiające rozwój funkcji uzdrowiskowej w rejonie Buska-Zdroju.</p> <p>W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> uwzględniono aspekty turystyczne i uzdrowiskowe, które dotyczą pośrednio lub bezpośrednio MOF Buska-Zdroju. Zaznaczono, że na Poniidziu główną rolę spełniać będzie Miasto Busko-Zdrój, które w perspektywie winno stać się krajowym ośrodkiem wyspecjalizowanego lecznictwa sanatoryjno-uzdrowiskowego.</p> <p>W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> zawarto kierunki przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, gdzie wskazano obszary o największym potencjale rolniczym. Głównym zadaniem polityki przestrzennej na tych obszarach, także na terenie MOF Buska-Zdroju, będzie tworzenie warunków terenowych do wzrostu efektywności gospodarowania w rolnictwie z jednoczesną ekologizacją produkcji rolniczej oraz ograniczeniem negatywnych zjawisk w środowisku rolniczym. W Planie tym zawarto również kierunki kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, gdzie jednym z nich jest ochrona walorów uzdrowiskowych występujących na terenie województwa. Do celów polityki ochronnej zaliczono: <i>zachowanie i racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych (w tym zwłaszcza cennych zasobów wód mineralnych) i klimatycznych dla celów uzdrowiskowych.</i></p>
--	--

		<p>Obszary o największym potencjale przyrodniczo-krajobrazowym w województwie to m.in.: obszar turystyczno-uzdrowiskowy, w którego skład wchodzi Gmina Busko-Zdrój.</p> <p>W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i> uwzględniono: w przyszłości należałoby wyznaczyć i oznakować kolejne trasy i ścieżki rowerowe. Obszar uzdrowiskowy Busko-Zdrój w powiązaniu z obszarem nadnidziańskim posiada duży potencjał uzdrowiskowo-turystyczny, niemniej wymaga większego wypromowania i doinwestowania.</p> <p>W <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> uwzględniono budowę ścieżki rowerowej, która będzie poprowadzona z Buska-Zdroju do Stopnicy, tworząc spójną ścieżkę rowerową ze SPA VELO, a także wykorzystanie potencjału turystycznego do rozwoju przedsiębiorczości.</p>
15.	<p><i>Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i></p>	<p>Turystyka zdrowotna została wpisana w <i>Regionalną Strategię Innowacyjności Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> jako Świętokrzyskie Inteligentne Specjalizacje. Ważnym aspektem jest fakt, iż teren Buska-Zdroju wpisuje się w popularyzację oferty lecznictwa uzdrowiskowego.</p> <p>Z uwagi na postępujący proces starzenia się społeczeństwa i przewidywane coraz większe potrzeby w tym zakresie, szczególnego znaczenia nabiera segment poświęcony potrzebom zdrowotnym osób starszych. Istotną kwestią jest również wdrażanie usług i programów prozdrowotnych mających na celu asymilację osób niepełnosprawnych z różnymi dysfunkcjami psychofizycznymi, uzależnieniami i izolowanych społecznie. W zakresie tej inteligentnej specjalizacji znajduje się także działalność badawczo-rozwojowa, ukierunkowana na opracowanie innowacyjnych form leczenia i rehabilitacji, posiadających duży potencjał dla rynkowego wykorzystania rezultatów tych badań.</p> <p>Cel strategiczny niniejszej Strategii: <i>Silna gospodarka lokalna</i> z uwzględnieniem celu szczegółowego „Zwiększenie atrakcyjności miejsc pracy” wpisuje się pośrednio w wyżej wymienioną inteligentną specjalizację jaką jest turystyka zdrowotna.</p>
16.	<p><i>Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015–2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025</i></p>	<p>Uchwałą nr XX/290/16 z dnia 5 lutego 2016 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego przyjął Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego. Głównym celem opracowania Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie oraz ograniczenie negatywnego wpływu źródeł zanieczyszczeń na środowisko, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Istotne jest także uwzględnienie w dążeniu do poprawy warunków środowiskowych zasady zrównoważonego rozwoju oraz działań adaptacyjnych do zmian klimatu.</p> <p>Jako cel nadrzędny Programu wskazano: zrównoważony rozwój regionu sprzyjający klimatowi z zachowaniem walorów przyrodniczych i racjonalnej gospodarki zasobami. Opracowanie określa cele, kierunki działań i zadania w ramach prowadzenia polityki środowiskowej w województwie w zakresie: jakości powietrza, zasobów i jakości wód, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, klimatu akustycznego, pól elektromagnetycznych, zasobów przyrodniczych, zasobów surowców naturalnych, jakości gleb oraz nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w odniesieniu do poważnych awarii przemysłowych oraz zjawisk naturalnych takich jak powódzie i podtopienia, susze, wiatry huraganowe, deszcze nawalne i grad oraz inne zagrożenia.</p> <p>Cele Programu zostały podzielone ze względu na horyzont czasowy oraz ich charakter, na operacyjne (krótkoterminowe) oraz strategiczne</p>

		<p>(długoterminowe do roku 2025), które sformułowano następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa; • Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiające osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód; • Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim; • Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii; • Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim; • Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym; • Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa; • Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi; • Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii; • Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych; • Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu. <p>Projekt <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> jest spójny z Programem w kontekście działań priorytetowych: „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji” oraz „Infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców”, które wpisują się w powyższe cele.</p>
POZIOM LOKALNY		
17.	<p><i>Program Ochrony Środowiska dla powiatu buskiego na lata 2016–2020 z perspektywą do roku 2024</i></p>	<p>Program zawiera propozycje celów, kierunków interwencji oraz zadań wynikających m.in. ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Planowane zadania przyczyniają się do osiągnięcia celów zapisanych w dokumentach strategicznych i programowych poziomu krajowego, wojewódzkiego i powiatowego.</p> <p>Projekt <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> jest spójny z Programem w kontekście działań priorytetowych: „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji” oraz „Infrastruktura komunalna zaspokajająca potrzeby mieszkańców”, które wpisują się w cele Programu.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Analizowany projekt Strategii ZIT MOF Buska-Zdroju uwzględnia cele strategiczne dotyczące ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatycznych. Dokument pozostaje zgodny z polityką wpisaną do planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego oraz do strategii województwa. Nie zidentyfikowano kolizji pomiędzy strategicznymi ustaleniami polityk środowiskowych a treścią Strategii rozwoju, ponieważ projekt ocenianego dokumentu:

- uwzględnia istniejące uwarunkowania środowiskowe;
- uwzględnia strategiczne cele w zakresie ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu;
- zawiera warunki sprzyjające należytemu utrzymaniu i kształtowaniu zieleni.

Przy ocenie projektu Strategii pod kątem zgodności z polityką ochrony środowiska należy pamiętać, że jego ustalenia będą wdrażane równoległe ze stosowaniem innych przepisów oraz ustaleń dokumentów strategicznych. Aby pozytywna ocena pozostała aktualna na etapie praktycznego wdrażania Strategii, niezbędne jest zadbanie o wysoki poziom dbałości o ochronę środowiska na etapie prowadzonych postępowań administracyjnych.

W ramach prac nad niniejszą Prognozą uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych przyjętych dokumentów, powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem OOŚ. Dokonano analizy prognoz dla innych programów i strategii powiązanych z ocenianym dokumentem, m.in.:

- prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu aktualizacji planu gospodarowania wodami oraz dla projektu planu zarządzania ryzykiem powodziowym;
- prognozy oddziaływania na środowisko projektu wojewódzkiego programu ochrony środowiska, wojewódzkiego planu zagospodarowania przestrzennego oraz Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Wyżej wymienione prognozy nie określają wytycznych dla innych dokumentów strategicznych (w tym *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030*) oraz konkretnych wskazówek co do monitorowania oddziaływania wpływu strategicznych ustaleń Strategii na środowisko.

Wnioski wyciągnięte z analizy powyższych dokumentów wskazały, że oceniane dokumenty odzwierciedlają zapisy krajowych aktów prawnych oraz dokumentów strategicznych odnoszących się do ochrony środowiska. Analizowany projekt Strategii pozostaje zgodny z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla.

Część projektów wynikających z projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* może być realizowana na terenach, na których obowiązują ustalenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W dokumentach tych mogą być wyznaczone tereny zezwalające na realizację przedsięwzięć wpisujących się w ustalenia projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030*. Dokumenty te, co do zasady, poddawane są strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko. Przegląd dokumentacji tych ocen pozwala na stwierdzenie, że w ramach

Prognozy wskazano na dopuszczalność wprowadzenia ustaleń wynikających z ocenianych dokumentów.

3. Ocena stanu środowiska Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju

3.1 Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii z uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie

W poniższym podrozdziale scharakteryzowano poszczególne komponenty odnoszące się do aktualnej sytuacji i stanu środowiska Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju. Podczas oceny szczególnie uwzględniono obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko.

3.1.1 Położenie

Gminy wchodzące w skład MOF Buska-Zdroju znajdują się w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie buskim.

Rysunek 1 Położenie MOF Buska-Zdroju na tle Polski, województwa świętokrzyskiego oraz powiatu buskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju – PRG, z wykorzystaniem programu QGIS 3.16.6

W skład Gminy Busko-Zdrój wchodzi Miasto Busko-Zdrój, które jest siedzibą władz gminy i 47 sołectw: Baranów, Bilczów, Biniątki, Błoniec, Bronina, Budzyń, Chotelek, Dobrowoda, Elźbiecin, Gadawa, Galów, Janina, Kameduły, Kawczyce, Kołaczkowice, Kostki Duże, Kostki Małe, Kotki, Las Winiarski, Łagiewniki, Mikułowice, Młyny, Nowy Folwark, Nowa Wieś, Oleszki, Olganów, Owczary, Palonki, Pęczelice, Podgaje, Radzanów, Ruczynów, Siesławice, Skorzów, Skotniki Duże, Skotniki Małe, Słabkowice, Służów, Szaniec, Szczaworyż, Wełecz, Widuchowa, Wolica, Zbludowice, Zbrodzice, Zwierzyniec, Żerniki Górne. Miasto i Gmina Busko-Zdrój obejmuje obszar o powierzchni 235,88 km², w tym Miasto Busko-Zdrój zajmuje 12,28 km².

Gminami, z którymi administracyjnie graniczy Miasto i Gmina Busko-Zdrój (gminy sąsiednie), są:

- od północy: Miasto i Gmina Chmielnik, Gmina Gnojno oraz Gmina Tuczępy;
- od wschodu: Miasto i Gmina Stopnica;
- od południa: Gmina Solec-Zdrój, Miasto i Gmina Nowy Korczyn oraz Miasto i Gmina Wiślica;
- od zachodu: Miasto i Gmina Pińczów.

W skład Miasta i Gminy Stopnica wchodzi Miasto Stopnica i 29 sołectw: Białoborze, Bosowice, Czyżów, Dzieszławice, Fałęcin Nowy, Fałęcin Stary, Jastrzębiec, Kąty Nowe, Kąty Stare-Folwarki, Klępie Dolne, Klępie Górne, Kuchary, Konary, Mietel, Mariampol-Borek, Podlasek, Prusy, Szklanów, Suchowola, Smogorzów, Szczeglin, Szczytniki, Strzałków, Skrobaczów, Topola, Wolica, Nowa Wieś, Zaborze, Żerniki Dolne. Miasto i Gmina Stopnica zajmuje powierzchnię ok. 125 km², w tym Miasto Stopnica 4,5 km² co stanowi prawie 13% powierzchni powiatu buskiego (druga pod względem powierzchni gmina w powiecie).

Miasto i Gmina Stopnica administracyjnie sąsiaduje z następującymi gminami (gminy sąsiednie):

- od północy: Gmina Gnojno, Gmina Tuczępy;
- od zachodu: Miasto i Gmina Busko-Zdrój;
- od południa: Miasto i Gmina Pacanów, Gmina Solec-Zdrój;
- od wschodu: Miasto i Gmina Oleśnica.

3.1.2 Powierzchnia ziemi

Powierzchnia całkowita MOF Buska-Zdroju wynosi ponad 360 km². Powierzchnia użytków rolnych (w tym grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwałe) w Gminie Busko-Zdrój wynosi 3,65 km², zaś w Gminie Stopnica 125,93 km². Powierzchnia zabudowana

i zurbanizowana w poszczególnych gminach wchodzących w skład MOF Buska-Zdroju prezentuje się następująco: Gmina Busko-Zdrój: 5,65 km², Gmina Stopnica: 4,64 km². Lasy (wg danych GUS w 2019 r.) stanowiły 8,2% powierzchni Gminy Busko-Zdrój, natomiast udział lasów w powierzchni Gminy Stopnica wynosił 6,5%.

3.1.3 Ludność

Teren MOF Buska-Zdroju w 2019 roku zamieszkiwało 39 778 osób, z czego mężczyźni stanowili 19 201 osób, a kobiety 20 577 osób. Gęstość zaludnienia w 2019 roku wynosiła 98,5 os/km² – większa gęstość zaludnienia była w Gminie Busko-Zdrój – 137 os/km², natomiast mniejsza w Gminie Stopnica – 60 os/km².

Miasto Busko-Zdrój ma charakter uzdrowiskowy i jest jednym z najbardziej popularnych i uznanych ośrodków leczniczo-uzdrowiskowych z wodami chlorkowo-jodkowo-sodowymi, stosowanymi przy leczeniu m.in. chorób reumatycznych. Do Buska-Zdroju na kurację i wypoczynek przybywa każdego roku około 50 tysięcy osób.

3.1.4 Klimat i powietrze atmosferyczne

W MOF Buska-Zdroju występuje klimat nizinny z cechami kontynentalnymi. 39% dni w roku stanowią dni z komfortem klimatycznym, 13% – dni gorące, zaś 1,5% – zimne. Średnia roczna temperatura wynosi 7,8°C, a roczna wilgotność powietrza mieści się w granicach 71-80%. Średnie roczne wartości opadu wynoszą 550-600 mm. Liczba dni z opadem efektywnym (powyżej 1 mm) waha się od 100 do 110. Pokrywa śnieżna zalega przeciętnie przez 66 dni w roku, w samym Busku-Zdroju tylko 50-60 dni. Wiatry są przeważnie zachodnie i północno-zachodnie, umiarkowane i słabe. Średnia roczna prędkość wiatru nieznacznie przekracza 3 m/s.

Klimat jaki występuje na terenie obszaru ma charakter umiarkowany. Przeważają wiatry wiejące od zachodu i północnego zachodu. Średnio w roku odnotowuje się ok. 60 dni pogodnych i 120 dni pochmurnych. Średnia temperatura wynosi ok. 8°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą ok. 17,6°C, zaś średnia temperatura najzimniejszego miesiąca w roku wynosi -3°C. Najwięcej opadów notuje się dla miesięcy letnich – lipiec i sierpień; najmniej dla miesięcy zimowych – styczeń i luty.

W związku z uzdrowiskowym charakterem Gminy Busko-Zdrój oraz dużym odsetkiem terenów podlegających prawnej ochronie przyrody, na terytorium MOF Buska-Zdroju nie funkcjonują żadne duże instalacje, które mogłyby emitować zanieczyszczenia do powietrza atmosferycznego. Jednakże w odległości ok. 20 km od wschodniej granicy Gminy Stopnica znajduje się największy zakład energetyki zawodowej w województwie

świętokrzyskim – Elektrownia im. T. Kościuszki SA w Połańcu, która jest największym emitentem pyłu zawieszonego PM10 w strefie świętokrzyskiej. Pozostałe zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego najczęściej powstają na skutek spalania różnego rodzaju paliw (spaliny samochodowe oraz dym z kotłów grzewczych – emisja niska).

Na terenie MOF Buska-Zdroju zanieczyszczania wprowadzane do powietrza pochodzą głównie ze spalania paliw stałych na potrzeby ogrzania budynków z sektora komunalnego oraz spalania paliw silnikowych w pojazdach¹².

Ważnym elementem opisującym środowisko naturalne jest jakość powietrza. Diagnoza tego czynnika została przeprowadzona na podstawie *Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2021* i odnosiła się do obszaru tak zwanej strefy¹³. W województwie świętokrzyskim wydzielono dwie strefy: Miasto Kielce i strefę świętokrzyską. Gminy należące do MOF Buska-Zdroju znajdują się na obszarze strefy świętokrzyskiej. W ocenie wykorzystano dane uzyskane na łącznie 14 stacjach monitoringu powietrza, spośród których na 9 pomiary były wykonywane metodami automatycznymi lub automatyczno-manualnymi, a na 5 prowadzono pomiary wyłącznie manualne. Na stacjach tych, łącznie 53 stanowiska pomiarowe zapewniły serie wyników do dokonania niniejszej oceny.

Na terenie Gminy Busko-Zdrój znajduje się system służący do monitorowania jakości powietrza. Pozwala on stwierdzić, na jakim poziomie w danym dniu występuje stężenie pyłu PM10 czy PM2,5.

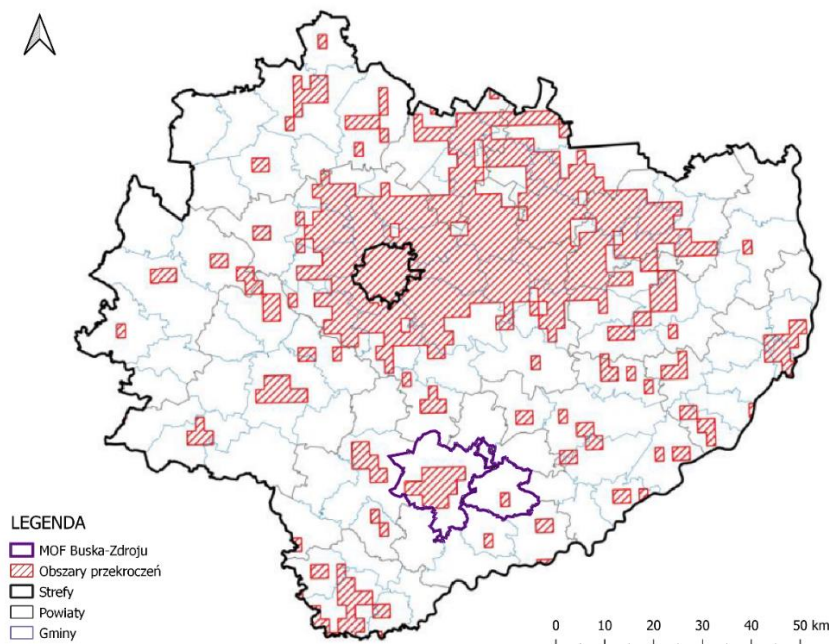
Na terenie strefy świętokrzyskiej nie wystąpiły przekroczenia poziomów dopuszczalnych ustalonych dla parametrów tj.: dwutlenku siarki (SO₂) (stężenie 1-godzinne i 24-godzinne), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (II) (CO) oraz benzenu (C₆H₆), w związku z czym MOF Buska-Zdroju został zaklasyfikowany do klasy A pod kątem badanych czynników.

W 2021 roku na obszarze województwa świętokrzyskiego stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10 oraz w pyłe PM2,5, określonych ze względu na ochronę zdrowia. Na terenie MOF Buska-Zdroju miejscowo wykazano przekroczenia w tych obszarach (mapy 1 i 2).

¹² *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Busko-Zdrój do 2024 roku*, Busko-Zdrój 2021, str. 43.

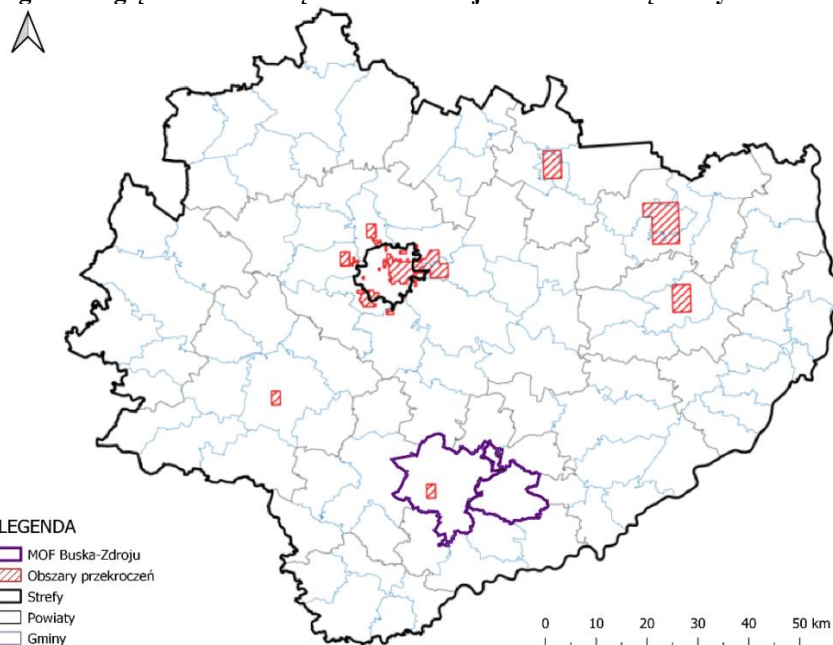
¹³ Strona internetowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, powietrze.gios.gov.pl, inf. z dnia 27.08.2022 r.

Mapa 1 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2021, str. 84

Mapa 2 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM2,5 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2021, str. 71

3.1.5 Wody, zasoby naturalne

Pod względem hydrograficznym MOF Buska-Zdroju należy do dorzecza Wisły w strefie wododziałowej między zlewniami II rzędu: Nidy, Czarnej Staszowskiej oraz Kanału Strumienia. W systemie zarządzania gospodarką wodną obszar ten należy do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie. Obszar Gminy Busko-Zdrój cechuje się średnio

rozwiniętą siecią rzeczną, brak jest szczególnie dużych czy ważnych rzek. Główne rzeki przepływające przez teren gminy to: Maskalis, lewobrzeżny dopływ Nidy (w części południowej) oraz Sanica, Bród i Czarna Rzeka (w północnej części gminy). Występują również liczne kanały odwadniające, w szczególności w rejonie pomiędzy miejscowościami Mikułowice, Słabkowie i Młyny, oraz w sąsiedztwie Kołaczkowic i Owczar.

Ubogą sieć rzeczną wzbogacają wody stojące i zbiorniki wodne, które zajmują około 338 ha. Na terenie Gminy Busko-Zdrój zlokalizowany jest zbiornik retencyjno-rekreacyjny „Radzanów” o powierzchni 23 ha. Większe nagromadzenia stawów znajdują się w rejonie: Bud Małych, Widuchowej, Radzanowa, Gadawy, Równin i Skorzowa.

Gmina Busko-Zdrój położona jest nad rzeką Nida, natomiast Gmina Stopnica nad rzeką Stopniczanką.

Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla gmin Busko-Zdrój i Stopnica¹⁴:

I. Kod JCWP: RW20006216849:

- Nazwa JCWP: Ciek od Broniny,
- Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: dobry,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

II. Kod JCWP: RW20006217649:

- Nazwa JCWP: Rząska,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

III. Kod JCWP: RW20006217883:

- Nazwa JCWP: Wschodnia do Sanicy,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,

¹⁴ jw.

- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

IV. Kod JCWP: RW2000621788429:

- Nazwa JCWP: Sanica do Brodu,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

V. Kod JCWP: RW200062178844:

- Nazwa JCWP: Dopływ spod Kołaczkowic,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

VI. Kod JCWP: RW2000621788469:

- Nazwa JCWP: Stopniczanka,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

VII. Kod JCWP: RW200092178849:

- Nazwa JCWP: Sanica od Brodu do ujścia,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,

- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Busko-Zdrój¹⁵:

I. Kod JCWP: RW2000621686:

- Nazwa JCWP: Dopływ z Olganowa,
- Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: dobry,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

II. Kod JCWP: RW2000621762:

- Nazwa JCWP: Ciek od Gadawy,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

III. Kod JCWP: RW20007216549:

- Nazwa JCWP: Struga Podłęska,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

IV. Kod JCWP: RW20007216712:

- Nazwa JCWP: Dopływ spod Marzęcina,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,

¹⁵ jw.

- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

V. Kod JCWP: RW2000721672:

- Nazwa JCWP: Ciek od Skorocic,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

VI. Kod JCWP: RW2000721685:

- Nazwa JCWP: Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny),
- Stan/potencjał ekologiczny: zły,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) obszaru dorzecza Wisły dla Gminy Stopnica¹⁶:

I. Kod JCWP: RW20006217652:

- Nazwa JCWP: Dopływ spod Zborowa ze zbiornikiem wodnym,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

II. Kod JCWP: RW20006217656:

- Nazwa JCWP: Dopływ z Chrzanowa,
- Stan/potencjał ekologiczny: poniżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: zły,

¹⁶ jw.

- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

III. Kod JCWP: RW200062178869:

- Nazwa JCWP: Pobocznica,
- Stan/potencjał ekologiczny: co najmniej dobry,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: dobry,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

IV. Kod JCWP: RW20009217889:

- Nazwa JCWP: Wschodnia od Sanicy do ujścia,
- Stan/potencjał ekologiczny: dobry i powyżej dobrego,
- Stan chemiczny: dobry,
- Stan ogólny: dobry,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona,
- Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

Na obszarze województwa świętokrzyskiego, leżącego na pograniczu dwóch regionów wodnych – Górnej i Środkowej Wisły, badania monitoringowe w roku 2018 wykonano w 62 jednolitych częściach wód powierzchniowych, spośród 192 leżących w granicach województwa (w tym w 60 JCWP rzecznych i w 2 JCWP na zbiornikach zaporowych). Badania prowadzono w ramach: monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, monitoringu wód na obszarach chronionych oraz monitoringu badawczego, w obrębie zlewni rzek: Kamiennej, Wisły, Koprzywianki, Opatówki, Czarnej Staszowskiej, Nidy, Pilicy i Czarnej Włoszczowskiej. Na terenie MOF Buska-Zdroju ocena jakości wód powierzchniowych była prowadzona wyłącznie na 1 jednolitej części wód powierzchniowych tj. Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez cieków od Broniny).

Ogólny stan wód analizowanych JCWP oceniono jako zły i stan chemiczny sklasyfikowany został jako poniżej dobrego dla każdej z analizowanych JCWP. W Załączniku nr 1 do *Rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 10 października 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków korzystania z wód regionu wodnego Górnej Wisły* wyznaczono cel środowiskowy dla JCWP

Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Ciekua od Broniny): dobry stan ekologiczny oraz dobry stan chemiczny.

Badania i ocenę jakości wód powierzchniowych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, obowiązek ten wynika z *Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.). Prowadzone są następujące rodzaje monitoringu wód w rzekach: diagnostyczny, operacyjny, badawczy i monitoring obszarów chronionych.

Monitoring diagnostyczny jest prowadzony w celu ustanowienia spójnego i kompleksowego przeglądu stanu wód na każdym obszarze dorzecza, w wyniku którego możliwe będzie sklasyfikowanie JCWP poprzez przypisanie ich do jednej z pięciu klas stanu/potencjału ekologicznego czy dwóch klas stanu chemicznego. Monitoring operacyjny służy określaniu stanu tych części wód, w przypadku których uznano, że istnieje ryzyko, iż cele środowiskowe wyznaczone dla tych wód nie zostaną osiągnięte. Natomiast monitoring badawczy realizowany jest np. w celu określenia wielkości i wpływów przypadkowego zanieczyszczenia oraz w celu wyjaśnienia przyczyn nieosiągnięcia celów środowiskowych określonych dla danej jednolitej części wód powierzchniowych, jeżeli wyjaśnienie tych przyczyn jest niemożliwe na podstawie danych oraz informacji uzyskanych w wyniku pomiarów i badań prowadzonych w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Badania wykonuje się w celu stwierdzenia konieczności ochrony stanu wód oraz podjęcia działań na rzecz poprawy ich stanu w przypadku wystąpienia zanieczyszczeń, w tym ochronę przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami przemysłowymi. W przypadku, gdy jednolita część wód powierzchniowych znajduje się na obszarze chronionym, ocenę stanu wód (stan/potencjał ekologiczny i stan chemiczny) wykonuje się dodatkowo w punkcie monitoringu obszarów chronionych, uwzględniając jednocześnie ocenę spełniania wymagań dodatkowych określonych dla obszaru chronionego.

Gminy Busko-Zdrój i Stopnica położone są w obrębie wód podziemnych (JCWPd)¹⁷:

I. Kod JCWPd: PLGW2000100:

- Stan ilościowy: dobry,
- Stan chemiczny: dobry,
- Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry,
- Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: niezagrażona.

II. Kod JCWPd: PLGW2000115:

¹⁷ wody.isok.gov.pl

- Stan ilościowy: dobry,
- Stan chemiczny: dobry,
- Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry,
- Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych: zagrożona.

Zaktualizowane Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy (na lata 2016–2021), obejmujące podział na 172 JCWPd, zostały przyjęte Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. W ramach prac nad przygotowaniem drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy (3 cykl planistyczny), państwowa służba hydrogeologiczna przeprowadziła przegląd granic JCWPd oraz aktualizację ich charakterystyk. Opracowano podział na 174 JCWPd, który będzie obowiązywał w latach 2022–2027. Jest on oparty na podziale na 172 jednostki, obowiązującym w latach 2016–2021. Różnica pomiędzy podziałami wynikała przede wszystkim z wyeliminowania sytuacji, w których jedna JCWPd będzie obejmowała obszar kilku dorzeczy. Wyodrębniono zatem JCWPd nr 173 obejmującą dorzecze Banówki i JCWPd nr 174 obejmującą dorzecze Świeżej.

W granicach gminy, w jej zachodniej części, znajduje się fragment głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 409 Niecka Miechowska (SE) i jego strefa ochronna. Jest to zbiornik typu szczelinowo-porowego, zbudowany z margli, piaskowca, opoki i gezy. Wody podziemne o charakterze użytkowym, które zaopatrują w wodę m.in. Busko-Zdrój, występują w trzeciorzędowych wapieniach. Natomiast wody podziemne zalegające w trzeciorzędowych gipsach i podścielających je utworach węglanowych kredy i jury charakteryzują się wysoką mineralizacją, w związku z czym nie nadają się do spożycia i na potrzeby gospodarcze. Wody te wykorzystywane są jako wody mineralne w uzdrowiskach w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju.

W terenach położonych w obszarze GZWP 409 Niecka Miechowska i jego strefie ochronnej obowiązuje:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a w szczególności: wysypisk i wylewisk odpadów niezabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża substancji szkodliwych dla wód podziemnych, a także zakaz przeprowadzania rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska i zakaz urządzeń przeładunku i dystrybucji produktów ropopochodnych;
- nakaz likwidacji dzikich wysypisk odpadów;
- nakaz uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej;
- nakaz likwidacji punktów bezpośredniego zrzutu ścieków do wód podziemnych.

Na terenie MOF Buska-Zdroju znajdują strefy ochrony wód podziemnych. Strefy te są zlokalizowane na obszarze wiejskim Gminy Busko-Zdrój.

Strefy ochrony ujęć wód zostały ustalone:

❖ *Rozporządzeniem nr 7/2005 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Wełecz II - Zdrój zlokalizowanego w miejscowości Wełecz, gmina Busko-Zdrój, powiat buski (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 306, poz. 3987). Ujęcie stanowi studnia W-11 o głębokości 59,7 m zlokalizowana w miejscowości Wełecz, eksploatująca wody podziemne kredowego poziomu wodonośnego na obszarze szczelinowego GZWP nr 409 Niecka Miechowska (SE). Strefę ochroną podzielono na:*

- 1) teren ochrony bezpośredniej w kształcie prostokąta o wymiarach boków 25m x 50m; przedstawiony na mapie w skali 1:1 000, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) teren ochrony pośredniej obejmujący obszar o powierzchni 22 ha położony w granicach miejscowości Wełecz na terenie gminy Busko-Zdrój. Przebieg granicy terenu ochrony pośredniej przedstawiono na mapie ewidencji gruntów w skali 1: 5 000, stanowiącej załącznik nr 2 do rozporządzenia.

Na terenie ochrony bezpośredniej zabrania się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody, a ponadto należy:

- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenie ochrony pośredniej zabrania się:

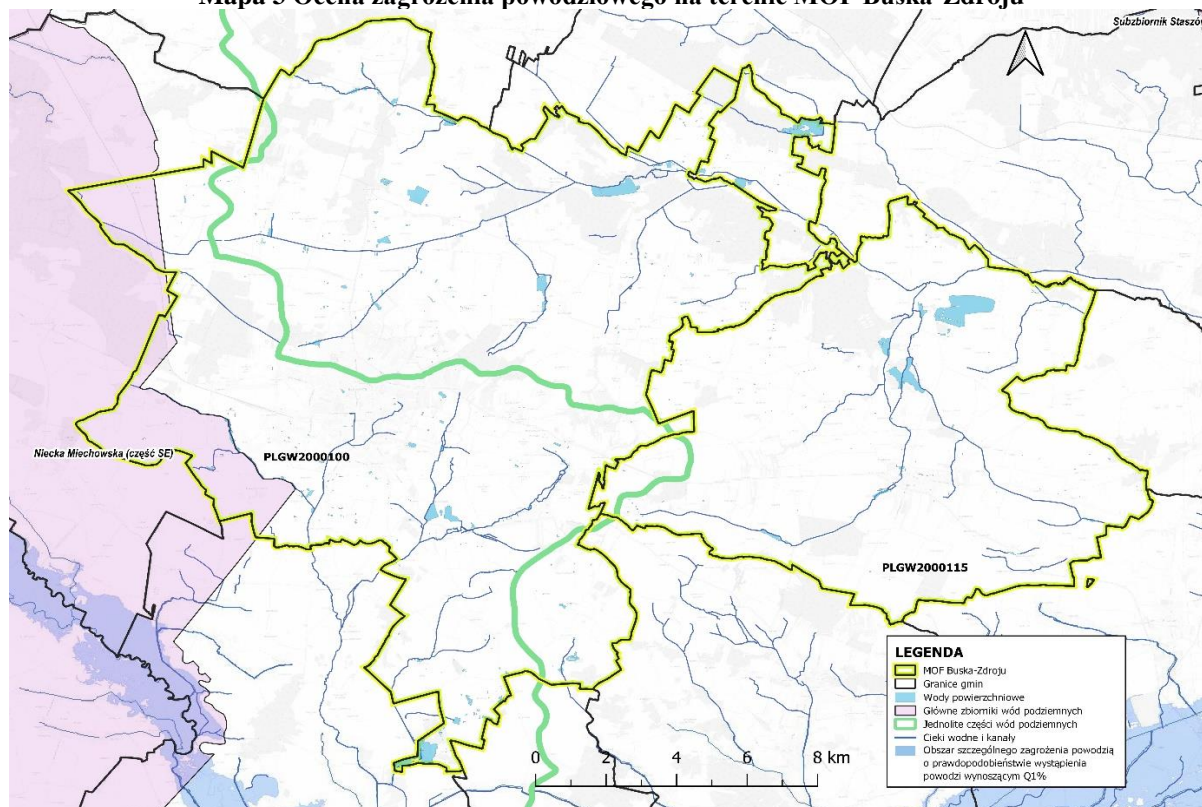
- wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, z wyjątkiem oczyszczonych wód opadowych;
- stosowania nawozów naturalnych w postaci płynnej;
- rolniczego wykorzystania ścieków;
- wykonywania robót melioracyjnych;

- lokalizowania zakładów przemysłowych oraz ferm chowu i hodowli zwierząt;
 - lokalizowania magazynów ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu, z wyłączeniem gazu płynnego;
 - lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych;
 - lokalizowania nowych ujęć wody;
 - lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
 - urządzania parkingów.
- ❖ *Rozporządzeniem 1/2007 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 07 września 2007 r. w sprawie ustanawiania strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Widuchowa-Chrusty zlokalizowanego w miejscowości Widuchowa, gmina Busko-Zdrój, powiat buski (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 178 poz. 2543).*
- ❖ *Rozporządzeniem Nr 2/2008 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie zmiany rozporządzenia ustanawiającego strefę ochronną ujęcia wody podziemnej Widuchowa-Chrusty zlokalizowanego w miejscowości Widuchowa, gmina Busko-Zdrój, powiat buski (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 34, poz. 549).*

Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Na terenie MOF Buska-Zdroju nie występuje zagrożenie powodzią, co pokazano na mapie 3. Nie ma zatem średniego prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi wynoszącego raz na 100 lat (Q1%) oraz nie są to obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Na terenie MOF nie występują również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%. Mogą jednak wystąpić krótkotrwałe wezbrania potoków w wyniku lokalnych bardzo intensywnych opadów deszczu.

Mapa 3 Ocena zagrożenia powodziowego na terenie MOF Buska-Zdroju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Hydroportalu Wód Polskich, wody.gov.pl

Ocena zagrożenia zjawiskiem suszy została przeprowadzona w oparciu o dokument pn. *Plan przeciwdziałania skutkom suszy*¹⁸ – to pierwszy w Polsce dokument planistyczny o zasięgu ogólnokrajowym, dotyczący zjawiska suszy. Został on wprowadzony w formie rozporządzenia Ministra Infrastruktury, co wskazuje na powszechnie obowiązujący charakter zapisów PPSS. Na mapach 4–6 przedstawiono rozkład przestrzenny zagrożenia zjawiskiem suszy w Polsce wg ww. Planu.

Susza rolnicza, zgodnie z definicją określoną w *Ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich* (Dz. U. z 2019 r. poz. 477), to szkody spowodowane wystąpieniem w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września danego roku klimatycznego, bilansu wodnego poniżej określonej wartości dla poszczególnych gatunków lub grup roślin uprawnych oraz kategorii glebowych.

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy opracował wartości klimatycznego bilansu wodnego dla wszystkich gmin Polski (2477 gmin)

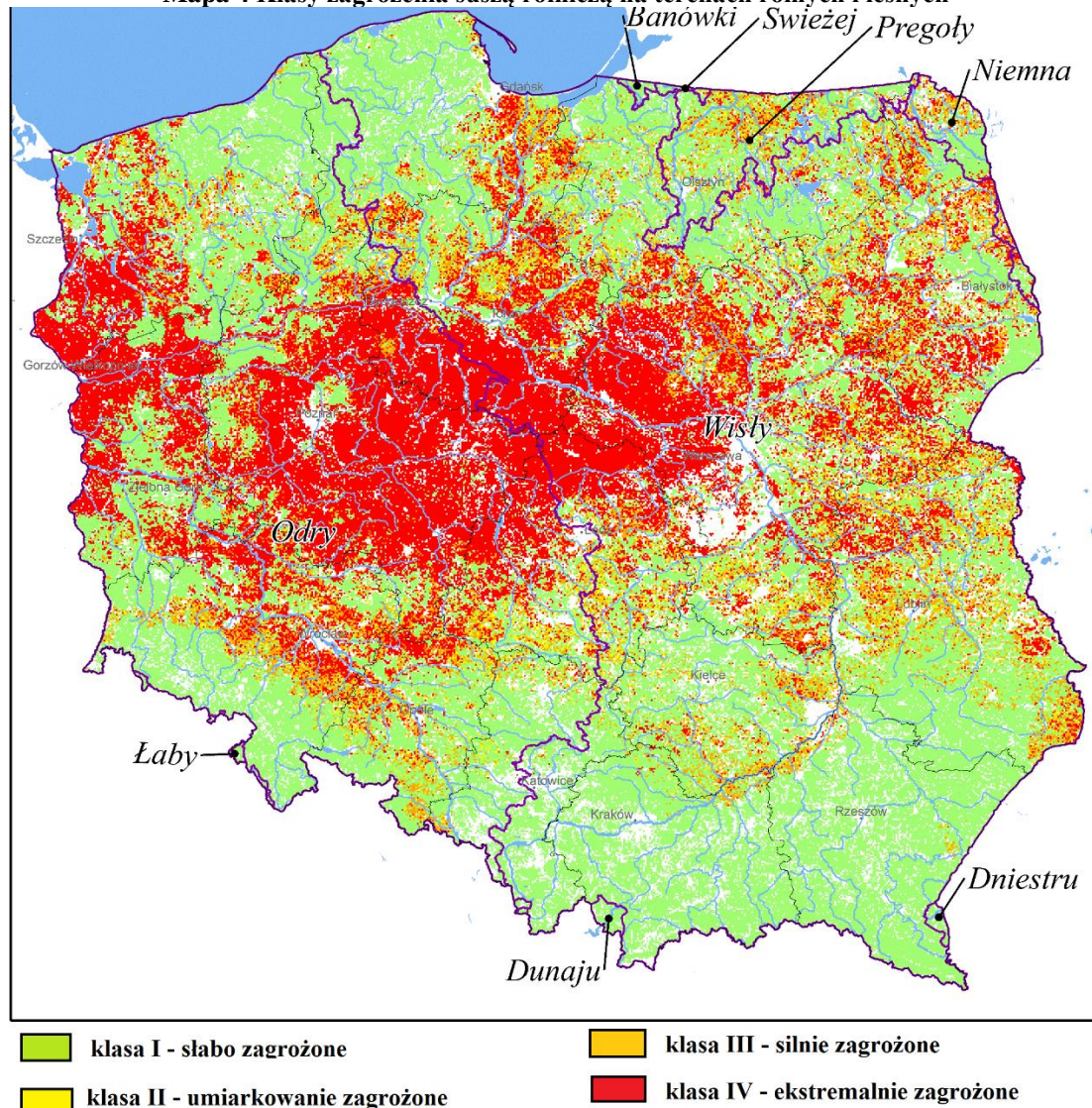
¹⁸ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

oraz w oparciu o kategorie gleb określił w tych gminach aktualny stan zagrożenia suszą rolniczą¹⁹. W województwie świętokrzyskim na 102 gminy, suszą rolniczą było zagrożonych:

- w uprawach zbóż jarych – 73 gminy o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 13,96%;
- w uprawach zbóż ozimych – 51 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 7,23%;
- w uprawach krzewów owocowych – 48 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 6,66%;
- w uprawach truskawek – 36 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 3,75%;
- w uprawach rzepaku i rzepiku – 30 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 2,83%;
- w uprawach roślin strączkowych – 17 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 1,36%;
- w uprawie kukurydzy na ziarno – 7 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 0,36%;
- w uprawie kukurydzy na kiszonkę – 7 gmin o udziale powierzchni zagrożonej wynoszącej 0,36%.

¹⁹SMSR – System Monitoringu Suszy Rolniczej, strona internetowa opracowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, susza.iung.pulawy.pl

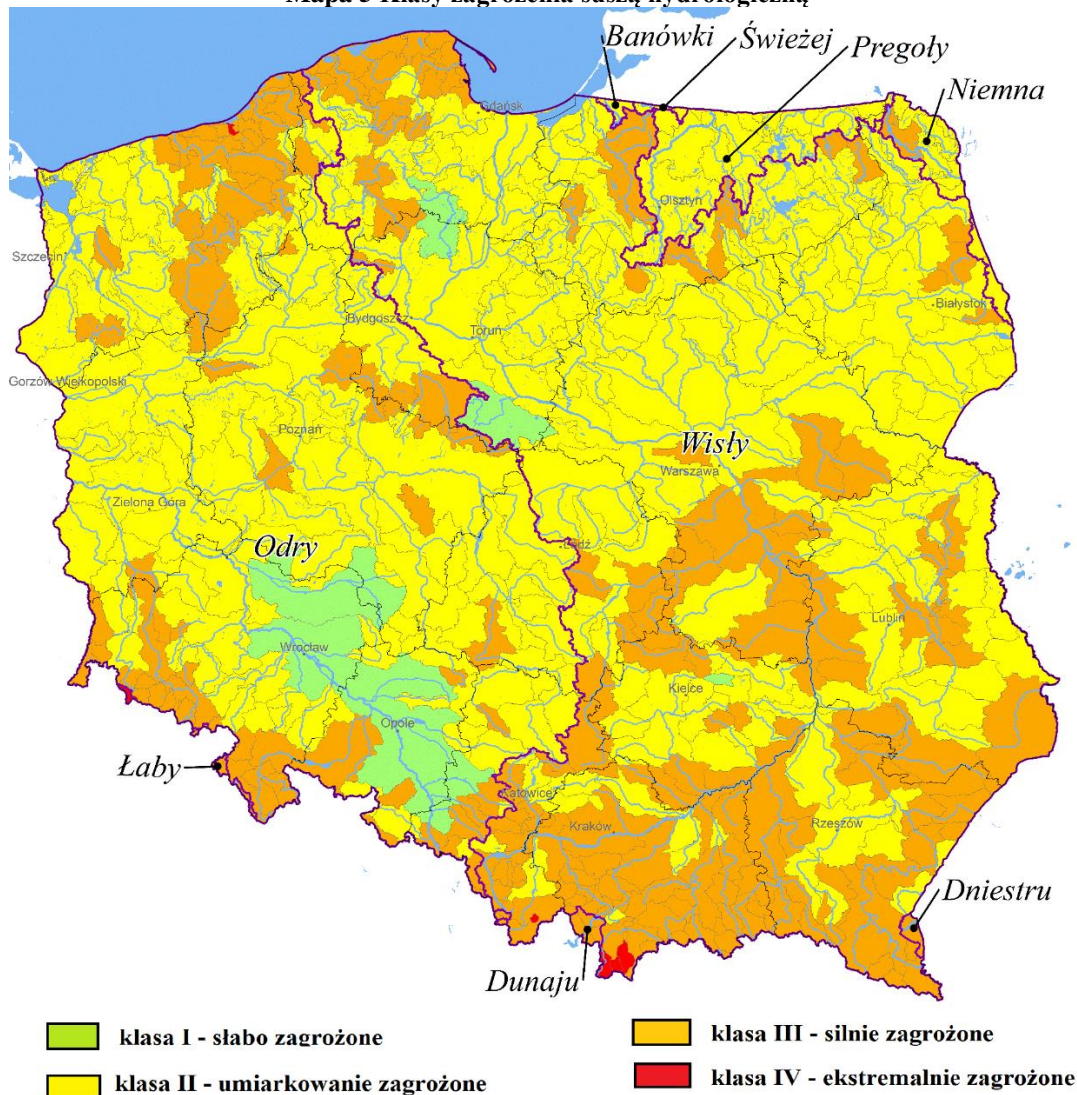
Mapa 4 Klasy zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy, str. 30

Susza hydrologiczna to okres obniżonych zasobów wód powierzchniowych w stosunku do sytuacji przeciętnej w wieloleciu. Susza hydrologiczna jest z reguły kolejnym etapem pogłębiającej się suszy atmosferycznej i rolniczej, ale może również ujawnić się i przebiegać po zakończeniu okresu bezopadowego. Jej identyfikacja sprowadza się do zdefiniowania wartości granicznej przepływu, poniżej której rozpoczyna się zjawisko suszy hydrologicznej. Analiza danych dobowych przepływów za lata 1987–2017 dostarczyła wskazania stopnia zagrożenia suszą hydrologiczną.

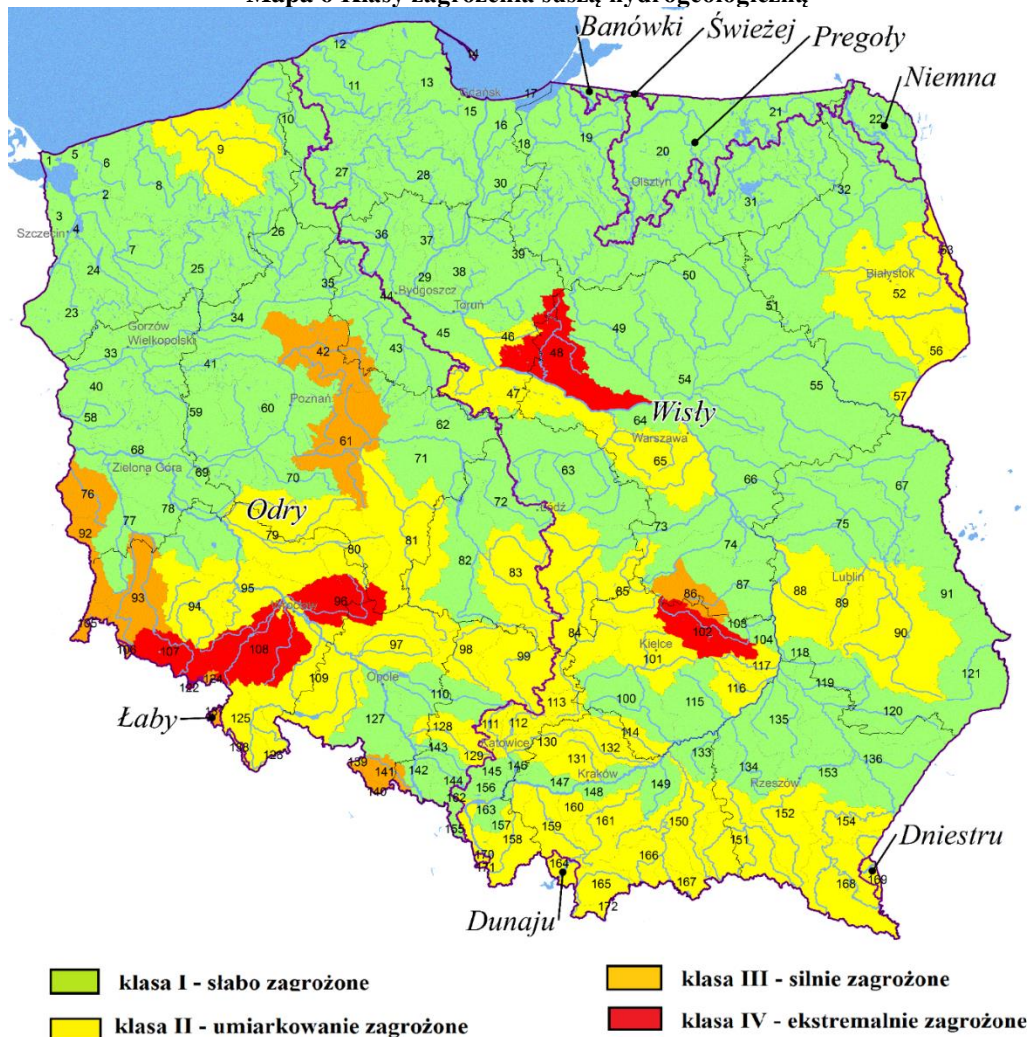
Mapa 5 Klasy zagrożenia suszą hydrologiczną

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy, str. 32

Susza hydrogeologiczna, nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych. Analiza skali zagrożenia suszą hydrogeologiczną w podziale na JCWPd wykazała, iż 7 z nich jest ekstremalnie zagrożonych. Należą one do regionów wodnych Środkowej Wisły, Środkowej Odry, Łaby i Ostrożnicy oraz Metuje.

Mapa 6 Klasy zagrożenia suszą hydrogeologiczną

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy, str. 34

Zgodnie z przedstawionymi mapami należy uznać, że MOF Buska-Zdroju narażony jest na ryzyko wystąpienia suszy hydrologicznej, hydrogeologicznej oraz miejscowo suszy rolniczej.

Busko-Zdrój położone jest w obrębie Niecki Miechowskiej (Nidziańskiej) utworzonej z utworów górnajurajskich i wypełnionej osadami środkowej i górnej kredy oraz miocenu. Gmina Busko-Zdrój otoczona jest z trzech stron wzniesieniami o charakterze kredowo-wapiennym, a od strony zachodniej otaczają ją złoża gipsu. Warunki te powodują, że woda gruntowa, nawet na nieznacznej głębokości, zawiera dużą ilość soli mineralnych i siarki. Gruntowe wody siarczkowe mieszają się z podchodzącymi ku górze głębinowymi solankami, wytwarzając specyficzny i unikalny typ wody leczniczej siarczano-słonej.

W rejonie Buska-Zdroju występują dwa typy wód mineralnych: siarczkowe i solanki. Woda siarczkowa zaliczana jest do bardzo rzadko spotykanych wód leczniczych, co stawia

Busko-Zdrój w rzędzie unikalnych uzdrowisk w Europie. Wody siarczkowe stanowią podstawową bazę surowcową lecznictwa uzdrowiskowego w Busku-Zdroju. Zbiornikiem tych wód są margle senonu, piaskowce cenomanu (kreda) oraz stropowe partie wapieni kimerydu (jura). Wody siarczkowe często występują pod przykryciem utworów gipsowych i ilowych miocenu, co determinuje ich skład chemiczny. W lecznictwie woda siarczkowa stosowana jest do kąpieli wannowych, kuracji pitnych oraz do płukania jamy ustnej. Woda ta powoduje wzrost aktywności hormonów, a także zmniejsza niedobory siarki w organizmie – szczególnie dotkliwe w chorobach gośćcowych. Podczas kąpieli siarka wnika przez skórę do krwioobiegu i przedostaje się do chorych tkanek (ścięgien, więzadeł, chrząstek, kości oraz narządów wewnętrznych). Następuje też wzrost odporności organizmu, obniża się poziom cholesterolu we krwi. Kąpiele siarczkowe stosowane są przy wielu chorobach skóry.

Woda jodkowo-bromkowa pochodzi z głębszych pokładów morza miocenijskiego sprzed milionów lat. Ponieważ zawiera jod i selen – wykorzystuje się ją do leczenia. Kąpiele jodkowo-bromkowe stosuje się w niektórych chorobach układu krążenia oraz układu vegetatywnego. Selen jest niezbędny do utrzymania w zdrowiu mięśnia sercowego i naczyń krwionośnych, uznawany jest za niezbędny mikroelement, który prawdopodobnie przeciwdziała powstawaniu nowotworów i powoduje wzrost odporności organizmu na choroby.

Borowina ma szerokie zastosowanie w tzw. zabiegach bodźcowych przy leczeniu schorzeń reumatycznych. Rozdrobniona, zmieszana z gorącą wodą na papkę, używana jest do okładów. Czynnikiemami leczniczymi są ciała estrogenne, kwasy huminowe, białka i garbniki. W trakcie zabiegu następuje wyciąganie z organizmu toksycznych czynników przemiany materii i innych szkodliwych związków, a wprowadzane na ich miejsce są czynniki działające korzystnie, np. hormony.

Charakterystyka jakościowa i możliwości wykorzystania udokumentowanych złóż na terenie Gminy Busko-Zdrój przedstawiają się następująco:

- Surowce węglanowe – wapień występujące w gminie są surowcem do produkcji kruszywa łamanego dla drogownictwa i mogą mieć zastosowanie jako kamień łamany i bloczny w budownictwie. Jednak ich stosunkowo niewielkie zasoby oraz dość zmienna jakość sprawiają, że perspektywy ich wykorzystywania są niewielkie. Ponadto lokalizacja złoża Skotniki w granicach Szanieckiego Parku Krajobrazowego uniemożliwia podjęcie eksploatacji. W rejonie miejscowości Szaniec wapień był kiedyś pozyskiwany na lokalną, ale dość znaczną skalę.

- Kruszywo naturalne – jest to kopalina występująca na terenie gminy dość powszechnie. Jej głównym zastosowaniem jest budownictwo. Obecnie nie prowadzi się wydobycia tego surowca, choć w przeszłości kopalina ta była pozyskiwana z kilku złóż, udokumentowane: Janina, Palonki-Podgaje, Galów.
- Surowce ilaste – znaczną powierzchnię gminy zajmują ily krakowieckie. Kopalina ta jest bardzo dobrym surowcem do produkcji elementów ceramiki budowlanej, a część zasobów wykazuje możliwość otrzymania kruszywa lekkiego – keramzytu. Na terenie gminy eksploatowane jest obecnie złożo Górka. Ily krakowieckie charakteryzują się bardzo niskim współczynnikiem filtracji. Stanowią one zatem doskonały materiał do budowy warstw izolujących.
- Gipsy – duże pokłady gipsów występują w garbie Busko - Wiślica. Udokumentowano kilka złóż tego surowca: Skorocice-Chotelek, Siesławice oraz na pograniczu z powiatem pińczowskim – złożo Uników-Galów-Szaniec. Złoża z terenu gminy nie są aktualnie eksploatowane. Z wymienionych złóż jedynie Uników-Galów-Szaniec przewidywane jest do indywidualnego określenia możliwości i uwarunkowań eksploatacji, pozostałe ze względu na zachowanie wartości przyrodniczych Szanieckiego Parku Krajobrazowego i Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego, wyłączono z możliwości eksploatacji.

Gmina Stopnica charakteryzuje się przeciętną bazą surowców skalnych. Na obszarze gminy rozpoznano pięć udokumentowanych złóż kopalin²⁰:

- Chałupki – surowce ilaste ceramiki budowlanej;
- Zaborze – kruszywa naturalne;
- Żerniki – kruszywa naturalne;
- Jastrzębiec – kruszywa naturalne;
- Stopnica – surowce ilaste ceramiki budowlanej.

3.1.6 Gleby

Obszar Gminy Busko-Zdrój jest bardzo zróżnicowany pod względem jakości gleb. Występują tu gleby klas bonitacyjnych od I do VI. W części północnej największy udział mają gleby słabe – klasy V i VI. Gleby III klasy bonitacyjnej występują niewielkimi płatami, natomiast nieco więcej jest gleb klasy IV występujących na całym obszarze. Do głównych typów gleb terenu gminy należą: rędziny brunatne, gleby deluwialne, biellicowe i pseudobiellicowe, brunatne wykształcone na piaskach luźnych i gliniastych, mady, gleby

²⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stopnica na lata 2017–2020 z perspektywą do roku 2024, str. 62.

glejowe oraz czarne ziemie. Struktura bonitacyjna użytków rolnych w Gminie Busko-Zdrój jest następująca: klasa I – nie występuje, klasa II – 1%, klasa III – 20%, klasa IV – 47%, klasa V – 21%, klasa VI – 11%. Grunty klasy I–IV użytków rolnych, podlegających ochronie prawnej przed wyłączeniem z użytkowania rolniczego, występują w formie mniejszych lub większych płątów na terenie całej gminy.

Gleby o najwyższej klasie bonitacyjnej, tj. od I do III w Gminie Stopnica zajmują powierzchnię 4 039 ha, co stanowi 46,2% ogółu użytków rolnych i tym samym stwarza dla niej optymalną bazę do produkcji warzywniczo-sadowniczej. Wartość bonitacyjna gleb na terenie gminy przedstawia się następująco:

- gleby klasy I – 224 ha;
- gleby klasy II – 867 ha;
- gleby klasy III – 2948 ha;
- gleby klasy IV – 4168 ha;
- gleby klasy V – 1810 ha.

3.1.7 Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Na terenie MOF Buska-Zdroju źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne;
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej;
- ulice i place;
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich m.in. sposób gospodarowania zasobami, poziom rozwoju gospodarczego obszaru, zamożność społeczeństwa, rodzaj zabudowy mieszkalnej, przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych, a także cechy charakterologiczne mieszkańców i ich podatność na edukację ekologiczną. Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wyboru rodzaju opakowania.

Mieszkańcy MOF Buska-Zdroju objęci są selektywną zbiórką odpadów. Odpady komunalne gromadzone są w specjalnie oznakowanych do tego celu pojemnikach oraz kolorowych workach. W 2020 roku odpady komunalne zmieszane kierowane były głównie do

Instalacji przetwarzania mechaniczno-biologicznego odpadów komunalnych „Kępny Ług” oraz Zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych w Zawierciu. Odpady w mniejszych ilościach były również przekazywane do: Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Instalacja do Mechanicznego Przetwarzania Odpadów, Zakładu Segregacji i Kompostowania Odpadów FCC Tarnobrzeg Sp. z o.o., Zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych w Promniku oraz do REMONDIS Kraków Sp. z o.o.

Zasoby gospodarowania odpadami na terenie gminy

Na terenie Gminy Busko-Zdrój aktualnie obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Busko-Zdrój* przyjęty Uchwałą nr XLIV/525/2022 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 17 marca 2022 r. Selektywne zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych obejmuje:

- a) papier (odpady z papieru, w tym tektury, odpady opakowaniowe z papieru i opakowaniowe z tektury);
- b) szkło (odpady ze szkła, w tym odpady opakowaniowe ze szkła);
- c) metale i tworzywa sztuczne (odpady z metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady z tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe tworzyw sztucznych, oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe);
- d) bioodpady (odpady ulegające biodegradacji: odpady kuchenne i spożywcze, opakowania ulegające biodegradacji oraz odpady zielone);
- e) odpady niebezpieczne (przeterminowane leki, chemikalia i opakowania po nich, zużyte baterie i akumulatory, zużyte żarówki i świetlówki; odpady te należy gromadzić w taki sposób, aby uniemożliwić lub ograniczyć dostęp osób trzecich);
- f) odpady wielkogabarytowe (odpady, które ze względu na swoje rozmiary i masę, nie mogą być umieszczone w typowych pojemnikach przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych tj. meble, opony itp.);
- g) odpady elektryczne i elektroniczne (wszelkiego rodzaju zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny);
- h) odpady remontowo-budowlane (odpady pochodzące z remontów, budow i rozbiórek, na które nie trzeba uzyskać pozwoleń na budowę lub których nie trzeba zgłaszać do administracji budowlano-architektonicznej);
- i) odpady pozostałe po selekcji, do których zalicza się odpady nie mieszczące się w wyżej wymienionych frakcjach.

Od mieszkańców odbierane są także odpady wielkogabarytowe (np. meble), przeterminowane leki i chemikalia oraz zużyte baterie i akumulatory. Mieszkańcy mogą przywozić takie odpady do PSZOK zlokalizowanego w Busku-Zdroju.

Na terenie Gminy Stopnica aktualnie obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Stopnica* przyjęty Uchwałą nr XIV/41/2020 Rady Miejskiej w Stopnicy z dnia 8 grudnia 2020 r. Selektywne zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych obejmuje powstające na obszarze nieruchomości odpady komunalne zbierane w następujących frakcjach:

- papier i tektura;
- szkło;
- tworzywa sztuczne;
- odpady wielomateriałowe;
- metal;
- odpady ulegające biodegradacji;
- popiół.

Od mieszkańców odbierane są także odpady wielkogabarytowe (np. meble), przeterminowane leki i chemikalia oraz zużyte baterie i akumulatory. Mieszkańcy mogą przywozić takie odpady do PSZOK zlokalizowanego w miejscowości Wolica na terenie Gminy Stopnica.

3.1.8 Krajobraz i formy ochrony przyrody

Na terenie MOF Buska-Zdroju występują liczne formy ochrony przyrody. Należą do nich:

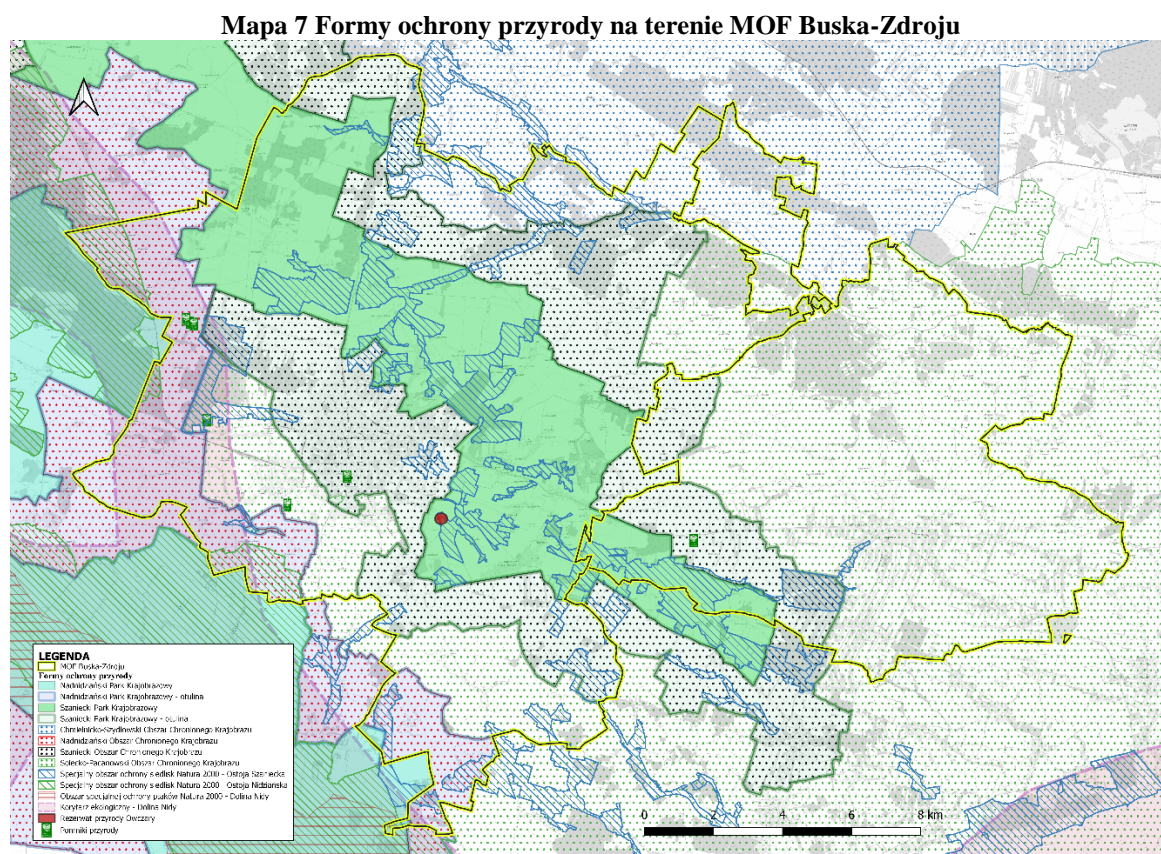
- a) Miasto i Gmina Busko-Zdrój:
 - rezerwat przyrody „Owczary”;
 - Szaniecki Park Krajobrazowy;
 - Nadnidziański Park Krajobrazowy;
 - użytek ekologiczny Ostra Góra;
- 4 obszary chronionego krajobrazu: Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu, Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- 3 obszary Natura 2000: Ostoja Nidziańska, Ostoja Szaniecko-Solecka, Dolina Nidy;
- 6 pomników przyrody;

– 3 stanowiska dokumentacyjne: Zajęcza Góra, Odslonięcie geologiczne; Ściana łomiku.

b) Miasto i Gmina Stopnica:

- Szaniecki Park Krajobrazowy;
- obszar Natura 2000: Ostoja Szaniecko-Solecka;
- 3 obszary chronionego krajobrazu: Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- 1 pomnik przyrody.

Formy ochrony przyrody w poszczególnych gminach stanowią odpowiednio: Busko-Zdrój – 69,9% gminy pokryte jest obszarem chronionego krajobrazu, a 30,0% stanowią parki krajobrazowe, zaś Stopnica – 94,6% gminy jest pokryte obszarem chronionego krajobrazu, natomiast parki krajobrazowe stanowią 5,3% (mapa 7).

Dokumentami wyznaczającymi zakres ochrony parków krajobrazowych na terenie gminy są Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 roku: dla Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego – Uchwała Nr XLIX/874/14, zaś dla Szanieckiego Parku Krajobrazowego – Uchwała Nr XLIX/875/14. W obu dokumentach znajdują się zakazy oraz cele ochrony dla danej formy ochrony.

Do szczególnych celów ochrony Szanieckiego Parku Krajobrazowego i Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego należą:

- zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny;
- zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania krasu i rzeźby lessowej;
- racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin;
- zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych i wodno-błotnych;
- zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
- zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym w szczególności muraw kserotermicznych, torfowisk i solnisk śródlądowych;
- zachowanie układów i obiektów zabytkowych, a także miejsc pamięci narodowej;
- preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu;
- zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych;
- zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych;
- ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.

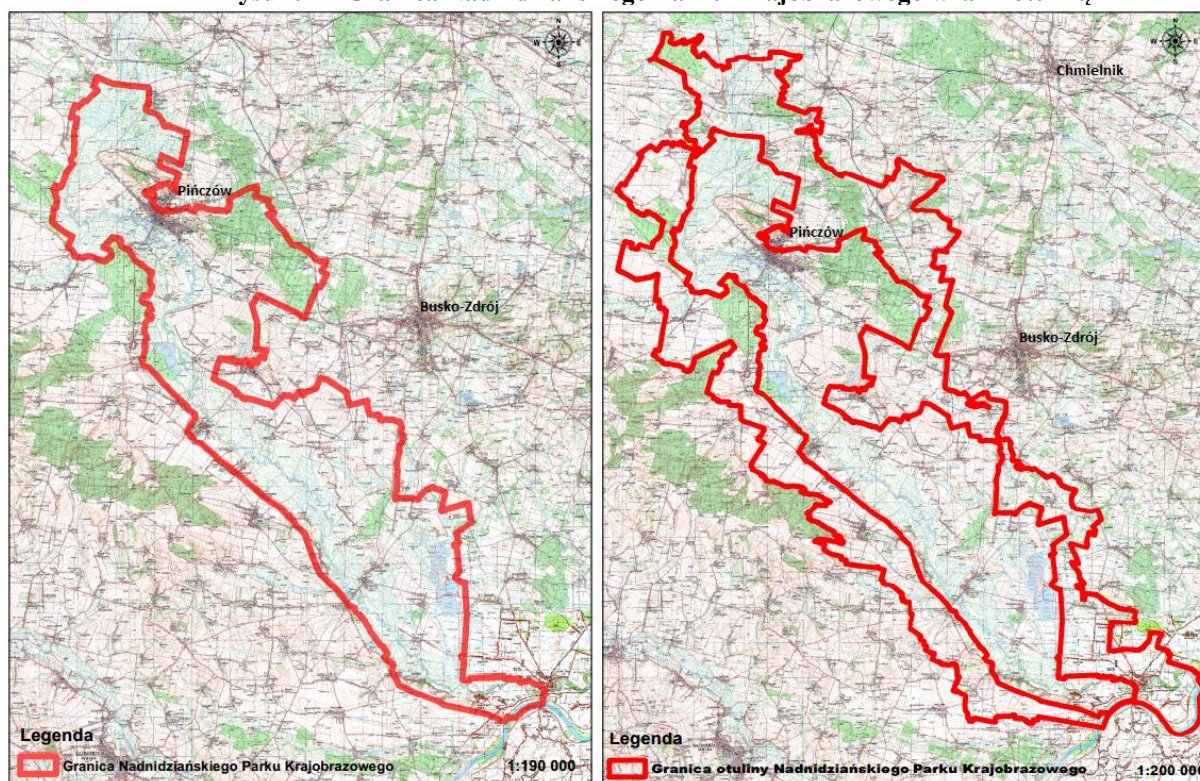
Na obszarze Szanieckiego Parku Krajobrazowego i Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego zakazuje się:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.);
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

Na terenie Gminy Busko-Zdrój, w południowej jej części, znajduje się tylko niewielki fragment **Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego**, stanowiący jedynie 0,034% całkowitej powierzchni gminy. Znacznie większą powierzchnię na terenie gminy zajmuje otulina parku.

Rysunek 2 Granica Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną

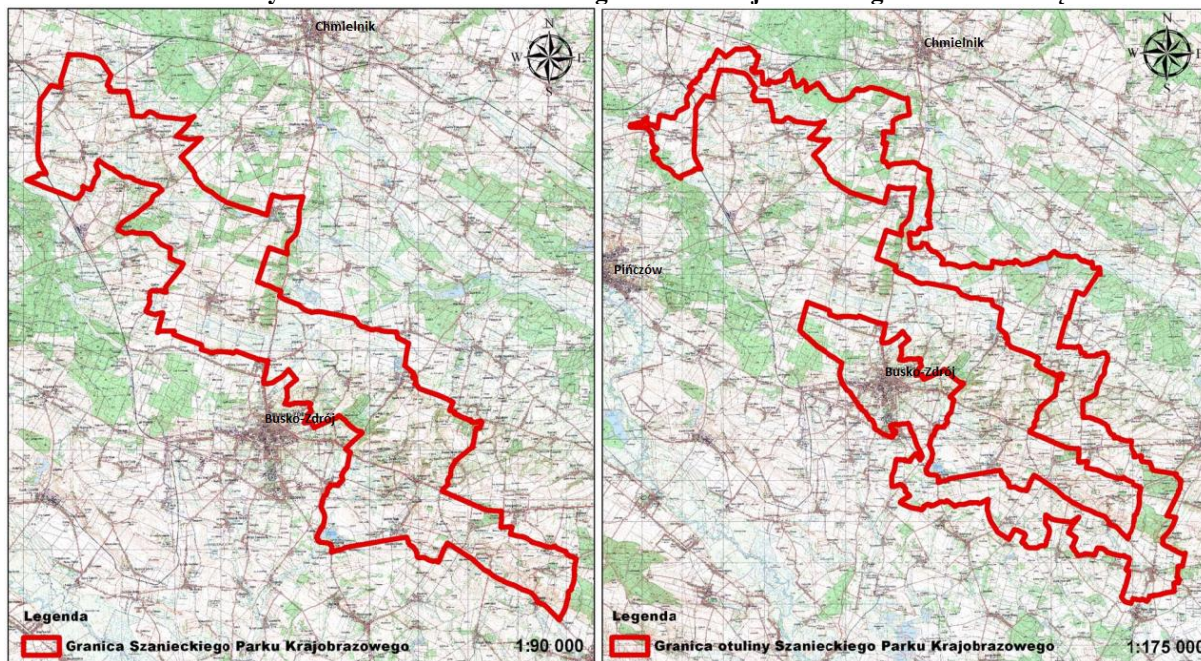

Źródło: Uchwała Nr XLIX/874/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego

Na terenie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego występuje 49 gatunków roślin podlegających całkowitej ochronie, ponadto 12 zostało objętych ochroną częściową. Rośnie tu m.in. dyptam jesionolistny, szyplin jedwabisty, sierpik różnolistny, jaskier iliryjski, rosiczka okrągłolistna, osoka aloesowata i turzyca Davalla.

Szaniecki Park Krajobrazowy położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej i obejmuje środkową część Garbu Pińczowskiego oraz południowo-zachodni fragment Niecki Połanieckiej (Płaskowyż Szaniecki). Park obejmuje swym zasięgiem ponad 30% terenu gminy.

Rysunek 3 Granica Szanieckiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną

Źródło: Uchwała nr XLIX/875/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Szanieckiego Parku Krajobrazowego

Park swym obszarem chroni enklawy wartościowego krajobrazu z malowniczymi wapiennymi i gipsowymi wzgórzami oraz ciepłolubnymi zbiorowiskami roślinności kserotermicznej, torfowiskowej i słonolubnej rozsianymi w rozległej, harmonijnej przestrzeni łąk i pól. Na terenie parku znajduje się także rezerwat przyrody „Owczary”.

W obszarze Szanieckiego Parku Krajobrazowego ochronie całkowitej podlegają następujące gatunki roślin: dziewięsił bezłodygowy, goryczka wąskolistna, goryczka Wettsteina, kosatka kielichowa, kruszczyk błotny, miłek wiosenny, len złocisty, len włochaty, lilia złotogłów, lipiennik Loesela, listera jajowata, ostrołódka kosmata, ostnica Jana, ostnica włosowata. Dodatkowo odnaleźć można rośliny chronione częściowo: kocanki piaskowe, konwalię majową, kruszynę pospolitą, pierwiosnka wyniosłego i wilżynę ciernistą.

Realizacja założeń Strategii ZIT MOF Buska-Zdroju odbywać się będzie zgodnie z ww. uchwałami dotyczącymi parków krajobrazowych. Przestrzegane będą obowiązujące na tych obszarach zakazy w zakresie dotyczącym uwarunkowań przyrodniczych i środowiskowych występujących na ich terenie.

Na obszarze MOF Buska-Zdroju zlokalizowane są trzy obszary ochronne sieci Natura 2000 – Ostoja Nidziańska, Ostoja Szaniecko-Solecka oraz Dolina Nidy. Priorytetowym celem funkcjonowania sieci Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim jej celem jest ochrona różnorodności biologicznej. W ramach Zarządzenia

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 kwietnia 2014 r. został ustanowiony plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nidziańska (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1479), Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2014 r. ustanowiony został plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Szaniecko-Solecka (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1449), natomiast w ramach Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2014 r. został ustanowiony plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Nidy (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1477).

Ostoją Nidziańska (kod obszaru PLH260003) to obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 26 515,6 ha. Obszar stanowi fragment rejonu Ponidzia w Małopolsce i obejmuje naturalną dolinę Nidy, a także fragmenty przylegających do niej płaskowyżów. Krajobraz jest tu bardzo urozmaicony. Rzeka Nida silnie meandruje tworząc liczne starorzecza. W środkowej części jej biegu utworzył się rozległy kompleks wilgotnych i podmokłych łąk, bagien i starorzeczy. Przy małym spadku koryta rzeki co roku tworzą się rozlewiska i rozwijają zbiorowiska szuwarowe, a także utrzymywane są łąki kośne. Lessowe, lekko faliste obszary płaskowyżów porozcinane są licznymi wąwozami, parowami oraz suchymi dolinami. Na odlesionym obszarze zlokalizowane są dwa duże kompleksy stawów rybnych, będące ostoją wielu gatunków ptaków. W centrum Ponidzia mamy do czynienia z typową rzeźbą krasową związaną z występowaniem pokładów gipsu. Charakteryzuje ją występowanie licznych jaskiń, lejów krasowych, wywierzyisk i ślepych dolinek. Wapienne i gipsowe wzgórza oraz zbocza wąwozów porastają murawy kserotermiczne, a dolinki zajęte są przez zbiorowiska łąkowe. Na północny wschód od miejscowości Szczerbaków znajduje się niewielki płat halofilnych szuwarów i łąk, zniszczony przez odwodnienie i próby orki, lecz możliwy do renaturyzacji. Obszar ostoi jest słabo zalesiony. Występujące tutaj zbiorowiska leśne to przede wszystkim lasy świeże z fragmentami siedlisk borowych i olsowych. Jednym z głównych walorów ostoi jest kras gipsowy, tworzący podłoże dla rzadko spotykanych, kserotermicznych, nagipsowych muraw. Związane są z nimi stanowiska wielu najrzadszych składników naczyniowej flory polskiej. Znajduje się tu jedyne w Polsce stanowisko *Serratula lycopifolia* (sierpik różnolistny) oraz jedna z najmocniejszych populacji *Carlina onopordifolia* (dziewięciśił popłocholistny). Jest to obszar występowania słonych źródeł, wokół których rozwijają się łąki halofilne.

Zagrożenia to: eksploatacja gipsu na dużą skalę (okolice Gacek), zarastanie muraw kserotermicznych, wypalanie szuwarów, obniżanie poziomu wód gruntowych, osuszanie terenu, zanieczyszczenia wody ściekami komunalnymi, kłusownictwo.

Ostoja Szaniecko-Solecka (kod obszaru PLH260034) to specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 8072,9 ha. Teren ostoi w ponad połowie pokrywają siedliska rolnicze, w jednej trzeciej łąki, a pozostałą powierzchnię zajmują lasy (głównie liściaste) oraz powierzchnie wód. Obszar znajduje się w środkowej części Garbu Pińczowskiego oraz południowo-zachodnim fragmencie Niecki Połanieckiej (Płaskowyżu Stanieckim i Kotlinie Borzykowskiej), składa się z kilkunastu enklaw z malowniczymi wapiennymi i gipsowymi wzgórzami porośniętymi roślinnością kserotermiczną. Teren przecinany jest licznymi ciekami wodnymi, miejscami tworzącymi zabagnione dolinki, w których wykształciły się torfowiska. W północnej części obszaru znajdują się liczne odsłonięcia gipsów, zwłaszcza wielkokrystalicznych. Ponadto obserwuje się liczne formy krasu powierzchniowego i podziemnego, np.: leje, studnie, zapadliska, jaskinie krasowe. Środkowa i południowa część wyróżnia się występowaniem wód mineralnych z wysiękami, którym towarzyszy roślinność halofilna, jak np. w okolicach wsi Owczary.

Jest to również obszar występowania najcenniejszych siedlisk muraw kserotermicznych i torfowisk węglanowych, łąk solniskowych oraz ciepłych grądów, a także teren występowania aż czterech gatunków roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (starodub łąkowy, jęczyczka syberyjska, obuwik pospolity, lipiennik Loeseli). Zestawienie różnorodności i jakości siedlisk oraz gatunków jest unikatowe w skali kraju i Europy. Szacuje się, że na obszarze występuje około 1100 gatunków roślin naczyniowych, w tym około 70 gatunków chronionych, a 200 zagrożonych w skali regionu i kraju. Występują również niepowtarzalne układy krajobrazowe (w tym krasowe). Ostoja zabezpiecza najcenniejsze półnaturalne siedliska związane z występowaniem wapienia i gipsu.

Rozległy, zróżnicowany obszar stanowi najważniejszą w regionie ostoję dla dwóch gatunków motyli dziennych – modraszka telejusa i modraszka nausitosa. Istotne populacje tworzą tu również czerwończyk nieparek i czerwończyk fioletek. Ostoja stanowi znaczący w skali regionalnej obszar występowania pachnicy dębowej, zasiedlającej tu przydrożne i śródpolne wierzby. Jest to także jedna z najważniejszych w regionie ostoj dla kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej, które szczególnie licznie zasiedlają południowe krańce ostoi z zalewanymi corocznie łąkami i kompleksami stawów hodowlanych. Spotkać można jeszcze dziewięć innych gatunków płazów oraz znaczące w województwie koncentracje ptaków wodno-błotnych. W tej części obszaru stwierdzono także występowanie piskorza i kozy.

Obszar Natura 2000 Dolina Nidy (kod obszaru PLB260001) to obszar specjalnej ochrony ptaków. Obszar został wyznaczony w dniu 05.11.2004 r. *Rozporządzeniem Ministra*

Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Zajmuje obszar 19 956,08 ha²¹. Ostoję stanowi dolina rzeki o szerokości 2-3 km, a wyjątkowo 6 km – obok miejscowości Umianowice, gdzie tworzy się delta wsteczna. Charakterystyczne dla doliny są meandry rzeczne i starorzecza. Na znacznym obszarze występują łąki kośne przechodzące w miejscach zabagnionych w turzycowiska. Przy starorzeczach i oczkach wodnych występują zespoły szuwarowe, a w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki – szuwar mannowy. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie koryta występują zarośla wierzbowe i olsy, a także sporadycznie zespoły łąkowe. W okresie wiosennym i letnim wzbierająca rzeka tworzy rozległe rozlewiska.

Dolina Nidy jest ostoją ptasią o randze europejskiej (E 62). Na jej terenie występuje co najmniej 30 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie łąkowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek (*Ixobrychus minutus*) (PCK), bąk (*Botaurus stellaris*) (PCK), ślepowron (*Nycticorax nycticorax*), czapla biała (*Egretta alba*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), podgorzałka (*Aythya nyroca*), błotniak łąkowy (*Circus pygargus*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), błotniak zbożowy (*Circus cyaneus*) (PCK), kropiatka (*Porzana porzana*), zielonka (*Porzana parva*), mewa czarnogłowa (*Larus melanocephalus*), dzięcioł białoszy (*Dendrocopos syriacus*). W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: bocian biały (*Ciconia ciconia*), derkacz (*Crex crex*), podróżniczek (*Luscinia svecica*), zimorodek (*Alcedo atthis*), gąsiorek (*Lanius collurio*)²².

Na terenie MOF Buska-Zdroju można odnaleźć cztery tereny ochronne w formie obszaru chronionego krajobrazu, obejmujące całą powierzchnię MOF Buska-Zdroju, z wyłączeniem terenów chronionych przez parki krajobrazowe.

Dla Szanieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Nadnidziańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. (odpowiednio uchwała nr XLIX/883/14 i Nr XLIX/882/14), w których ustalono następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu;
- szczególna ochrona ekosystemów i wyjątkowo cennych krajobrazów;
- zachowanie naturalnych stanowisk roślinności kserotermicznej i halofitowej;

²¹ Serwis Towarzystwa Badań i Ochrony Przyrody poświęcony sieci Natura 2000 w województwie świętokrzyskim, natura2000.tbop.org.pl

²² jw.

- zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych i wodno-błotnych;
- zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej.

Na terenie obszarów zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakazy, o których mowa powyżej, nie dotyczą:

- terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;

- ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Przestrzegane będą obowiązujące na tych obszarach zakazy w zakresie dotyczącym uwarunkowań przyrodniczych i środowiskowych występujących na ich terenie.

Dla Solecko-Pacanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Chmielnicko-Szydłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują Rozporządzenia Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 11 września 2013 r. (odpowiednio nr XXXV/621/13 oraz nr XXXV/620/13), w których dokonano poniższych ustaleń.

Ustala się następujące działania na terenie obszarów w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji;
- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Na obszarach zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakazy, o których mowa powyżej, nie dotyczą:

- terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Przestrzegane będą obowiązujące na tych obszarach zakazy w zakresie dotyczącym uwarunkowań przyrodniczych i środowiskowych występujących na ich terenie.

Rezerwat przyrody „Owczary”

Jest to rezerwat słonoroślowy, który zajmuje powierzchnię 0,52 ha. Uznany został 12.06.1959 r. Obszar ten ma ustanowiony plan ochrony zgodnie z *Zarządzeniem Nr 1/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 27 marca 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Owczary"*. Celem ochrony rezerwatu jest źródło solankowe z występującą w jego pobliżu, na terenie zabagnionym, florą i fauną halofilną. Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Kielcach.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 do *Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 8 kwietnia 2016 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Owczary"* (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1272), cały teren rezerwatu może być udostępniany bez ograniczeń na cele edukacyjne oraz turystyczne.

Stanowisko dokumentacyjne Ściana Iomiku

Jest to stanowisko antropogeniczne, wyrobisko powierzchniowe. Ustanowione zostało w dniu 08.09.1993 r. *Rozporządzeniem Nr 7/93 Wojewody Kieleckiego z dnia 12 sierpnia 1993 r. w sprawie uznania za stanowiska dokumentacyjne*.

Stanowisko dokumentacyjne Odsłonięcie geologiczne

Jest to stanowisko naturalne, wyrobisko powierzchniowe. Ustanowione zostało w dniu 31.12.2002 r. *Uchwałą Nr XXVIII/331/2002 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za stanowisko dokumentacyjne "Odsłonięcie geologiczne" w Siesławicach*.

Stanowisko dokumentacyjne Zajęcza Góra

Jest to stanowisko antropogeniczne, wyrobisko powierzchniowe. Ustanowione zostało w dniu 08.09.1993 r. *Rozporządzeniem Nr 7/93 Wojewody Kieleckiego z dnia 12 sierpnia 1993 r. w sprawie uznania za stanowiska dokumentacyjne*. Celem ochrony jest odsłonięcie geologiczne – kamieniołom wapieni górnej jury, zlepieńców i piaskowców cenomanu i margli turonu.

Użytek ekologiczny Ostra Góra

Użytek ustanowiony został w dniu 10.11.1995 r. *Uchwałą Nr IX/147/95 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 10 listopada 1995 r. w sprawie ochrony indywidualnej obiektu przyrodniczego*. Powierzchnia użytku to 0,9 ha. Celem ochrony obszaru jest murawa kserotermiczna z wieloma gatunkami rzadkimi i chronionymi²³.

²³ crfop.gdos.gov.pl

W tabeli 2 przedstawiono pomniki przyrody występujące na terenie MOF Buska-Zdroju.

Tabela 2 Pomniki przyrody na terenie MOF Buska-Zdroju

lp.	Rodzaj tworu przyrody	Typ pomnika	Data utworzenia	Położenie
1.	grupa drzew (trzy dęby szypułkowe)	Wieloobiektowy	31.12.2002	Kameduły
2.	drzewo (sosna zwyczajna)	Jednoobiektowy	06.12.2002	Wełecz
3.	drzewo (dąb szypułkowy)	Jednoobiektowy	25.07.2013	Busko-Zdrój
4.	drzewo (modrzew europejski)	Jednoobiektowy	09.03.2004	Stopnica
5.	skałka	Jednoobiektowy	02.10.1987	Siesławice
6.	skałka	Jednoobiektowy	02.10.1987	Busko-Zdrój
7.	skałka	Wieloobiektowy	31.12.2002	Busko-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl

3.1.9 Strefy ochrony uzdrowiskowej

Uzdrowiskiem, w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2021 poz. 1301 z późn. zm.) jest obszar, na terenie którego prowadzone jest lecznictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych. Po spełnieniu wymogów ww. ustawy, obszarowi nadawany jest status uzdrowiska.

Status uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej stwarza podstawy prawno-organizacyjne do prowadzenia na danym obszarze lecznictwa uzdrowiskowego oraz działalności wypoczynkowej i turystycznej.

W celu uzyskania statusu uzdrowiska w ramach ustawy uzdrowiskowej, polskie uzdrowiska muszą posiadać:

- klimat lokalny o walorach leczniczych;
- unikalne, naturalne złoża surowców uzdrowiskowych;
- zakłady opieki zdrowotnej udzielające świadczeń z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego przez wysoko wykwalifikowane kadry medyczne;
- obiekty szpitalne i sanatoryjne z pełnym zapleczem, o wysokim standardzie;
- urządzenia przeznaczone do korzystania z uzdrowiskowych zasobów naturalnych;
- wymagania określone w przepisach prawa o ochronie i kształtowaniu środowiska;
- odpowiedni obszar pozwalający na wyodrębnienie stref ochrony uzdrowiskowej;
- pełną infrastrukturę techniczną;
- znaczenie ponadlokalne.

Busko-Zdrój posiada Statut Uzdrowiskowy, dzięki czemu od lat jest pełnoprawnym uzdrowiskiem. Aktualnie obowiązuje *Uchwała Nr XXII/281/2020 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrowiska Busko-Zdrój*. Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A. posiada prawie 200-letnią historię. Już w 1252 roku zapoczątkowano tu eksploatację solanki. W trakcie poszukiwań soli kamiennej odkryto posiadające właściwości lecznicze wody mineralne, związane z rozkładem gipsów mioceńskich²⁴.

Najstarszym obiektem w uzdrowisku jest Sanatorium Marconi, które zostało oddane do użytku w 1836 r. jako Zakład Kąpielowy, a teren obok niego zaadoptowano na rozległy Park Zdrojowy. W skład uzdrowiska wchodzi takie obiekty jak²⁵:

- Uzdrowiskowy Szpital Krystyna;
- Specjalistyczny Szpital Górka;
- Sanatorium Mikołaj;
- Sanatorium Willa Zielona;
- Sanatorium Oblęgorek;
- Przychodnia Uzdrowiskowa;
- Willa Cyprys.

Na podstawie *Uchwały nr VII/99/2019 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie zmiany uchwały nr XIX/250/2012 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrowiska Busko-Zdrój*, ustanowiono Strefy „A”, „B” i „C” oraz określono ich charakter. Obszar Uzdrowiska Busko-Zdrój o powierzchni 4 538,6 ha obejmuje całkowitą powierzchnię wszystkich trzech stref²⁶.

- Strefa „A” o pow. 164,9 ha, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 79% jest przeznaczona do prowadzenia działalności w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego w ściśle określonym obszarze, w którym istnieć powinny ściśle określone warunki co do powierzchni, zabudowy, wskaźników terenów zieleni itp. Wyznaczona strefa pozwala na prowadzenie lecznictwa uzdrowiskowego w sprzyjających warunkach i obejmuje wszystkie zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w zakresie nieutrudniającym funkcjonowania

²⁴ E. Gonda-Soroczyńska (2012), *Funkcja uzdrowiskowa małego miasta na przykładzie Buska-Zdroju*, Nr 2/IV/2012, Polska Akademia Nauk, Oddział w Krakowie, s. 5–16, Komisja Technicznej Infrastruktury Wsi, [w]: Infrastruktura i ekologia terenów wiejskich.

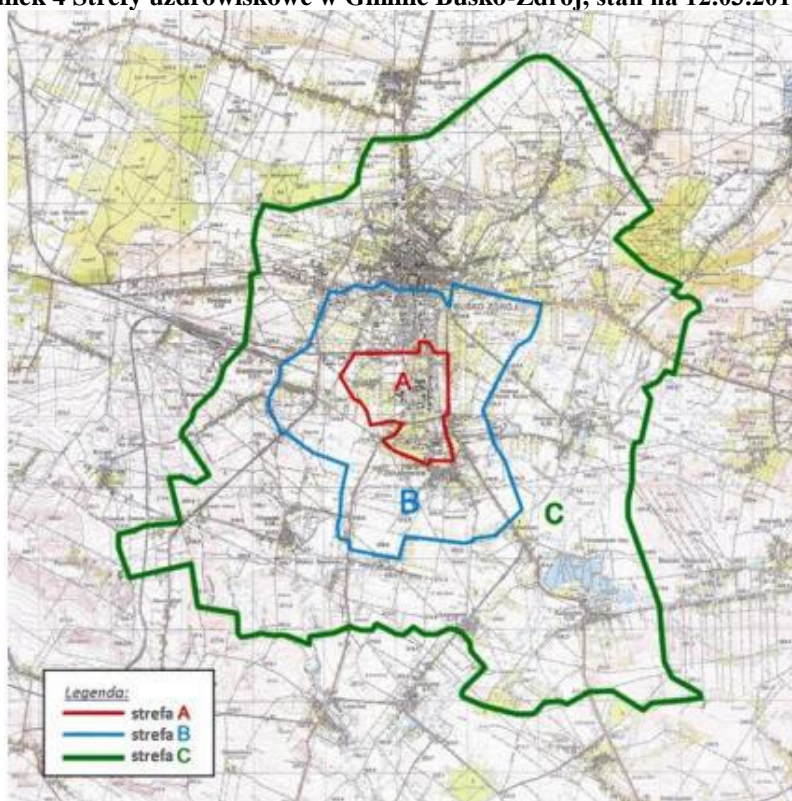
²⁵ Strona Uzdrowiska Busko-Zdrój S.A., ubz.pl

²⁶ Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Busko-Zdrój, wrzesień 2020 r.

lecznictwa uzdrowiskowego, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie. Dlatego też na obszarze tym zastrzeżonych jest szereg czynności, których podjęcie ze względu na ich oddziaływanie na warunki naturalne i czynniki środowiskowe uzdrowiska jest ściśle kontrolowane.

- Strefa „B” o pow. 814,7 ha, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 50%, obejmuje obszar przyległy do strefy „A” i stanowi jej otoczenie. Przeznaczony jest dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej, a także nieuciążliwych dla pacjentów obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze.
- Strefa „C” o pow. 3 559 ha, dla której procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 45%, obejmuje obszar przyległy do strefy „B” i stanowi jej otoczenie.

Rysunek 4 Strefy uzdrowiskowe w Gminie Busko-Zdrój, stan na 12.03.2019 roku

Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju

Teren, na którym położona jest Gmina Busko-Zdrój jest bogaty w zasoby wodonośne, w których występują wody mineralne – są to wody siarczkowe oraz solanka jodkowo-bromkowa, a także borowiny. Na terenie Gminy Busko-Zdrój istnieją cztery obszary górnicze, ustanowione w koncesjach dla przedsiębiorców, w granicach których wydobywają

oni wody lecznicze ze złóż za pomocą 11 otworów wiertniczych (stan na 31 grudnia 2019 r.), tworzące Uzdrowski Zakład Górniczy.

Obecnie na terenie Gminy Busko-Zdrój działają trzy przedsiębiorcy górniczy posiadający koncesje na wydobywanie wód leczniczych²⁷:

- „Uzdrowski Busko-Zdrój” S.A. z siedzibą w Busku-Zdroju, prowadzące działalność wydobywczą za pomocą Uzdrowskiego Zakładu Górniczego, Kopalni „Busko” w obszarze górniczym „Busko II”.
- Hydrogeotechnika Sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach, prowadząca działalność wydobywczą na terenie Gminy Busko-Zdrój za pomocą Uzdrowskiego Zakładu Górniczego – Kopalnia „Las Winiarski” oraz studni Busko-C1 w obszarach górniczych „Las Winiarski” i „Busko-Północ”.
- Federacja Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych Przemysłu Lekkiego z siedzibą w Łodzi, prowadząca działalność wydobywczą za pomocą Uzdrowskiego Zakładu Górniczego „Włóknierz” – Kopalnia „Dobrowoda”, w obszarze górniczym „Dobrowoda”.

Wszystkie ujęcia w obrębie obszarów górniczych Uzdrowska Busko-Zdrój posiadają aktualne świadectwa potwierdzające ich właściwości lecznicze, z kierunkami leczniczymi dla Uzdrowska Busko-Zdrój:

- choroby ortopedyczno-urazowe;
- choroby układu nerwowego;
- choroby reumatologiczne;
- choroby kardiologiczne i nadciśnienie;
- osteoporoza;
- choroby skóry.

Warto dodać również, iż w Busku-Zdroju na terenie Parku Zdrojowego znajduje się jedna z największych w Polsce i nowoczesna tężnia solankowa. Obiekt ten ma kształt okręgu o średnicy ok. 72 m i obwodzie ok. 226 m, natomiast wysokość ścian to ok. 10 m²⁸. Tężnie stanowią dwa pierścienie z tarniny, oddzielone przejściami. W środku znajduje się fontanna mgielna, a na szczycie taras widokowy. Warto nadmienić, iż tężnia solankowa pomaga w chorobach związanych z drogami oddechowymi, tarczycą, ciśnieniem, alergią oraz astmą.

²⁷ Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Busko-Zdrój, wrzesień 2020 r.

²⁸ Strona Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, umig.busko.pl

W obiekcie organizowane są również koncerty i inne wydarzenia kulturalne. Obok tężni znajduje się Dom Zdrojowy z pijalnią wód.

3.1.10 Zabytki i dobra materialne

Według rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na 30 września 2022 roku), do zabytków nieruchomych Gminy Busko-Zdrój zalicza się:

- układ urbanistyczny (nr rej.: A.-14 z 8.08.1975);
- kościół cmentarny p.w. św. Leonarda, drewniany, 1699 (nr rej.: A.-16/1-3 z 4.11.1947 i z 21.02.1966), cmentarz stary, ogrodzenie, mur z XVII, XIX w.;
- zespół klasztorny norbertanów (nr rej.: A.17/1-3 z 4.11.1947, z 27.05.1958 i z 22.06.1967): kościół, ob. par. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, 1592-1621, pocz. XX, cmentarz kościelny, klasztor, ob. plebania, 1720-30, 1830;
- synagoga, ob. dom towarowy, ul. Partyzantów 6, 1929 (nr rej.: A.-18 z 8.08.1975);
- zespół uzdrowiskowy (nr rej.: A.20/1-2 z 16.10.1957, z 28.01.1965 i z 22.04.2008): Łazienki, ob. sanatorium „Marconi” (1836), park zdrojowy (1833-35);
- kaplica św. Anny w Parku Zdrojowym (nr rej.: A. 841 z 27.01.2011), ob. kościół fil. 1884-86, 1907;
- dom, ul. Bohaterów Warszawy 4, XIX (nr rej.: A.-21 z 8.08.1975);
- dom, ul. Bohaterów Warszawy 6, XIX (nr rej.: A.-22 z 8.08.1975);
- zabudowa ulicy, ul. 1 Maja 1-19 (ob. nr 39) (nr rej.: A.-15 z 8.08.1975);
- willa „Bristol”, ul. 1 Maja 1, pocz. XX (nr rej.: A.-23 z 8.08.1975);
- zespół d. szpitala św. Mikołaja, ob. sanatorium, ul. 1 Maja 3, 1837 (nr rej.: A.-19/1-4 z 6.09.1971);
- willa „Bagatela Mała”, ul. 1 Maja 15 (d. 10), drewn., XIX (nr rej.: A.-24 z 8.08.1975);
- willa „Oblęgorek”, ul. 1 Maja 19 (d. 12), 1903 (nr rej.: A.-25 z 8.08.1975);
- willa „Zielona”, ul. 1 Maja 39 (d. 19), drewn. (ob. mur.) (nr rej.: A.-26 z 8.08.1975);
- willa „Dersław”, ul. Mickiewicza 18, 1911 (nr rej.: A.-27 z 8.08.1975);
- dom, pl. Zwycięstwa 10, pocz. XX (nr rej.: A.-28 z 8.08.1975);
- dom, pl. Zwycięstwa 27, 1 poł. XIX (nr rej.: A.-29 z 8.08.1975);
- kościół fil. pw. św. Stanisława, drewn., 1527, Chotelek Zielony (nr rej.: A.-30 z 8.02.1958 i z 22.06.1967);

- zespół kościoła par. pw. św. Marii Magdaleny, Dobrowoda (nr rej.: A.-31/1-2 z 22.12.1956 i z 22.06.1970), kościół z poł. XIV, 1524-25, dzwonnica drewn. z XIX.
- zespół kościoła par. pw. św. Wojciecha, Janina (nr rej.: A.-32/1-2 z 15.01.1957 i z 22.06.1967), kościół z 1822;
- zbór ariański, ob. budynek gosp. w zagrodzie nr 26, XVI-XVII, nr rej.: A-33 z 6.09.1971;
- zespół dworski, k. XVIII, XX, nr rej.: A-34/1-2 z 7.06.1947, z 8.02.1958 i z 22.06.1967: dwór, park;
- młyn wodny, drewn., 1934, nr rej.: A-35 z 3.11.1976;
- młyn wodny, drewn., 1929, nr rej.: A-36 z 3.11.1976;
- kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP, k. XV, XVI, XIX, 1914, nr rej.: A-37 z 18.10.1956, z 4.01.1957 i z 21.02.1966;
- kaplica cmentarna, 1876, nr rej.: A-38 z 3.12.1958;
- dwór, XVI-XVII, nr rej.: A-39 z 8.10.1956 i z 22.06.1967;
- kościół par. pw. św. Jakuba Apostoła, ok. 1630, nr rej.: A-40/1 z 2.10.1956;
- plebania „stara”, ob. kaplica przedpogrzebowa, nr rej.: A-40/2 z 22.06.1967;
- cmentarz kościelny, nr rej.: A-40/3 z 25.01.2018;
- kościół fil. pw. NMP, ob. kaplica pw. MB Anielskiej, 1791, nr rej.: A-41 z 15.01.1957 i z 23.06.1967;
- zespół dworski, nr rej.: A-42/1-2 z 2.10.1956 i z 12.05.1965: dwór, 1620, XVIII, 2 poł. XIX, ogród, XVII-XIX.

Według rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na 30 września 2022 roku), do zabytków nieruchomych Gminy Stopnica zalicza się:

- zespół dworski, pocz. XIX, nr rej.: A.71/1-2 z 3.04.1991: dwór, pozostałość parku;
- kościół par. pw. św. św. Piotra i Pawła, 1362, 1949-56, nr rej.: A.72 z 16.10.1956 i z 22.06.1967;
- zespół klasztorny reformatów, 1 poł. XVII, nr rej.: A.73/1-4 z 16.10.1956 i z 23.06.1967: pozostałości kościoła z kaplicą, klasztor, budynek bramny;
- kaplica w Nowej Wsi, ul. Polna, XVIII/XIX, nr rej.: A.74 z 8.02.1958 i z 15.04.1967;
- cmentarz par. „stary”, 1786, nr rej.: A.75 z 30.08.1994: kaplica, XIX, ogrodzenie z 2 bramkami, XIX;
- relikty zamku w budynku magazynu, 2 poł. XIV, XVIII, nr rej.: A.76 z 16.10.1956.

3.1.11 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Na terenie MOF Buska-Zdroju nie występują przedsiębiorstwa, które mogą emitować nadmierny hałas przemysłowy. W gminach zlokalizowane są tylko małe zakłady przemysłowe i usługowe. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań GIOŚ. Pomiary hałasu wykonywane są na obszarze województwa świętokrzyskiego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach – w razie ewentualnych skarg mieszkańców lub zgodnie z przyjętym planem kontroli zakładów.

Przez teren MOF Buska-Zdroju przebiega droga krajowa nr 73 Wiśniówka – Kielce – Jasło oraz dwie drogi wojewódzkie: nr 756 (Stopnica – Starachowice) i nr 757 (Stopnica – Opatów). Są one głównymi emitarami hałasu na terenie MOF Buska-Zdroju.

Drogi powiatowe i gminne, z uwagi na niewielkie natężenie ruchu, tworzą układ uzupełniający o lokalnym znaczeniu transportowym i niewielkim oddziaływaniu hałasu. Uciążliwość komunikacyjną mogą odczuwać głównie mieszkańcy Miasta Busko-Zdrój, natomiast poza terenami miasta hałas nie powinien przekraczać wartości normatywnych.

W 2020 roku nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie województwa świętokrzyskiego zarówno na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jak i w miejscach dostępnych dla ludności²⁹.

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu czteroletnim, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. z 2020 r. poz. 2311).

Na terenie MOF Buska-Zdroju badania PEM były prowadzone ostatnio w roku 2016 i 2019³⁰. Pomiary natężenia pola elektromagnetycznego wykonane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie MOF Buska-Zdroju (ul. Staszica/ul. Prusa) nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku:

- Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM: 0,24 V/m (wartości poniżej progu oznaczalności sondy);

²⁹ Uchwała nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

³⁰ Portal internetowy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, gios.gov.pl, Ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017–2019 w województwie świętokrzyskim, Kielce, czerwiec 2020 r.

- Niepewność pomiarów: $\pm 0,006$;
- Średnia arytmetyczna z uśrednionych wartości natężeń PEM dla danego obszaru usytuowania województwa: 0,16 V/m.

Źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na obszarze MOF są urządzenia do wytwarzania i przesyłania energii elektrycznej oraz urządzenia radiokomunikacyjne.

Przez obszar MOF Buska-Zdroju przebiegają dwie linie sieci rozdzielczych 110 kV, z których jedna zasilana jest ze stacji Radkowice k. Kielc, a druga ze stacji Połaniec. Obszar znajduje się w zasięgu nadajników stacji telewizyjnych i radiowych.

3.2 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko

Analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* była uwzględniona w *Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Busko-Zdrój*, przeprowadzonej na potrzeby opracowania dokumentu Strategii. Wśród istniejących i potencjalnych problemów ochrony środowiska w obrębie granic administracyjnych MOF Buska-Zdroju wymienić można m.in.:

- Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, którego głównymi źródłami jest sektor komunalno-bytowy oraz transport, tzw. niska emisja oraz źródła liniowe, główne ciągi komunikacyjne: przekroczenia stężenia benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM10 w strefie świętokrzyskiej, którą zaliczono do klasy C, przekroczenia poziomu celu długoterminowego i docelowego dla ozonu ze względu na ochronę zdrowia ludzi i roślin, występowanie systemów ogrzewania indywidualnego, opartych na spalaniu paliw stałych w kotłach o niskiej efektywności, rosnące natężenie ruchu komunikacyjnego, a przez to rosnąca emisja zanieczyszczeń do powietrza, duża energochłonność budynków i oświetlenia zewnętrznego, niewystarczający poziom wykorzystania OZE.
- Zagrożenia hałasem (m.in. wysoki poziom hałasu komunikacyjnego, stan techniczny dróg i infrastruktury towarzyszącej lub brak w tym zakresie wystarczającej liczby rozwiązań).
- Zagrożenie pogarszania się właściwego stanu wód powierzchniowych i podziemnych (m.in. występowanie JCW zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych,

występowanie JCWP o złym stanie, możliwość przeniknięcia zanieczyszczeń do poziomów wodonośnych, zmiany klimatyczne sprzyjające występowaniu powodzi i suszy itp.).

- Niewystarczający poziom świadomości społecznej w zakresie ochrony środowiska.
- Postępujące zmiany klimatu.

Analizując potencjalne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych MOF Buska-Zdroju na lata 2022–2030*, odniesiono się do poszczególnych projektów strategicznych zaproponowanych w Strategii.

W stosunku do każdego z zadań wyróżnionych w ramach projektów strategicznych skrupulatnie przeanalizowano potencjalne oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, czyli na różnorodność biologiczną, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, lokalny klimat, zasoby naturalne oraz zabytki. Analizie poddano także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzkie. Posłużyło do tego narzędzie jakim jest matryca zbiorcza oddziaływania na środowisko, w której każdy z aspektów został szczegółowo przeanalizowany i określono, czy dany czynnik będzie miał pozytywny, negatywny, czy obojętny wpływ na różne obszary odnoszące się do środowiska. Matryca została szczegółowo przedstawiona w rozdziale czwartym.

Główne wyzwania ochrony środowiska w MOF Buska-Zdroju

Wśród głównych wyzwań w zakresie ochrony środowiska, które mają znaczenie dla analizowanego obszaru znajdują się:

- Postępujące zmiany klimatu wymuszające konieczność wprowadzania przedsięwzięć adaptacyjnych (np. zwiększenie odporności zabudowy na ekstremalne zjawiska pogodowe, dbanie o naturalną retencję w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia suszy oraz złagodzenia jej objawów, zabezpieczenie zabudowy przed podtopieniami oraz zwiększenie stopnia odporności na zjawiska powodziowe, wprowadzanie wszelkich form zieleni na terenach zabudowanych w celu poprawy mikroklimatu na terenach podatnych na wysokie temperatury).
- Oddziaływania związane z emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza atmosferycznego – głównie skutek tzw. „niskiej emisji”, której źródłem są przede wszystkim indywidualne źródła energii cieplnej oraz ruch drogowy.
- Postępująca utrata naturalnych walorów retencyjnych wskutek wzrostu powierzchni zabudowanej.

- Presja akustyczna na tereny mieszkaniowe, której źródłem jest ruch drogowy.
- Nie w pełni wykorzystany potencjał usług ekosystemowych obszarów zielonych w obszarze objętym ustaleniami planistycznymi: analizowany teren posiada walory retencyjne, przyrodnicze i klimatotwórcze.
- Zagrożona funkcjonalność korytarzy ekologicznych (wskutek wzrastającej defragmentacji krajobrazu).
- Nie w pełni wykorzystany potencjał możliwości wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

3.3 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń zawartych w projekcie strategii

Celem realizacji *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* jest poprawa jakości życia mieszkańców MOF, uatrakcyjnienie wizerunku obszaru na zewnątrz, wzrost ruchu turystycznego oraz poprawa komponentów środowiska na terenie gmin. Założenia dokumentu przyczyniać się będą do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska, a także zapewnią skuteczne mechanizmy, mające na celu jego ochronę przed postępującą degradacją oraz rozwój jego walorów.

W przypadku braku realizacji działań zawartych w Strategii, ujemnym skutkiem dla środowiska będzie przede wszystkim utrzymywanie się problemów ekologicznych, m.in.:

- słabej jakości powietrza, spowodowanej niską emisją, która wynika głównie z ogrzewania budynków paliwem niskiej jakości;
- utrzymanie się złego stanu jednolitych części wód powierzchniowych;
- degradacja gleb spowodowana przesuszeniem (erozja gleb);
- straty dużej ilości wody spowodowane brakiem wystarczających mechanizmów retencyjnych.

Zaniechanie powyższych inwestycji nie poprawi obecnego stanu naturalnego, wobec czego analiza skutków braku realizacji Strategii prowadzi do wniosku, iż brak realizacji zadań zawartych w dokumencie może mieć poważne, negatywne konsekwencje. Wdrażanie działań zawartych w *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030*, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, bezpośrednio przyczyni się do poprawy stanu środowiska w gminie.

Analizując potencjalne zmiany stanu środowiska, które mogłyby wystąpić w przypadku niezrealizowania działań wymienionych w projekcie *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030*, przewiduje się następujące skutki:

- brak realizacji działań związanych z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz ich kontrolą (ruch komunikacyjny, indywidualne źródła ciepła) spowoduje dalszą degradację jego jakości i będzie negatywnie oddziaływać na ludzi, zwierzęta, rośliny i środowisko jako całość;
- brak realizacji działań związanych z budową ścieżek rowerowych będzie skutkowało mniejszą liczbą osób, które mogłyby korzystać z tego źródła transportu, co będzie się przekładało na stale wysoki poziom niskiej emisji;
- brak działań związanych z rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, wpłynie na wzrastający poziom zanieczyszczeń wód i stałe pogarszanie ich jakości;
- brak właściwego planowania przestrzennego wpłynie na wzrost liczby konfliktów na linii: funkcja terenu – środowisko przyrodnicze – społeczeństwo oraz uniemożliwi spójne kształtowanie przestrzeni na terenie MOF Buska-Zdroju;
- brak prowadzenia działań edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska, a tym samym niska świadomość ekologiczna mieszkańców, wpłynie na prowadzenie nieefektywnych energetycznie działań, wzrost ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska.

Ponadto brak realizacji celów projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* spowoduje, że osiągnięcie harmonii pomiędzy rozwojem gospodarczym, społecznym i przestrzenno-środowiskowym będzie praktycznie niemożliwe. Ponadto zaniechanie realizacji tychże celów może powodować niesprawność całego systemu lokalnej polityki ekologicznej. Utrudni to również realizację założonych celów, które są spójne ze strategicznymi dokumentami szczebla lokalnego, regionalnego, krajowego i międzynarodowego. W związku z powyższym realizacja działań projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* wydaje się być pożądana i konieczna.

Analiza powyższych skutków braku realizacji działań zaprogramowanych w projekcie *Strategii* prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie ustaleń dokumentu wywołać może jedynie skutki negatywne. Reasumując należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia

środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant dążący do zrealizowania działań określonych w projekcie Strategii. Realizacja celów/działań wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych w podsumowaniu niniejszej Prognozy doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców MOF Buska-Zdroju.

2. Analiza i ocena przewidywanych oddziaływań ustaleń Strategii na środowisko

Projekt Strategii ZIT MOF Buska-Zdroju wskazuje dwa cele strategiczne, dla każdego z nich po dwa cele szczegółowe, z kolei dla nich po dwa działania priorytetowe (łącznie 8 działań priorytetowych), w ramach których zdefiniowane zostały kluczowe do realizacji zadania oraz lista projektów strategicznych, które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, technicznej, społecznej oraz funkcjonalno-przestrzennej. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognoza oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez samorządy gmin, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2022–2030. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne.

Projekt *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje szczegółowego zakresu poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania obszaru oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Zgodnie z *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.), dokonano analizy w kontekście kwalifikacji przedsięwzięć ujętych w projekcie *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* wg podziału w powyższym akcie prawnym.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem, według obecnego stanu wiedzy oraz ze względu na swój charakter, żadne z działań zawartych w Strategii nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Część z zadań po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania inwestycji może spełnić kryteria przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Z punktu widzenia możliwych oddziaływań na środowisko najistotniejsze są działania inwestycyjne, gdyż generują one potencjalnie największy wpływ na środowisko. Do działań takich należą:

- zagospodarowanie przestrzeni publicznej na dworcu autobusowym poprzez budowę obiektu zapewniającego komfort oczekiwania podróżującym na połączenie autobusowe w Stopnicy oraz utworzenie miejsc ładowania pojazdów elektrycznych;
- rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą;
- budowa szlaku rowerowego / trasy rowerowej łączącej gminy z terenu MOF – Busko-Zdrój i Stopnicę;
- rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego w Busku-Zdroju i Stopnicy, w tym budowa w Busku-Zdroju Centrum Komunikacyjnego etap I z parkingiem Park&Ride, z miejscami ładowania samochodów elektrycznych oraz elektronicznym systemem do parkowania
- budowa Centrum Komunikacyjnego etap II z uwzględnieniem rozbudowy linii kolejowej;
- przebudowa/rozbudowa Buskiego Samorządowego Centrum Kultury z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, z którego będą korzystali mieszkańcy obszaru i turyści;
- prace, konserwatorskie i restauratorskie obejmujące Kaplicę Matki Boskiej Anielskiej w Widuchowej na terenie Gminy Busko-Zdrój;
- prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie związane z rewitalizacją Budynku Klasztoru Ponorbertańskiego w Busku-Zdroju ul. Sądowa, wchodzącego w skład Zespołu klasztornego Ponorbertańskiego w Busku-Zdroju;
- prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie obejmujące kościół parafialny pw. św. App. Piotra i Pawła w Stopnicy, a także odnowienie muru klasztornego i odbudowa kaplicy św. Anny przy kościele pw. św. Antoniego Padewskiego;
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego, modernizacji budynków;
- wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne;

- budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych;
- wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych na terenie MOF;
- rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej;
- rozbudowa i doposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne, jak np. budowa, przebudowa, remont świetlic, wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne;
- uzbrojenie terenów inwestycyjnych;
- rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym budowa i/lub modernizacja sal gimnastycznych m.in. przy Publicznych Szkołach Podstawowych w Gminie Busko-Zdrój czy przebudowa pływalni miejskiej w Busku-Zdroju;
- budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję oraz ogrodów deszczowych;
- rewitalizacja zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie w Gminie Busko-Zdrój;
- budowa zbiornika wodnego w Skrobaczowie;
- przebudowa i/lub rozbudowa budynków gminnych w Busku-Zdroju na cele utworzenia żłobka i przedszkola;
- rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej;
- budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję oraz ogrodów deszczowych;
- zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi);
- zakładanie zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach, w tym np. zielone przystanki, zielone ściany, rowy infiltracyjne, ogrody deszczowe w pojemnikach.

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie analizowanego obszaru. W związku z powyższym przedsięwzięcia te będą charakteryzować się ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto w przypadku takich przedsięwzięć jak np. budowa sieci tras

rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą oraz budowa szlaku rowerowego / trasy rowerowej czy wszelkiego rodzaju zadania związane z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Przedsięwzięcia te są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych ze zwiększeniem efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego, a także z wymianą/modernizacją oświetlenia ulicznego na energooszczędne, można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Stopień i zakres oddziaływania na środowisko danego przedsięwzięcia inwestycyjnego będzie uzależniony od lokalizacji, skali i zakresu danego przedsięwzięcia, w tym m.in. czy dana inwestycja będzie realizowana na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, charakteryzujących się największym negatywnym zakresem oddziaływania.

Biorąc pod uwagę fakt, że niektóre zamierzenia inwestycyjne na etapie przygotowania inwestycji będą mogły wymagać przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych, przyjęto założenie, że na etapie opracowywania Prognozy Oddziaływania na Środowisko dla przedmiotowego dokumentu, omówiono typowe oddziaływania i ich potencjalne skutki.

W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto realizacja przedsięwzięć:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie MOF Buska-Zdroju;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

4.1 Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko, w tym na obszar Natura 2000

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* na środowisko przyrodnicze, odniesiono się do projektów strategicznych zaproponowanych w Strategii. W stosunku do każdego zaplanowanego w ramach projektów zadania przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabeli tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych bądź negatywnych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie budowy i normalnego funkcjonowania.

Zastosowano następujące oznaczenia:

- – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji uwarunkowań;
- – realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie.

Tabela 4 Matryca potencjalnych oddziaływań Strategii na środowisko

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
1. Realizacja Strategii ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju poprzez poprawę jakości i dostępności komunikacyjnej w oparciu o zrównoważoną, multimodalną mobilność miejską															
Uruchomienie niskoemisyjnej komunikacji miejskiej na trasie Busko-Zdrój – Stopnica	+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+	+
Budowa w Busku-Zdroju Centrum Komunikacyjnego z parkingiem Park&Ride, z miejscami ładowania samochodów elektrycznych oraz elektronicznym systemem do parkowania	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-		+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-
Wprowadzenie autobusowego taboru niskoemisyjnego w Busku-Zdroju	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na dworcu autobusowym poprzez budowę obiektu zapewniającego komfort oczekiwania podróżującym na połączenie autobusowe w Stopnicy oraz utworzenie miejsc ładowania pojazdów elektrycznych	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-		+			+/-	+/-
Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+			+/-	+/-
Cyfryzacja transportu miejskiego poprzez wdrożenie systemu inteligentnego parkowania w Busku-Zdroju							+								
Realizacja działań związanych z przygotowaniem planów zrównoważonej mobilności miejskiej															

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko i zeroemisyjnego transportu i ruchu niezmotoryzowanego															
Budowa szlaku rowerowego / trasy rowerowej łączącej gminy z terenu MOF – Busko-Zdrój i Stopnicę	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+			+/-	+/-
Budowa Centrum Komunikacyjnego etap II z uwzględnieniem rozbudowy linii kolejowej	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-				+/-	+/-
2. Realizacja Strategii ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju poprzez ochronę i udostępnianie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury w celu wzmocnienia atrakcyjności turystycznej obszaru dzięki utworzeniu Szlaku Dziedzictwa Kultury															
Przebudowa/rozbudowa Buskiego Samorządowego Centrum Kultury dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, z którego będą korzystali mieszkańcy obszaru i turyści	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-
Prace konserwatorskie i restauratorskie obejmujące Kaplicę Matki Boskiej Anielskiej w Widuchowej na terenie Gminy Busko-Zdrój							+				+		+		
Prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie związane z rewitalizacją Budynku Klasztoru Ponorbertańskiego w Busku-Zdroju ul. Sądowa, wchodzącego w skład Zespołu klasztornego Ponorbertańskiego w Busku-Zdroju							+				+		+		
Prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie obejmujące kościół							+				+		+		

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
parafialny pw. św. App. Piotra i Pawła w Stopnicy, a także odnowienie muru klasztorowego i odbudowa kaplicy św. Anny przy kościele pw. św. Antoniego Padewskiego															
Rozwój oferty Miejsko-Gminnego Centrum Kultury w Stopnicy poprzez inwestycje i wyposażenie jednostki							+				+				
Ochrona i udostępnienie zasobów dziedzictwa kulturowego między innymi poprzez proces digitalizacji zasobów dziedzictwa z wykorzystaniem ICT							+						+		
Wyznaczenie i oznakowanie Szlaku Dziedzictwa Kultury							+				+		+		
Zachowanie i udostępnianie ważnych obiektów kulturowych na terenie MOF							+				+		+		
Stworzenie wspólnego kalendarza cyklicznych wydarzeń / koncertów łączących obie gminy, w tym rozwój i poprawa dostępu do Międzynarodowego Festiwalu im. Krystyny Jamroz							+								
3. Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych															
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego, modernizacji budynków	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	+
Wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	+

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+
Działania podnoszące ogólną wiedzę mieszkańców, przedsiębiorców i władz w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię, prowadzących do jej oszczędności							+								
4. Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie MOF Buska-Zdroju															
Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych na terenie MOF	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	+
5. Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie MOF Buska-Zdroju															
Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej	+	+	+	+	+		+	+			+			+	+
Rozbudowa i wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne, jak np. budowa, przebudowa, remont świetlic, wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne							+				+				
Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	+/-		+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	-			+			+/-	+/-
Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym budowa i/lub modernizacja sal gimnastycznych m.in. przy Publicznych Szkołach Podstawowych w Gminie Busko-Zdrój czy przebudowa pływalni miejskiej	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-		+/-	+			+/-	+/-

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
w Busku-Zdroju															
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej w Stopnicy	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	+			+/-	+/-
Budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję oraz ogrodów deszczowych	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+		+	+
Rewitalizacja zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie w Gminie Busko-Zdrój	+	+	+	+	+		+	+		+/-		+		+	+
Budowa zbiornika wodnego w Skrobaczowie	+	+	+	+	+	+	+	+						+	+
6. Rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej mieszkańców szansą na rozwój MOF Buska-Zdroju															
Rozwój działalności Inkubatora Przetwórstwa Rolnego w Strzałkowie							+								
Utworzenie i rozwój Stopnickiego Inkubatora Przedsiębiorczości oraz giełdy producenckiej							+								
Utworzenie Centrum Obsługi Przedsiębiorcy i Inwestora w Busku-Zdroju							+								
Podniesienie kwalifikacji i zwiększenie zakresu kompetencji mieszkańców obszaru							+								
Edukacja osób dorosłych w oparciu o potrzeby rynku pracy							+								
Doradztwo zawodowe							+								
Podnoszenie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych							+								

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska															
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	
niezbędnych na rynku pracy							+									
Zakup narzędzi informatycznych dla szkół na terenie MOF							+									
Opracowanie „Programu wsparcia pasji i talentów dla uczniów szkół średnich” w Busku-Zdroju							+									
Podniesienie jakości kształcenia podstawowego poprzez wieloaspektowe podejście do potrzeb ucznia, a także szkolenia dla uczniów szkół zawodowych z terenu MOF							+									
Poszerzenie kierunków kształcenia pod kątem możliwości zapewnienia osobom w wieku 65+ odpowiedniej opieki i usług							+									
7. Poprawa i rozwój kompleksowych usług publicznych na terenie MOF Buska-Zdroju																
Utworzenie żłobka w Stopnicy							+									
Przebudowa i/lub rozbudowa budynków gminnych w Busku-Zdroju na cele utworzenia żłobka i przedszkola	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-		+/-	+			+/-	+/-	
Modernizacja i doposażenie obiektów podstawowej opieki zdrowotnej wraz z realizacją programów profilaktyki zdrowotnej, m.in. organizacja badań przesiewowych dla mieszkańców MOF Buska-Zdroju oraz zakup sprzętu medycznego i doposażenie SPZ POZ							+									
Rozwój e-usług publicznych, które funkcjonują na obszarze, ale wymagają poszerzenia							+									

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
8. Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami															
Opracowanie dokumentów planistycznych w zakresie adaptacji do zmian klimatu	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+
Zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi)	+	+	+	+	+	+	+	+		+/-	+	+	+	+	+
Zakładanie zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach, w tym np. zielone przystanki, zielone ściany, rowy infiltracyjne, ogrody deszczowe w pojemnikach	+	+	+	+	+	+	+		+	+/-	+	+	+	+	+

Źródło: Opracowanie własne

4.2 Lokalizacja ustaleń Strategii

Dane uzyskane z Urzędu Miasta i Gminy Stopnica oraz Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, jak również informacje zdobyte podczas warsztatów i zebrań konsultacyjnych, pozwoliły na określenie charakteru oraz wstępnej lokalizacji projektów inwestycyjnych w MOF Buska-Zdroju.

Spośród wszystkich działań Strategii wyodrębniono zadania inwestycyjne, których realizacja może się wiązać z ingerencją w środowisko przyrodnicze, przynosząc pozytywne bądź negatywne skutki. Potencjalny wpływ na środowisko inwestycji zaplanowanych do realizacji w ramach projektów strategicznych wynikających z projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* zestawiono w tabeli 3, określono ich zakres i charakter oraz dla poszczególnych zadań podano lokalizację. Na mapach 8 i 9 przedstawiono lokalizację zadań inwestycyjnych w odniesieniu do form ochrony przyrody oraz uwarunkowań wodnych.

W związku z długookresowym i strategicznym charakterem dokumentu Strategii, na chwilę sporządzania dokumentu Prognozy nie jest znana lokalizacja części zadań lub lokalizacja wszystkich obiektów/działań w ramach poszczególnego zadania. Brak powyższych danych uniemożliwia przedstawienie prognozowanych oddziaływań skutków wdrażania zadań w sposób graficzny. Analizę prognozowanego oddziaływania przedstawiono w podrozdziale 4.3 w formie opisowej.

Tabela 3 Wpływ na środowisko inwestycji planowanych do realizacji w ramach projektów strategicznych wynikających ze Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
Projekt strategiczny 1 Realizacja Strategii ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju poprzez poprawę jakości i dostępności komunikacyjnej w oparciu o zrównoważoną, multimodalną mobilność miejską					
Uruchomienie niskoemisyjnej komunikacji miejskiej na trasie Busko-Zdrój – Stopnica	MOF Buska-Zdroju	Nie dotyczy	Przedsięwzięcie jest na etapie opracowywania koncepcyjnego. Procedury OOS będą rozpatrywane na etapie opracowania dokumentacji technicznej.	Pozytywny	Nie dotyczy.
Rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego w Busku-Zdroju i Stopnicy, w tym budowa w Busku-Zdroju Centrum Komunikacyjnego z parkingiem Park&Ride, z miejscami ładowania samochodów elektrycznych oraz elektronicznym systemem do parkowania		Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Szaniecki Park Krajobrazowy – Otulina	Uruchomienie transportu publicznego bazującego na nowoczesnych autobusach wpłynie długoterminowo pozytywnie na jakość powietrza MOF Buska-Zdroju. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń w sektorze transportu publicznego przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, a co za tym idzie – do ochrony klimatu, polepszenia warunków rozwoju roślin i zwierząt.		Przedsięwzięcie może wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane.
Wprowadzenie autobusowego taboru niskoemisyjnego w Busku-Zdroju		Nie dotyczy	Wprowadzenie niskoemisyjnego taboru autobusowego w Busku-Zdroju wpłynie długoterminowo pozytywnie na jakość powietrza MOF Buska-Zdroju. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń w sektorze transportu publicznego przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, a co za tym idzie – do ochrony klimatu, polepszenia warunków rozwoju roślin i zwierząt.		Nie dotyczy.
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na dworcu autobusowym w Stopnicy poprzez budowę obiektu zapewniającego komfort oczekiwania podróżującym na połączenie autobusowe w Stopnicy oraz utworzenie miejsc ładowania pojazdów elektrycznych		Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu	Zadanie zakłada otwarcie komunikacyjne Stopnicy w oparciu o istniejącą infrastrukturę. Działania te będą miały długoterminowy pozytywny wpływ na jakość powietrza poprzez zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej w transporcie.		Przedsięwzięcie może wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane
Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą		Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Szaniecki Park Krajobrazowy	W ramach przedsięwzięcia przewiduje się budowę systemu ogólnodostępnych ścieżek rowerowych na terenie Miasta Busko-Zdrój, a także budowę ścieżki rowerowej łączącej Gminy z terenu MOF – Busko-Zdrój i Stopnicę. Dla zadania związanego ze stworzeniem spójnej sieci ścieżek rowerowych na terenie Miasta Busko-Zdrój zostały złożone wnioski o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach wydaną przez RDOŚ (znak WOO_I.4260.63.2017. PW.15 z dnia 23 maja 2018 r.) stwierdzono brak potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko. Dla zadania związanego z budową ścieżki rowerowej łączącej Gminy z terenu MOF – Busko-Zdrój i Stopnicę nie rozpoczęto procedury środowiskowej ani żadnych prac nad inwestycją. Ścieżkę rowerową planuje się poprowadzić przy drodze powiatowej Nr 1058T. W lutym 2023 r. zawarto umowę z Powiatem Buskim w zakresie rozpoczęcia prac koncepcyjnych związanych z realizacją zadania. Zadanie zakłada rozwój komunikacji publicznej w oparciu o istniejącą infrastrukturę drogową. Budowa tras rowerowych przebiegających przez tereny niezabudowane, charakteryzujące się		Drogi rowerowe nie są zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, niemniej przed ich budową należy szczegółowo rozpoznać teren, przez który drogi rowerowe mają przebiegać. Drogi rowerowe często realizowane są w pasach drogowych istniejących lub modernizowanych, przebudowywanych dróg, w granicach których znajdują się drzewa i krzewy będące lokalnymi siedliskami zwierząt, głównie ptaków. W związku z powyższym drogi rowerowe należy projektować w sposób minimalizujący m.in. konieczność wycinki drzew czy krzewów, a jeśli nie będzie to możliwe – wycinkę prowadzić poza okresem lęgowym.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			znacznymi walorami przyrodniczymi, przyczynić się może do zwiększenia dostępności atrakcji krajobrazowych dla mieszkańców obszaru oraz turystów. Działania te będą miały długoterminowy pozytywny wpływ na jakość powietrza poprzez zwiększenie udziału komunikacji rowerowej. Oddziaływanie takie należy ocenić jako pozytywne, stałe i długookresowe.		
Cyfryzacja transportu miejskiego poprzez wdrożenie systemu inteligentnego parkowania w Busku-Zdroju					Nie dotyczy
Realizacja działań związanych z wdrażaniem planu zrównoważonej mobilności miejskiej przez podmioty zaangażowane w realizację miejskiej polityki transportowej		Nie dotyczy	Działanie organizacyjne nie mające wpływu negatywnego na środowisko i jego komponenty.		Nie dotyczy
Kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko lub zeroemisyjnego transportu i ruchu niemotoryzowanego. Kampania promująca zdrowy styl życia					Nie dotyczy
Budowa szlaku rowerowego / trasy rowerowej łączącej gminy z terenu MOF – Busko-Zdrój i Stopnicę		Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Niewielkie negatywne oddziaływanie na etapie wykonywania prac budowlanych. Możliwość wystąpienia zwiększonej emisji spalin i hałasu ze sprzętu budowlanego – podczas prac o charakterze krótkotrwałym. W zależności od przebiegu wyznaczonej trasy, niewielkie negatywne oddziaływania związane ze wzrostem antropopresji mogą wystąpić na różnorodność biologiczną oraz gatunki roślin i zwierząt.		Działanie będzie miało charakter inwestycji celu publicznego. W miarę możliwości, przed przystąpieniem do prac należy przeprowadzić rozpoznanie gatunków roślin i zwierząt. Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Ścieżki rowerowe nie są zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, niemniej przed ich budową należy szczegółowo rozpoznać teren, przez który drogi rowerowe mają przebiegać. Drogi rowerowe należy projektować w sposób minimalizujący m.in. konieczność wycinki drzew czy krzewów, a jeśli nie będzie to możliwe – wycinkę prowadzić poza okresem lęgowym.
Budowa Centrum Komunikacyjnego etap II z uwzględnieniem rozbudowy linii kolejowej		Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	W projekcie <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> nie sprecyzowano na czym dokładnie będzie polegać realizacja przedsięwzięcia oraz jaki będzie charakter działań, wiadomo natomiast, że działanie będzie polegać na utworzeniu dworca PKS i PKP jako jednego obiektu wspólnie obsługującego wszystkich. Oddziaływanie może być zarówno pozytywne jak i negatywne o różnej długości trwania. Na obecnym etapie hipotetycznie zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na		Przedsięwzięcie może wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane. Zapisy Strategii wskazują, iż zadanie będzie realizowane w okresie wykraczającym poza okres obowiązywania Strategii. Niemniej jednak planuje się podjąć działania zmierzające do przygotowania koncepcji funkcjonowania oraz dokumentacji dla danego przedsięwzięcia.		
Projekt strategiczny nr 2 Realizacja Strategii ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju poprzez ochronę i udostępnianie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury w celu wzmocnienia atrakcyjności turystycznej obszaru dzięki utworzeniu Szlaku Dziedzictwa Kultury					
Poprawa świadczonych usług kulturalnych poprzez przebudowę/rozbudowę Buskiego Samorządowego Centrum Kultury z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, z którego będą korzystali mieszkańcy obszaru i turyści	Busko-Zdrój	Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Szaniecki Park Krajobrazowy – Otulina, w odległości około 450 m od pomnika przyrody „Dąb Ryszard”	W projekcie <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> nie sprecyzowano na czym dokładnie będzie polegać realizacja przedsięwzięcia oraz jaki będzie charakter działań, wiadomo natomiast że działania te będą dotyczyły przebudowy i rozbudowy wyposażenia Buskiego Samorządowego Centrum Kultury w Busku-Zdroju. Oddziaływanie może być zarówno pozytywne jak i negatywne o różnej długości trwania. Na obecnym etapie hipotetycznie zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane. Wpływ na środowisko może wystąpić w przypadku rozbudowy obiektów związanych z kulturą. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne krótkoterminowe.	Słaby negatywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach. Należy dostosować rozwiązania projektowe do ukształtowania terenu i krajobrazu. Należy zachować dopuszczalne poziomy zanieczyszczenia powietrza i hałasu w czasie realizacji i eksploatacji inwestycji.
Prace, konserwatorskie i restauratorskie obejmujące Kaplicę Matki Boskiej Anielskiej w Widuchowej na terenie Gminy Busko-Zdrój	Busko-Zdrój	Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Szaniecki Park Krajobrazowy – Otulina	Prace w ramach renowacji Kaplicy Św. Anny w Widuchowie dotyczą drobnych robót budowlanych, takich jak np. malowanie, a także zagospodarowaniem terenu wokół oraz odnowieniem muru kaplicy. Nie będzie wymagana procedura środowiskowa, ewentualnie może być wymagana zgoda lub uzgodnienie zakresu prac z konserwatorem zabytków. Na obecnym etapie hipotetycznie zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane.	Pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Przed rozpoczęciem prac należy przeprowadzić oględziny budynku pod kątem gniazdowania na nim ptaków i nietoperzy. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków na budynku – harmonogram prac dostosować do sezonu lęgowego.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
Prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie związane z rewitalizacją Budynku Klasztoru Ponorbertańskiego w Busku-Zdroju ul. Sądowa, wchodzącego w skład Zespołu klasztornego Ponorbertańskiego w Busku-Zdroju	Busko-Zdrój	Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Szaniecki Park Krajobrazowy – Otulina	Klasztor Ponorbertański został wpisany do wykazu obiektów zabytkowych wyznaczonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod nr 17/1-3 z 27.03.2008 r. Procedura środowiskowa będzie prowadzona na etapie opracowania dokumentacji technicznej wraz z uzgodnieniami z konserwatorem zabytków. Przedmiotowe zadanie dotyczy sporządzenia: ekspertyz technicznych, dokumentacji konserwatorskiej, wykonania projektu budowlanego dotyczącego zabezpieczenia, zachowania i utrwalenia substancji budynku zabytkowego Klasztoru Ponorbertańskiego w Busku-Zdroju oraz wykonania koniecznych prac zabezpieczających. W I etapie konieczne jest opracowanie szczegółowej dokumentacji z uwzględnieniem oceny stanu technicznego oraz wykonanie niezbędnych prac, zabezpieczających fundamenty wraz z ich wzmocnieniem. Działania te pozwolą w przyszłości na rozpoczęcie w II etapie prac związanych z zachowaniem i utrwaleniem obiektu, takich jak m.in. odnowienie tynków, wymiana stolarki, więźby dachowej, pokrycia dachowego, orynnowania, instalacji elektrycznej, przeciwpożarowej itp. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Popularyzacja regionu wśród potencjalnych turystów przyczyni się do większej presji ruchu turystycznego na obszary cenne przyrodniczo.	Pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Przed rozpoczęciem prac należy przeprowadzić oględziny budynku pod kątem gniazdowania na nim ptaków i nietoperzy. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków na budynku – harmonogram prac dostosować do sezonu lęgowego.
Prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie obejmujące kościół parafialny pw. św. App. Piotra i Pawła w Stopnicy, a także odnowienie muru klasztornego i odbudowa kaplicy św. Anny przy kościele pw. św. Antoniego Padewskiego	Stopnica	Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu	Dla przedsięwzięcia zostały wydane pozwolenia na budowę oraz uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Przedsięwzięcie nie wymaga przeprowadzania postępowania środowiskowego. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Popularyzacja regionu wśród potencjalnych turystów przyczyni się do większej presji ruchu turystycznego na obszary cenne przyrodniczo.	Pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Przed rozpoczęciem prac należy przeprowadzić oględziny budynku pod kątem gniazdowania na nim ptaków i nietoperzy. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków na budynku – harmonogram prac dostosować do sezonu lęgowego.
Rozwój oferty Miejsko-Gminnego Centrum Kultury w Stopnicy poprzez inwestycje i wyposażenie jednostki	Stopnica	Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu	Projekt Strategii nie określa skali oraz charakteru podejmowanych w ramach działania prac. Zakłada się głównie działania organizacyjne (zakupy inwestycyjne sprzętu i urządzeń). Realizacja działania nie będzie w żaden sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość.	Pozytywny	Nie dotyczy.
Ochrona i udostępnienie zasobów dziedzictwa kulturowego między innymi poprzez proces digitalizacji zasobów dziedzictwa z wykorzystaniem ICT	MOF Buska-Zdroju	Nie dotyczy	Działanie o charakterze organizacyjnym, bez znaczącego wpływu na środowisko.	Pozytywny	Nie dotyczy.
Wyznaczenie i oznakowanie Szlaku Dziedzictwa Kultury	MOF Buska-Zdroju	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	W projekcie <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> nie sprecyzowano w jaki sposób zostanie wyznaczony szlak oraz jaki będzie charakter działań, niemniej jednak oddziaływanie może być zarówno pozytywne jak i negatywne o różnej długości trwania. Na obecnym etapie hipotetycznie zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z	Pozytywny	Nie dotyczy.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane. Nie rozpoczęto procedury środowiskowej, jeśli będzie wymagana, zostanie przeprowadzona na etapie opracowania dokumentacji.		
Zachowanie i udostępnianie ważnych obiektów kulturowych na terenie MOF	MOF Buska-Zdroju	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Projekt Strategii nie określa dokładnej lokalizacji ani zadań związanych z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi. Działanie organizacyjne niemające wpływu negatywnego na środowisko i jego komponenty.	Pozytywny	Działanie będzie miało charakter inwestycji celu publicznego. W miarę możliwości, przed przystąpieniem do prac należy przeprowadzić rozpoznanie gatunków roślin i zwierząt. Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Przed rozpoczęciem prac należy dokonać oględzin budynku pod kątem gniazd ptaków i schronień nietoperzy. W przypadku stwierdzenia występowania ptaków lub nietoperzy w obrębie budynku, dalsze prace należy uzgadniać z właściwą RDOŚ.
Stworzenie wspólnego kalendarza cyklicznych wydarzeń / koncertów łączących obie gminy, w tym rozwój i poprawa dostępu do Międzynarodowego Festiwalu im. Krystyny Jamroz	MOF Buska-Zdroju	Nie dotyczy	Działanie organizacyjne nie mające wpływu negatywnego na środowisko i jego komponenty.	Pozytywny	Nie dotyczy.
Projekt strategiczny nr 3 Poprawa efektywności energetycznej i redukcja emisji gazów cieplarnianych					
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszenia ubóstwa energetycznego, modernizacji budynków	MOF Buska-Zdroju	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Projekt zakłada poprawę efektywności energetycznej istniejących budynków użyteczności publicznej, wielorodzinnych budynków mieszkalnych, a także wymianę oświetlenia ulicznego na energooszczędne poprzez rozwiązania oparte na zastosowaniu odnawialnych źródeł energii m.in. systemy fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, pompy ciepła. Inwestycje termomodernizacji mogą zostać uzupełnione o wymianę źródeł ciepła na paliwa ekologiczne. Budowa sieci ciepłowniczej dotyczy niewielkich obszarów już zurbanizowanych i nie wywoła znacznych oddziaływań poza fazą budowy. Negatywne oddziaływanie może pojawiać się na etapie realizacji prac modernizacyjnych. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak	Krótkotrwały negatywny	Podczas wykonywania prac termomodernizacyjnych należy uwzględnić ochronę chronionych gatunków ptaków oraz nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Przed przystąpieniem do prac termomodernizacyjnych należy dokonać oględzin budynków w celu stwierdzenia, czy stanowią one siedlisko chronionych gatunków ptaków. Jeśli oględziny potwierdzą, że w budynku znajduje się siedlisko, należy: określić gatunek ptaka i jego liczebność, zlokalizować

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
Wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne			oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Inwestycje termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła mogą przynieść dodatni efekt przyrodniczy w postaci: redukcji strat ciepła, ekonomicznego użytkowania energii, zmniejszenia nakładów finansowych ponoszonych na zapewnienie właściwych warunków cieplnych w pomieszczeniach, podwyższenie wartości rynkowej budynku poprzez podwyższenie standardu użytkowego i estetycznego, ograniczenie „niskiej emisji”. Długoterminowo zadanie wpłynie pozytywnie na jakość powietrza w regionie poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych.		schronienia, zaplanować metody i harmonogram prowadzenia prac oraz przewidzieć sposoby kompensacji utraconych miejsc lęgowych. Obserwację siedlisk chronionych gatunków ptaków należy rozpocząć w roku poprzedzającym planowaną termomodernizację lub remont budynku i prowadzić ją od marca do listopada. Wynika to z faktu, że poszczególne gatunki zajmują swoje stanowiska lęgowe w różnym okresie. Prace w budynkach należy wykonywać poza okresem lęgowym ptaków, bez naruszania przepisów z zakresu ochrony gatunkowej. W przypadku wystąpienia na budynkach siedlisk i ostoje gatunków chronionych, obowiązuje zakaz ich niszczenia – traktowane są jako podlegające ochronie prawnej. W związku z tym, przed przystąpieniem do wykonywania termoizolacji budynków, należy wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wydanie stosownego zezwolenia w trybie art. 56 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody. Składając wnioski o wydanie zezwolenia na zniszczenie siedlisk i ostoje gatunków podlegających ochronie wskazane jest zapoznanie się z załączonymi wytycznymi, których uwzględnienie umożliwi niekolizyjne przeprowadzenie prac termoizolacyjnych budynków.
Budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych					
Działania podnoszące ogólną wiedzę mieszkańców, przedsiębiorców i władz w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię, prowadzących do jej oszczędności					
Projekt strategiczny nr 4 Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych gospodarstw domowych na terenie MOF Buska-Zdroju					
Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych na terenie MOF	MOF Buska-Zdroju	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Przedsięwzięcie zakłada wszelkie działania zmniejszające zużycie energii/ciepła i służące zachowaniu czystego środowiska na obszarze MOF. Inwestycje termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła mogą przynieść dodatni efekt przyrodniczy w postaci: redukcji strat ciepła, ekonomicznego użytkowania energii, zmniejszenia nakładów finansowych ponoszonych na zapewnienie właściwych warunków cieplnych w pomieszczeniach, podwyższenia wartości rynkowej budynku poprzez podwyższenie standardu użytkowego i estetycznego, ograniczenie niskiej emisji, zmniejszenie emisji szkodliwych substancji chemicznych (m.in. CO ₂ , SO ₂) do środowiska. Wpłynie to pozytywnie na jakość powietrza i na zdrowie ludzi. Na tym etapie nie przewiduje się	Słaby negatywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			wystąpienia negatywnych lub pozytywnych oddziaływań na wody, jednak warto zwrócić uwagę, iż skala i charakter przedsięwzięcia wykluczają ryzyko istotnego oddziaływania na wody.		
Projekt strategiczny nr 5 Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej na terenie MOF Buska-Zdroju					
Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej	MOF Buska-Zdroju	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Zadanie zakłada rozbudowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie MOF Buska-Zdroju. Na tym etapie nie zostały podjęte konkretne decyzje i lokalizacje, w których rozbudowywane byłyby istniejące sieci. Negatywne oddziaływanie może pojawiać się na etapie realizacji prac modernizacyjnych. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Inwestycje w sieci wodno-kanalizacyjne mogą przynieść dodatni efekt przyrodniczy poprzez zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach i glebie, a przez to poprawią się warunki bytowania zwierząt i roślin. Należy jednak zaznaczyć, że na etapie budowy powyższe działania przyniosą krótkotrwałe negatywne oddziaływania.	Słaby negatywny	Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji należy ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależą będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto na wykonawcach poszczególnych inwestycji spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac.
Rozbudowa i doposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne, jak np. budowa, przebudowa, remont świetlic, wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne	MOF Buska-Zdroju	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Zadanie nie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko – głównie działania organizacyjno-inwestycyjne (małe przebudowy, remonty obiektów już istniejących, zakupy inwestycyjne sprzętu i urządzeń). W ramach zadania planuje się uzupełnienie bazy świetlic na terenie MOF Buska-Zdroju jednakże nie ma jeszcze konkretnie wskazanych lokalizacji p, decyzji ani projektów budowlanych.	Pozytywny	Nie dotyczy.
Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	MOF Buska-Zdroju	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Podczas inwestycji będą powstawały odpady typowe dla prac budowlanych. Wcześniejsze przygotowanie terenów inwestycyjnych pozwoli zapobiec chaotycznej rozbudowie obiektów przemysłowych oraz pozwoli na ukierunkowanie rozwoju przemysłu z dala od obszarów cennych przyrodniczo.	Słaby negatywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska.
Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym budowa i/lub modernizacja sal gimnastycznych m.in. przy Publicznych Szkołach Podstawowych w Gminie Busko-Zdrój czy przebudowa pływalni miejskiej w Busku-Zdroju	Busko-Zdrój	Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Szaniecki Park Krajobrazowy – Otulina	Prace dotyczące przebudowy sal gimnastycznych nie będą oddziaływać znacząco negatywnie na środowisko – głównie działania organizacyjno-inwestycyjne (małe przebudowy, remonty obiektów już istniejących, zakupy inwestycyjne sprzętu i urządzeń). Przewiduje się rozpoczęcie procedury środowiskowej na etapie opracowania dokumentacji technicznej. W ramach przedsięwzięcia planuje się budowę hal sportowych. Gmina Busko-Zdrój uzyskała pozwolenie nr 622/16 z dnia 10.02.2017 r. zmienione decyzją Nr 458/18 z dnia 22.08.2018 r. na budowę hali sportowej przy PSP Nr 2. W dniu 01.04.2016 r. została wydana decyzja znak: BUŚ.6220.6.2016 o umorzeniu w całości postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji	Słaby negatywny	Przedsięwzięcie może wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające ze szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane. Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony

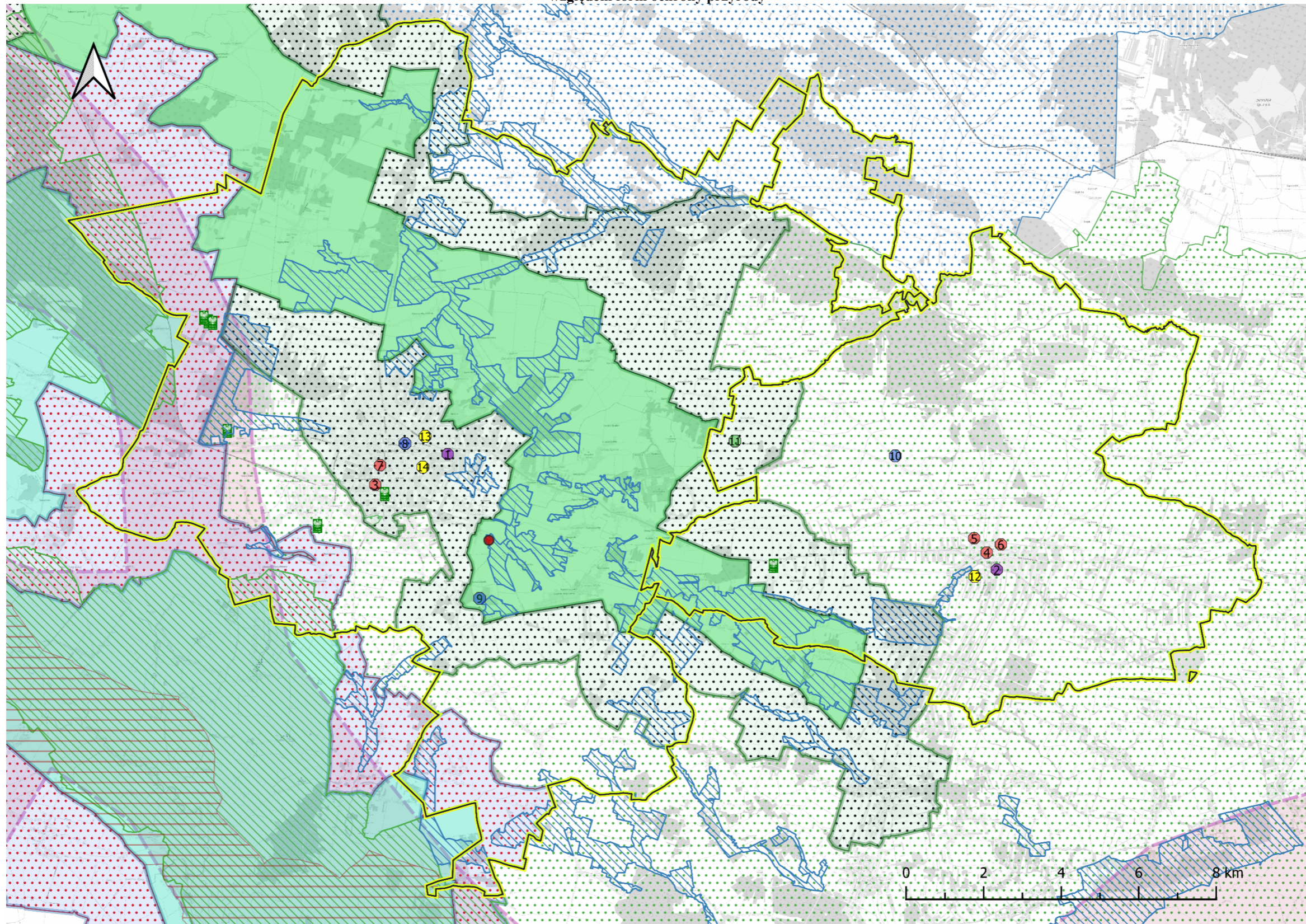
Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego zadania oraz pozwolenie nr 427/16 z dnia 05.10.2016 r. na budowę hali przy ZPO Szaniec, w związku z czym posiada opracowaną dokumentację projektową (założony dziennik budowy z dnia 04.10.2019 r.)		środowiska.
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej w Stopnicy	Stopnica	Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu	Zadanie nie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko – głównie działania organizacyjno-inwestycyjne (małe przebudowy, remonty obiektów już istniejących, zakupy inwestycyjne sprzętu i urządzeń).	Pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska.
Budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję oraz ogrodów deszczowych	MOF Buska-Zdroju	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Działanie ma na celu zwiększenie naturalnej retencji. Biorąc pod uwagę ogólne założenia projektu, nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta chronione. Na tym etapie nie przewiduje się wystąpienia negatywnych lub pozytywnych oddziaływań, jednak skala i charakter przedsięwzięcia wykluczają ryzyko istotnego oddziaływania na środowisko.	Pozytywny	Nie dotyczy.
Rewitalizacja zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie w Gminie Busko-Zdrój	Radzanów	Szaniecki Park Krajobrazowy, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 – Ostoja Szaniecka	W projekcie <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> nie sprecyzowano jaki będzie charakter działań. Wiadomo natomiast, że rewitalizacja będzie dotyczyła przestrzeni wokół zbiornika. Przedsięwzięcie będzie miało długoterminowy pozytywny wpływ na środowisko. Na obecnym etapie hipotetycznie zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane. Nie rozpoczęto procedury środowiskowej, jeśli będzie wymagana, zostanie przeprowadzona na etapie opracowania dokumentacji.	Pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy prawo ochrony środowiska.
Budowa zbiornika wodnego w Skrobaczowie	Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu, ok. 3 km od obszaru Natura 2000 Ostoja Szaniecka	Skrobaczów	Na moment sporządzania Strategii nie jest znany dokładny zakres oraz skala zaplanowanych prac związanych z powstaniem zbiornika. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Przedsięwzięcie powinno być zlokalizowane poza terenami o wysokich walorach krajobrazowych oraz poza terenami narażonymi na niebezpieczeństwo wystąpienia ruchów masowych. W zakresie i harmonogramie robót zostaną uwzględnione wszelkie aspekty dotyczące ochrony środowiska. Przed przystąpieniem do realizacji zadania, lecz po ustaleniu stopnia i zakresu prac, inwestor uzyska wszelkiego rodzaju pozwolenia umożliwiające realizację projektu w celu minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko. Należy dostosować	Słaby negatywny	Wymagana odrębna procedura oceny oddziaływania na środowisko. W miarę możliwości – lokalizacja przedsięwzięcia poza terenami o wysokich walorach krajobrazowych oraz poza terenami narażonymi na niebezpieczeństwo wystąpienia ruchów masowych.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			rozwiązania projektowe do ukształtowania terenu i krajobrazu. Oddziaływanie zbiornika po skończonych pracach budowlanych i otworzeniu sąsiadującego z nim otoczenia będzie pozytywnie wpływać zarówno na bioróżnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny. Wiązać będzie się to ze zmianą składu gatunkowego sąsiadujących drzewostanów oraz poprawą ich zdrowotności lub przyrostu oraz odtworzeniem siedlisk z nowymi gatunkami roślin i zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym. Budowa zbiornika spowoduje zwiększenie retencji oraz pożądaną stabilizację poziomu wody gruntowej, co będzie skutecznym narzędziem w przeciwdziałaniu skutkom suszy i powodzi. W czasie eksploatacji obiekt ten nie będzie negatywnie oddziaływać na wody powierzchniowe jak i podziemne.		
Projekt strategiczny nr 6 Rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej mieszkańców szansą na rozwój MOF Buska-Zdroju					
Rozwój działalności Inkubatora Przetwórstwa Rolnego w Strzałkowie	MOF Buska-Zdroju	Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu	Zadanie nie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko – głównie działania organizacyjne. Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji ludności i zmniejszenia poziomu wykluczenia społecznego.	Pozytywny	Nie dotyczy.
Utworzenie i rozwój Stopnickiego Inkubatora Przedsiębiorczości oraz giełdy producenckiej					
Utworzenie Centrum Obsługi Przedsiębiorcy i Inwestora w Busku-Zdroju					
Podniesienie kwalifikacji i zwiększenie zakresu kompetencji mieszkańców obszaru					
Edukacja osób dorosłych w oparciu o potrzeby rynku pracy					
Doradztwo zawodowe					
Podnoszenie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy					
Zakup narzędzi informatycznych dla szkół na terenie MOF					
Opracowanie „Programu wsparcia pasji i talentów dla uczniów szkół średnich” w Busku-Zdroju					
Podniesienie jakości kształcenia podstawowego poprzez wieloaspektowe podejście do potrzeb ucznia, a także szkolenia dla uczniów szkół zawodowych z terenu MOF					
Poszerzenie kierunków kształcenia pod kątem możliwości zapewnienia osobom w wieku 65+ odpowiedniej opieki i usług					
Projekt strategiczny nr 7 Poprawa i rozwój kompleksowych usług publicznych na terenie MOF Buska-Zdroju					
Utworzenie żłobka w Stopnicy	Stopnica	Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu	Dla przedsięwzięcia jest sporządzona kompletna dokumentacja techniczna oraz zgłoszone zostały roboty budowlane umożliwiające rozpoczęcie inwestycji. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe.	Pozytywny	Nie dotyczy.
Przebudowa i/lub rozbudowa Publicznego Przedszkola nr 3 w Busku-Zdroju	Busko-Zdrój	Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Szaniecki Park Krajobrazowy	Dla przedsięwzięcia polegającego na rozbudowie Publicznego Przedszkola nr 3 w Busku-Zdroju wydane zostało pozwolenie na budowę Nr 478/2021 z dnia 16.02.2022 r. wraz z Postanowieniem		
Przebudowa i/lub rozbudowa budynków gminnych w Busku-					

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
Zdroju na cele utworzenia żłobka i przedszkola		– Otulina	z dnia 21.02.2022 r. Dla przedsięwzięcia sporządzona została dokumentacja techniczna na rozbudowę, nadbudowę i przebudowę budynku. Prace budowlane rozpoczęto w 2023 roku. Przedsięwzięcia nie wymagają przeprowadzenia procedury środowiskowej, ponieważ dotyczą jedynie adaptacji, remontu pomieszczeń oraz zakupu wyposażenia do funkcjonowania żłobka. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe.		
modernizacja i doposażenie obiektów podstawowej opieki zdrowotnej wraz z realizacją programów profilaktyki zdrowotnej, m.in. organizację badań przesiewowych dla mieszkańców MOF Buska-Zdroju oraz zakup sprzętu medycznego i doposażenie SPZ POZ	MOF Buska-Zdroju	Nie dotyczy	Zadania nie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko – głównie działania organizacyjne.	Pozytywny	Nie dotyczy.
Rozwój e-usług publicznych, które funkcjonują na obszarze, ale wymagają poszerzenia					
Projekt strategiczny 8 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami					
Opracowanie dokumentów planistycznych w zakresie adaptacji do zmian klimatu	MOF Buska-Zdroju	Ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Zakłada się jedynie wpływ neutralny lub pozytywny poprzez inwestycje mające wpływ na łagodzenie zmian klimatycznych.	Pozytywny	Nie dotyczy.
Zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi)					
Zakładanie zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach, w tym np. zielone przystanki, zielone ściany, rowy infiltracyjne, ogrody deszczowe w pojemnikach					

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 8 Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* względem form ochrony przyrody

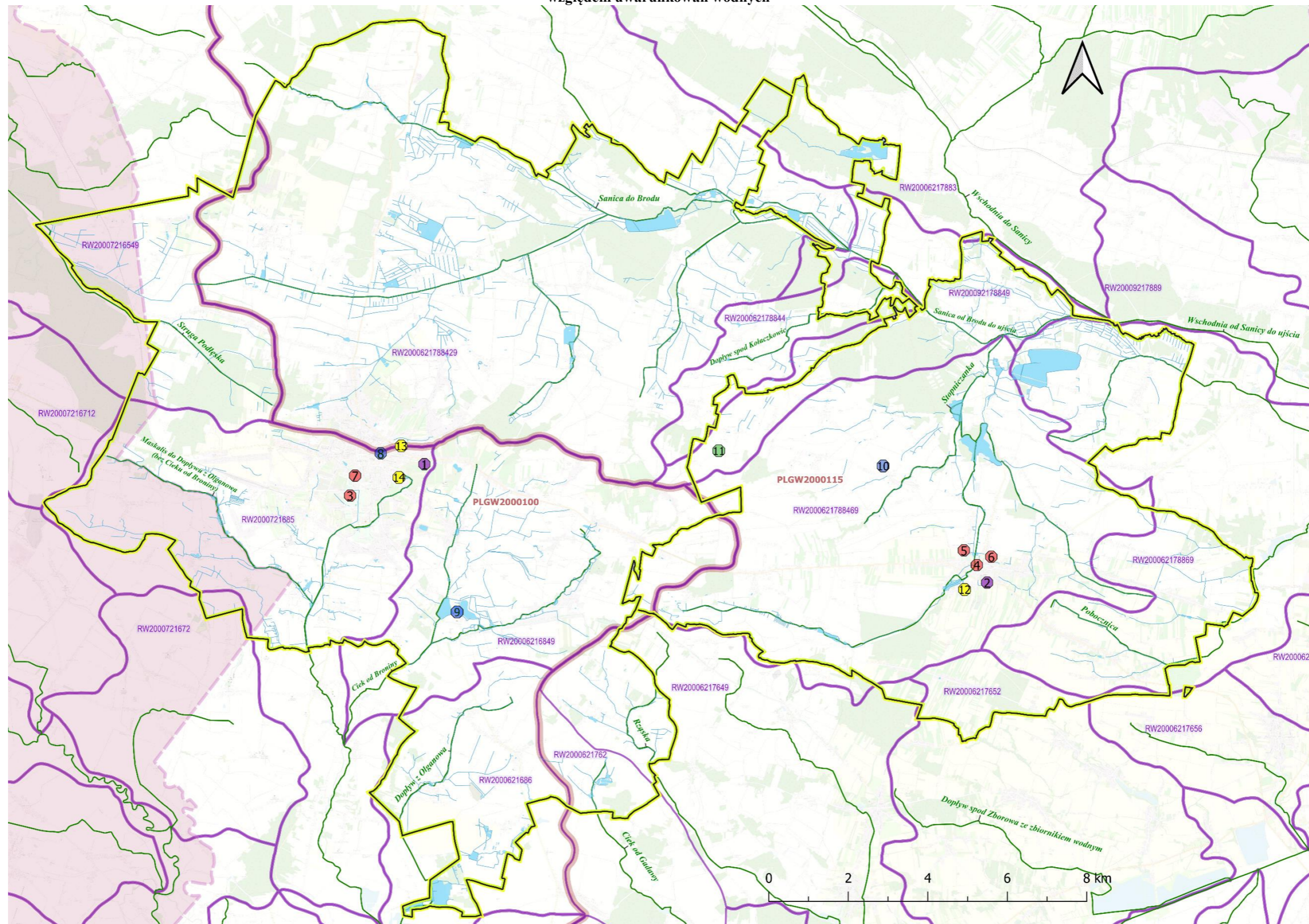
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 5 Legenda do mapy 8: Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030 względem form ochrony przyrody

	MOF Buska-Zdroju
Wybrane elementy projektów strategicznych - lokalizacja pogładowa	
<i>(Kolor fioletowy - projekt strategiczny nr 1, czerwony - projekt strategiczny nr 2, niebieski - projekt strategiczny nr 5, zielony - projekt strategiczny nr 6, żółty - projekt strategiczny nr 7)</i>	
	Budowa Centrum Komunikacyjnego w Busku-Zdroju
	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na dworcu autobusowym w Stopnicy
	Rozbudowa Buskiego Samorządowego Centrum Kultury
	Prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie przy kościele pw. Św. Piotra i Pawła w Stopnicy
	Odnowienie muru klasztornego i odbudowa kaplicy św. Anny
	Rozwój oferty Miejsko-Gminnego Centrum Kultury w Stopnicy
	Prace konserwatorskie i restauratorskie obejmujące kościół św. Leonarda w Busku-Zdroju
	Przebudowa pływalni miejskiej w Busku-Zdroju
	Rewitalizacja zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie
	Budowa zbiornika wodnego w Skrobaczowie
	Rozwój działalności Inkubatora Przetwórstwa Rolnego w Strzałkowie
	Utworzenie żłobka w Stopnicy
	Przebudowa i/lub rozbudowa Publicznego Przedszkola nr 3 w Busku-Zdroju
	Przebudowa i/lub rozbudowa budynków gminnych w Busku-Zdroju na cele utworzenia żłobka i przedszkola
Formy ochrony przyrody	
	Nadnidziański Park Krajobrazowy
	Nadnidziański Park Krajobrazowy - otulina
	Szaniecki Park Krajobrazowy
	Szaniecki Park Krajobrazowy - otulina
	Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu
	Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu
	Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu
	Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu
	Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 - Ostoja Szaniecka
	Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 - Ostoja Nidziańska
	Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 - Dolina Nidy
	Korytarz ekologiczny - Dolina Nidy
	Rezerwat przyrody Owczary
	Pomniki przyrody

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 9 Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* względem uwarunkowań wodnych

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 6 Legenda do mapy 9: Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030 względem uwarunkowań wodnych

LEGENDA

 MOF Buska-Zdroju

Wybrane elementy projektów strategicznych - lokalizacja pogładowa

(Kolor fioletowy - projekt strategiczny nr 1, czerwony - projekt strategiczny nr 2, niebieski - projekt strategiczny nr 5, zielony - projekt strategiczny nr 6, żółty - projekt strategiczny nr 7)

- 1 Budowa Centrum Komunikacyjnego w Busku-Zdroju
- 2 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na dworcu autobusowym w Stopnicy
- 3 Rozbudowa Buskiego Samorządowego Centrum Kultury
- 4 Prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie przy kościele pw. Św. Piotra i Pawła w Stopnicy
- 5 Odnowienie muru klasztorowego i odbudowa kaplicy św. Anny
- 6 Rozwój oferty Miejsko-Gminnego Centrum Kultury w Stopnicy
- 7 Prace konserwatorskie i restauratorskie obejmujące kościół św. Leonarda w Busku-Zdroju
- 8 Przebudowa pływalni miejskiej w Busku-Zdroju
- 9 Rewitalizacja zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie
- 10 Budowa zbiornika wodnego w Skrobaczowie
- 11 Rozwój działalności Inkubatora Przetwórstwa Rolnego w Strzałkowie
- 12 Utworzenie żłobka w Stopnicy
- 13 Przebudowa i/lub rozbudowa Publicznego Przedszkola nr 3 w Busku-Zdroju
- 14 Przebudowa i/lub rozbudowa budynków gminnych w Busku-Zdroju na cele utworzenia żłobka i przedszkola

Uwarunkowania wodne

- Jednolite części wód podziemnych
- Zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych
- Główny zbiornik wód podziemnych - Niecka Miechowska (część SE)
- Wody powierzchniowe
- Jednolite części wód powierzchniowych - rzeczne
- Ciekі wodne

Źródło: Opracowanie własne

4.3 Wpływ realizacji Strategii na poszczególne aspekty środowiska

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* na środowisko, odniesiono się do poszczególnych zadań realizowanych w ramach projektów strategicznych. W stosunku do każdego projektu przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na środowisko (wody, powietrze atmosferyczne, klimat, klimat akustyczny, gleby, powierzchnię ziemi, faunę, florę, bioróżnorodność, zasoby naturalne, krajobraz). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe i dobra materialne.

Realizacja zaproponowanych w projekcie Strategii celów wpłynie korzystnie na stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego i w efekcie końcowym przyczyni się do poprawy ich jakości. Można uznać, że żadne z wymienionych w Strategii zadań nie będzie zaliczało się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.).

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko mogą zostać zaliczone głównie przedsięwzięcia polegające na budowie nowych obiektów, jeśli zostaną przekroczone progi określone w tym rozporządzeniu. Niemniej w trakcie trwania prac budowlanych zmierzających do wykonania poszczególnych zadań inwestycyjnych mogą wystąpić czasowo ograniczone negatywne oddziaływania na środowisko, które mogą mieć różne natężenie. Będą to jednak oddziaływania przejściowe, a ich ewentualny krótkotrwały wpływ będzie rekompensowany przez uzyskanie wymiernych pozytywnych efektów społecznych, gospodarczych oraz środowiskowych. Niekorzystne skutki dla niektórych elementów środowiska będą związane przede wszystkim z działaniami inwestycyjnymi z zakresu infrastruktury techniczno-inżynierskiej, których negatywne oddziaływanie będzie występować zarówno w fazie budowy, jak i eksploatacji.

Zaznaczyć należy, że ujemne skutki dla środowiska w fazie realizacji będą miały charakter przejściowy, krótkoterminowy, a w fazie eksploatacji mogą potencjalnie wywołać trwałe zmiany w środowisku, w tym m.in. przekształcenie krajobrazu – są to inwestycje w infrastrukturę okołodrogową, rozbudowę lub przebudowę obiektów, zagospodarowanie terenu wokół budynków itp.

Niektóre z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji mogą wymagać przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych. W związku z tym przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

4.3.1 Różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta

W ramach Strategii planowane są działania, które będą wiązać się z ingerencją w bioróżnorodność. Część działań naruszy ją tylko w czasie realizacji Strategii, część przyczyni się do jej całkowitego zaniku w miejscu realizacji zadania. Będzie to związane z rozbudową lub budową nowych obiektów. Na zakres tych prac będzie składać się także uzbrojenie terenów inwestycyjnych. W miejscu na to przeznaczonym bioróżnorodność jest nieliczna i uboga, podobnie jak nieliczne są występujące tam gatunki roślin i zwierząt.

Większość zadań wiążących się z wybudowaniem obiektów przyczyni się do zaniku w miejscu realizacji zadania powierzchni biologicznie czynnej i bioróżnorodności. W przypadku tych zadań będzie to oddziaływanie miejscowe o niewielkim zasięgu i będzie się odbywać na terenach, gdzie obecnie bioróżnorodność jest bardzo uboga. W przypadku części zadań dotyczących budowy obiektów, zostanie zerwana żyzna warstwa humusu, jednakże będzie ona wywieziona w inne miejsce, wskazane przez gminę. W ramach minimalizacji zadań przyczyniających się do zaniku powierzchni biologicznie czynnej, zostanie urządzona i nasadzona nowa zieleń, krzewy i drzewa wokół tych obiektów. Na etapie realizacji większości z zadań w ramach Strategii, bioróżnorodność zostanie naruszona, jednakże po zakończeniu robót teren zostanie przywrócony do stanu pierwotnego.

Ważnym aspektem mogącym stwarzać problem w fazie eksploatacji budynków, które w ramach Strategii mają zostać przebudowane, może być tzw. efekt lustra wynikający z powstawania w ww. obiektach przeszklonej zabudowy. Jest to niezwykle niebezpieczne zjawisko, w wyniku którego giną tysiące osobników gatunków ptaków występujących w pobliżu miejsca zamieszkania przez człowieka. W celu uniknięcia kolizji ptaków ze szklanymi elementami należy zmniejszać udział przeszkleń w fasadzie, ograniczać liczbę szczelin i otworów, szklane powierzchnie powinny zostać wyposażone we wzory i markery, które sprawiają, że szkło staje się widoczne dla ptaków.

Tereny poddane strategii rozwoju znajdują się poza Specjalnymi Obszarami Ochrony (SOO), wyznaczonymi na podstawie Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa z dnia 21 maja 1992 r. nr 92/43/EWG o ochronie naturalnych siedlisk oraz dziko żyjącej fauny i flory) oraz

Obszarami Specjalnej Ochrony (OSO), dla których podstawę prawną stanowi Dyrektywa Ptasia (Dyrektywa z dnia 2 kwietnia 1979 r. nr 79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków), wchodzącymi w skład sieci obszarów Natura 2000.

Listę gatunków zwierząt objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183). Rozporządzenie określa gatunki zwierząt:

- objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej (załącznik 1),
- objęte ochroną częściową (załącznik 2),
- objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania (załącznik 3),
- wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania (załącznik 4).

W przypadku konieczności ingerencji w środowisko flory i fauny objętej ochroną należy wcześniej uzyskać stosowne pozwolenie w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.).

Listę gatunków grzybów objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408). Rozporządzenie to określa:

- gatunki grzybów:
 - objęte ochroną ścisłą;
 - objęte ochroną częściową;
 - objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania;
 - wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk;
- właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków grzybów zakazy i odstępstwa od zakazów;
- sposoby ochrony gatunków grzybów, w tym wielkość stref ochrony.

Realizując zadania zawarte w Strategii należy przestrzegać zasad i zaleceń w ww. rozporządzeniu, jak również zasad określonych w art. 51 i 52 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2022 poz. 916 z późn. zm.), przez co zadania realizowane w ramach projektu nie wpłyną na zaburzenia populacji gatunków chronionych obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku,

pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości czy zmniejszenie powierzchni siedliska gatunku.

Realizacja zadań w ramach Strategii nie wpłynie również na pogorszenie się stanu chronionych siedlisk przyrodniczych poprzez fizyczną degradację, zmniejszenie powierzchni czy zmianę cech charakterystycznych siedliska.

Działania wynikające z realizacji projektów strategicznych Strategii ZIT MOF Buska-Zdroju wpłyną pozytywnie na różnorodność biologiczną MOF. Zaliczyć tu można: *Kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko lub zeroemisyjnego transportu i ruchu niezmotoryzowanego, Uruchomienie niskoemisyjnej komunikacji miejskiej na trasie Busko-Zdrój – Stopnica, Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą* czy liczne zadania związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej, które wpłyną pozytywnie na różnorodność biologiczną w fazie użytkowania. Wymienione zadania dotyczące niskoemisyjnego transportu przyczynią się do zminimalizowania produkcji gazów cieplarnianych, co może bezpośrednio wpłynąć m.in. na występowanie gatunków porostów, które są popularnymi bioindykatorami, a tym samym zwiększyć różnorodność biologiczną na terenie MOF.

Zadania związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń nie wpłyną bezpośrednio na funkcjonowanie bioróżnorodności, zwierząt i roślin, jednakże poprawa jakości powietrza atmosferycznego pośrednio będzie pozytywnie oddziaływać na rośliny i zwierzęta.

Zadania dotyczące termomodernizacji również wpłyną na poprawę jakości powietrza na terenie MOF oraz przyczynią się do zniwelowania efektu cieplarnianego, a tym samym do stworzenia bardziej korzystnych warunków do życia dla licznych gatunków zwierząt, roślin czy grzybów.

Realizacja zadań związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków powinna w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Uwzględnienie miejsca bytowania ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków jest konieczne ze względu na przepisy prawa polskiego i wspólnotowego. Dotyczy to kilku grup przepisów – związanych z zakazem znęcania się nad zwierzętami, z ochroną gatunkową, a także z uregulowaniem odpowiedzialności za szkody powodowane w środowisku. Większość ptaków gniazdujących w budynkach, a także wszystkie nietoperze w Polsce, objęte są ścisłą ochroną gatunkową. Nietoperze są bardziej zagrożone działaniami wynikającymi z planowanych prac budowlanych niż ptaki. Zwierzęta te chowają się głębiej w szczelinach, a na odgłosy z zewnątrz podczas prac remontowych

reagują ciszą i oczekiwaniem na odejście intruzów. W efekcie wieczorem, kiedy próbują opuścić schronienie, okazuje się, że są zamurowane. Prace remontowe powinny być prowadzone w czasie bezpiecznym dla ww. zwierząt. Planując wcześniej prace remontowe można w odpowiedniej porze roku (w okresie rozrodu ptaków i nietoperzy czy w okresie zimowania nietoperzy) dokonać tzw. inwentaryzacji przyrodniczej. Powinna być ona wykonana przez osobę z wiedzą z zakresu biologii i ekologii gatunków, które mogą zamieszkiwać budynki. Wykonanie inwentaryzacji może pomóc zaplanować terminy prac tak, aby zostały przeprowadzone sprawnie i nie były szkodliwe dla zwierząt. Zminimalizuje to także koszty, ponieważ nie będzie ryzyka wstrzymania prac prowadzonych bez zezwolenia czy zapłacenia grzywny z tytułu popełnienia wykroczenia. Zdarzają się też przypadki, że mimo obecności ptaków i nietoperzy wokół budynku, nie jest on przez nie wykorzystywany. Dotyczy to głównie gatunków bytujących na drzewach. Warto więc robić ekspertyzy. Jeśli przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza wykaże obecność miejsc, które mogą zostać zajęte przez ptaki lub nietoperze (w szczególności szczeliny w elewacji i przestrzeń stropodachu), należy je we właściwym czasie (np. po zakończeniu okresu rozrodu ptaków, po okresie zimowania nietoperzy) zabezpieczyć przed możliwością ich zajęcia w kolejnym sezonie (np. przez zamknięcie wlotu kratką). Jeśli inwentaryzacja potwierdziła obecność zwierząt (fakt odbycia rozrodu ptaków lub nietoperzy bądź zimowania nietoperzy), miejsca takie są siedliskami gatunków, a więc podlegają ochronie prawnej i na ich zabezpieczenie, a docelowo często zniszczenie poprzez trwałe zamknięcie, należy uzyskać zgodę właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Po zakończonym remoncie – korzystając z rozstawionych rusztowań – warto zastanowić się nad zawieszeniem kilku skrzynek lęgowych dla jerzyków, wróbli czy nietoperzy. Zwierzęta te są niezwykle pożyteczne w walce z uciążliwymi gatunkami owadów, np. komarów. Ważne jest, aby działania rekompensujące straty wykonywać w przypadku wszystkich remontowanych budynków.

W odniesieniu do wykorzystania odnawialnych źródeł energii, projekt dokumentu wskazuje termomodernizację budynków, która przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania budynków na ciepło, a w efekcie doprowadzi do oszczędności energii i paliw. Ponadto w projekcie dokumentu wymieniono również instalacje OZE. Produkcja energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii słonecznej jest ekologiczna i przyjazna środowisku.

Odnawialne Źródła Energii jest pojęciem szerokim i w jego zakres wchodzi wiele przedsięwzięć, których realizacja może wpływać na środowisko. Przedsięwzięcia poprzez

wykorzystanie odnawialnego źródła energii przyczynią się do ograniczenia źródeł konwencjonalnych, które wiążą się z emisją zanieczyszczeń powietrza – wpisują się w działania łagodzące zmiany klimatu.

Należy jednak zaznaczyć, że inwestycje wykorzystujące odnawialne źródła energii mogą mieć negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Instalacje fotowoltaiczne mogą potencjalnie zaburzać migrację zwierząt, powodować efekt lustra wody, olśnienia i efekt termiczny. Farmy fotowoltaiczne mają istotny wpływ na wartości wizualne krajobrazu, które wynikają głównie z zajmowania przez te instalacje dużych obszarów w przypadku instalacji naziemnych.

Strategia zakłada likwidację źródeł niskiej emisji z budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej i ich zastąpienie rozwiązaniami proekologicznymi takimi jak m.in. pompy ciepła, budowa instalacji OZE itp. Na obecnym etapie brak jest szczegółowych informacji dotyczących skali przedsięwzięć. Z tego powodu nie jest możliwa ocena oddziaływania tego zadania, gdyż nie są znane kierunki działań i rodzaj technologii, który zostanie wybrany.

Pozostałe zadania wymienione w Strategii to głównie tzw. „zadania miękkie”, które polegają na doksztalcaniu mieszkańców MOF Buska-Zdroju, rozwoju przedsiębiorczości itd. Nie będą one wywierały bezpośredniego wpływu na różnorodność biologiczną.

Należy zaznaczyć, iż konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o określone dane projektowe i lokalizacyjne na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych (konkretnych) inwestycji. Nadrzędnym celem wydawanych decyzji środowiskowych będzie takie ukształtowanie planowanego przedsięwzięcia, aby w jak najmniejszym stopniu pogorszyło ono stan środowiska (lub żeby negatywne oddziaływania w ogóle nie wystąpiły).

W ostateczności w sytuacji, gdy niemożliwe jest przeprowadzenie inwestycji w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania na gatunki chronione, konieczne jest uzyskanie i przestrzeganie zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt, roślin lub grzybów objętych ochroną.

W celu wyeliminowania potencjalnie negatywnych oddziaływań na środowisko zadań zawartych w projekcie Strategii, należy zastosować następujące działania minimalizujące:

- przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających etap realizacji inwestycji;

- zapewnienie nadzoru przyrodniczego na całym terenie prowadzonych inwestycji oraz monitoring przyrodniczy;
- w przypadku konieczności przecięcia inwestycją doliny, terenu wodno-błotnego lub korytarza ekologicznego – preferowanie lokalizacji w najwęższym miejscu lub estakadą;
- na etapie budowy stosowanie odpowiednich zabezpieczeń koron, pni i systemów korzeniowych drzew.

4.3.2 Klimat, powietrze atmosferyczne

Spośród działań zawartych w Strategii można odnaleźć zarówno takie, które wpłyną pozytywnie na powietrze i klimat, jak również takie, których realizacja przyczyni się do pogorszenia tych komponentów środowiska.

Działania, które wpłyną pozytywnie na panujący klimat i powietrze to:

- uruchomienie niskoemisyjnej komunikacji miejskiej na trasie Busko-Zdrój – Stopnica;
- wprowadzenie autobusowego taboru niskoemisyjnego w Busku-Zdroju;
- rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą;
- kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko i zeroemisyjnego transportu i ruchu niezmotoryzowanego;
- budowa szlaku rowerowego / trasy rowerowej łączącej gminy z terenu MOF – Busko-Zdrój i Stopnicę;
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego, modernizacji budynków;
- wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych na terenie MOF.

Dzięki termomodernizacji budynków zmniejszy się zapotrzebowania na ciepło, co będzie się wiązać z mniejszym spalaniem paliw energetycznych i mniejszymi emisjami dymów (głównie CO₂) do atmosfery. Modernizacja kotłowni i zakładowych systemów grzewczych znacznie podwyższy sprawność tych urządzeń, co również będzie miało odzwierciedlenie w mniejszym zużyciu energii. Mniejsze zapotrzebowanie na ciepło wiąże się z mniejszym spalaniem paliw, a co za tym idzie – zmniejszą się emisje gazów i pyłów do

atmosfery, powodujące zmiany panującego klimatu. Dodatkowe wsparcie w postaci wykorzystywania energii słonecznej pozwoli spotęgować efekt. Ograniczenie emisji spalin nastąpi wskutek wprowadzenia niskoemisyjnego transportu miejskiego oraz rozwoju infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą oraz budowę szlaku rowerowego / trasy rowerowej łączącej gminy z terenu MOF – Busko-Zdrój i Stopnicę.

W dokumencie znajdują się zadania, których realizacja może mieć negatywny wpływ na jakość powietrza na terenie MOF, jednak jedynie w fazie prac budowlanych a po ich realizacji negatywne oddziaływania na środowisko nie będą wyczuwalne. Będzie to emisja pyłów powstałych w wyniku pracy maszyn budowlanych. Do tej grupy działań należą m.in.: *Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą, Rozbudowa Buskiego Samorządowego Centrum Kultury dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, z którego będą korzystali mieszkańcy obszaru i turyści, Prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie obejmujące kościół parafialny pw. św. App. Piotra i Pawła w Stopnicy*. Należy podkreślić, że budowa sieci tras rowerowych to zadanie, które w fazie eksploatacji wpłynie w znacznym stopniu na poprawę jakości powietrza, ponieważ zachęci wielu mieszkańców MOF do poruszania się za pomocą roweru zamiast samochodu, który jest jednym z głównych źródeł niskiej emisji do atmosfery. Zmiana środka transportu na ekologiczny wpłynie na poprawę jakości powietrza na terenie MOF, co w dalszej konsekwencji spowoduje poprawę jakości pozostałych komponentów środowiska.

W ramach Strategii planuje się takie zadania, które mogą wiązać się z dodatkową emisją. Działania te są związane z budową nowych budynków. Istnieje ryzyko, że jeśli budynki będą ogrzewane w sposób tradycyjny, czyli za pomocą spalania paliw energetycznych, będą emitowane dymy do atmosfery. Obecnie na tym etapie nie są znane szczegółowe rozwiązania technologiczne, w związku z tym trudno jest ocenić skalę uciążliwości tych zadań.

Według pomiarów ujętych w raporcie *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2021*, na terenie MOF Buska-Zdroju zanotowano na niewielkim obszarze przekroczenie poziomu pyłu PM10 oraz PM2,5. Planując realizację działań ujętych w Strategii należy stosować się do *Uchwały nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem*

działań krótkoterminowych”. W Programie znajduje się Plan działań krótkoterminowych (PDK), które posłużą do polepszenia jakości powietrza na terenie MOF Buska-Zdroju.

Z uwagi na charakter uzdrowski Gminy Busko-Zdrój należy dążyć do tego, by realizowanie nowych zadań nie wiązało się ze zwiększeniem emisji zanieczyszczeń, w tym niskiej emisji do powietrza. Jednocześnie należy skrupulatnie eliminować obecne problemy na terenie gminy, takie jak:

- stosowanie paliw o wysokiej zawartości popiołu i siarki wraz ze spalaniem śmieci w kotłach o niskiej sprawności cieplnej,
- wysoki udział indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe w zaspokajaniu potrzeb grzewczych mieszkańców,
- eksploatacja instalacji energetycznych o małej mocy,
- duże straty energii cieplnej spowodowane złym stanem technicznym budynków,
- emisja pochodząca z zabrudzenia jezdni oraz jej okolicy,
- emisja powstająca w trakcie prac budowlanych,
- niedostosowanie instalacji i urządzeń przemysłowych i energetycznego spalania paliw do obowiązujących standardów emisyjnych i imisyjnych,
- niski poziom życia ludności,
- niski poziom wiedzy ekologicznej.

Pozostałe z zadań w ramach Strategii nie powinny wiązać się z dodatkowymi emisjami do atmosfery, mogącymi powodować zmiany lokalnego klimatu.

4.3.3 Ludność

Realizacja przewidzianych w Strategii projektów i działań wpływa również na ludzi – ich zdrowie lub jakość życia. Człowiek jest częścią środowiska, silnie na nie oddziałuje, ale również jest od niego w wysokim stopniu uzależniony. W większości wypadków, gdy presja na inne komponenty środowiska maleje, również pośrednio występuje pozytywne oddziaływanie na ludzi. Natomiast, gdy rośnie presja na środowisko, pojawia się również negatywne oddziaływanie na ludzi. Człowiek w różnym stopniu uzależniony jest od poszczególnych komponentów środowiska. Odporność ludzi na zaburzenia w środowisku ma charakter osobniczy, zależny od komponentu środowiska i często ma charakter subiektywny. Zwykle najsilniej odczuwane są zmiany jakości powietrza oraz wody. W zależności od tempa zmian (pogarszania stanu), oddziaływanie to jest zauważalne szybko lub jest odroczone w czasie. Może powodować zaburzenia funkcjonowania organizmu lub wywoływać choroby. Możliwe jest również, że presja wywierana na środowisko powoduje mniej zauważalne

oddziaływanie na ludzi – wywołuje stres, którego podłożem może być np. przybywanie w hałasie, odczuwanie wibracji, zaburzenia przestrzeni, brak dostępności do terenów rekreacyjnych i wiele innych. W związku z powyższym oddziaływanie na człowieka jest sumą ważoną oddziaływań na inne komponenty środowiska.

Wszystkie projekty i działania zawarte w Strategii wpłyną pozytywnie na jakość życia mieszkańców MOF Buska-Zdroju. Warto wspomnieć o projekcie *Rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej mieszkańców szansą na rozwój MOF Buska-Zdroju*, który jest skierowany bezpośrednio na ludność MOF. Zawiera on m.in. zadania: *Rozwój działalności Inkubatora Przetwórstwa Rolnego w Strzałkowie, Utworzenie i rozwój Stopnickiego Inkubatora Przedsiębiorczości oraz giełdy producenckiej, Utworzenie Centrum Obsługi Przedsiębiorcy i Inwestora w Busku-Zdroju, Edukacja osób dorosłych w oparciu o potrzeby rynku pracy, Opracowanie „Programu wsparcia pasji i talentów dla uczniów szkół średnich” w Busku-Zdroju*. Wymienione zadania są skierowane do mieszkańców MOF w różnym wieku oraz przyczynią się do rozwoju ludności Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego, a tym samym rozkwitu obu gmin.

Zadania związane z transportem również będą wpływać pozytywnie na ludność MOF Buska-Zdroju. Należy tu wymienić m.in.: *Uruchomienie niskoemisyjnej komunikacji miejskiej na trasie Busko-Zdrój – Stopnica, Budowa w Busku-Zdroju Centrum Komunikacyjnego z parkingiem Park&Ride, z miejscami ładowania samochodów elektrycznych oraz elektronicznym systemem do parkowania czy Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą*. Zwiększenie udziału transportu zbiorowego wpłynie na poprawę jakości powietrza na terenie MOF Buska-Zdroju, co może prowadzić do zmniejszenia udziału chorób płuc czy układu krążenia wśród mieszkańców terenu MOF. Dodatkowo budowa sieci tras rowerowych będzie ułatwiać korzystanie z alternatywnego transportu oraz stanie się ciekawą opcją spędzania czasu wolnego. Każda aktywność fizyczna w ciągu dnia ma dla człowieka olbrzymie znaczenie oraz usprawnia pracę układu krążenia, układu ruchu, poprawia stan psychiczny oraz ogólną sprawność fizyczną, w związku z czym wymienione zadania przyniosą jedynie pozytywne skutki dla ludności MOF Buska-Zdroju.

Strategia zawiera wiele zadań związanych z remontem czy modernizacją ważnych obiektów na terenie MOF. Są to m.in. *Rewitalizacja zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie w Gminie Busko-Zdrój, Rozbudowa Buskiego Samorządowego Centrum Kultury dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, z którego będą korzystali*

mieszkańcy obszaru i turyści. Zadania te będą się wiązały z chwilowymi niedogodnościami/uciążliwościami. tj.:

- uciążliwości ze strony klimatu akustycznego od transportu i dostawy materiałów stosowanych głównie w pracach remontowych;
- pylenia i wibracje od pojazdów budowy (koparki, spychacze, cementowozy, samochody ciężarowe i dostawcze);
- zwiększone zagrożenia wypadkami od ruchu pojazdów, na drodze dojazdowej do placu budowy;
- uciążliwości zapachowe.

Wszystkie wymienione uciążliwości będą miały charakter pośredni, krótkotrwały i odwracalny. Ważnym aspektem jest to, że po zakończeniu prac remontowych oddziaływania na ludność spowodowane realizacją tego zadania będą jedynie korzystne. Można tu wymienić:

- uzyskanie ciekawego miejsca z nowoczesną infrastrukturą do spędzania czasu wolnego;
- ułatwienie osobom starszym i niepełnosprawnym dostępu do wydarzeń kulturalnych realizowanych na terenie Buskiego Samorządowego Centrum Kultury.

Zadanie polegające na wymianie oświetlenia ulicznego będzie wiązało się z uciążliwościami akustycznymi jedynie podczas trwania prac. Po ich zakończeniu uciążliwości ustąpią, a pozytywnym wpływem realizacji tego zadania na mieszkańców MOF Buska-Zdroju będzie redukcja niskiej emisji, a tym samym poprawa jakości powietrza na terenie MOF Buska-Zdroju wpływająca na wyższą jakość życia.

Kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko i zeroemisyjnego transportu i ruchu niezmotoryzowanego, działania podnoszące ogólną wiedzę mieszkańców, przedsiębiorców i władz w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię, prowadzących do jej oszczędności wywrą pośredni pozytywny wpływ na wszystkie komponenty środowiska. Lokalna społeczność poprzez właściwą edukację nauczy się racjonalnie postępować, aby nie dopuścić do zanieczyszczenia środowiska, co przyczyni się do poprawy jego jakości oraz zdrowia mieszkańców i osób odwiedzających gminę. Ludność będzie żyła przyjemniej i bezpieczniej w czystym otoczeniu, bez ryzyka zachorowania poprzez skażenie środowiska. Oddziaływania te będą długoterminowe i stałe.

Strategia zawiera również zadania mające na celu ochronę zabytków, ich odnowę oraz ułatwienie dostępu do nich mieszkańcom MOF Buska-Zdroju oraz turystom, m.in. prace

konserwatorskie i restauratorskie obejmujące Kaplicę Matki Boskiej Anielskiej w Widuchowej na terenie Gminy Busko-Zdrój, prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie związane z rewitalizacją budynku klasztoru ponorbertańskiego w Busku-Zdroju, wchodzącego w skład Zespołu klasztorowego ponorbertańskiego w Busku-Zdroju, prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie obejmujące kościół parafialny pw. św. App. Piotra i Pawła w Stopnicy, a także odnowienie muru klasztorowego i odbudowa kaplicy św. Anny przy kościele pw. św. Antoniego Padewskiego.

W związku z powyższym stwierdza się, że działania w ramach Strategii wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności i jakość życia mieszkańców.

4.3.4 Wody

Zgodnie z ustawą OOS, negatywny wpływ na możliwość osiągnięcia przez jednolite części wód celu środowiskowego jest przesłanką do odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a tym samym zgody na realizację przedsięwzięcia. Wydaje się zatem, że prawidłowo przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko skutecznie eliminuje możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na cele ochrony wód.

Projekt Strategii MOF zawiera również liczne działania wynikające z projektów strategicznych, które wpłyną pozytywnie na stan wód podziemnych i powierzchniowych. Są to: *Uruchomienie niskoemisyjnej komunikacji miejskiej na trasie Busko-Zdrój – Stopnica, realizacja działań związanych z przygotowaniem planów zrównoważonej mobilności miejskiej przez władze miasta i podmioty zaangażowane w realizację miejskiej polityki transportowej, kampanie informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość mieszkańców i pracodawców w zakresie korzystania z nisko lub zeroemisyjnego transportu i ruchu niezmotoryzowanego, rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej, budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję oraz ogrodów deszczowych, rewitalizacja zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie w Gminie Busko-Zdrój, budowa zbiornika wodnego w Skrobaczowie.* Wprowadzenie niskoemisyjnego transportu oraz wszystkie działania związane z edukacją społeczeństwa w temacie wykorzystania ekologicznych środków transportu spowodują zmniejszenie niskiej emisji, a tym samym wzrost jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie MOF. Wszystkie działania, które będą mieć pozytywny wpływ na wody, będą mieć charakter długoterminowy. Bezpośrednio największe korzyści dla wód powierzchniowych i podziemnych przyniesie realizacja działań

polegających na budowie, rozbudowie i modernizacji sieci kanalizacyjnych i nakierowanych na poprawę gospodarki wodno-ściekowej.

Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej, w fazie realizacji zadania może wywierać negatywny wpływ na powierzchnię ziemi oraz rośliny – jest to związane z prowadzeniem prac budowlanych. Jednak oddziaływanie bezpośrednie będzie krótkoterminowe, a realizacja zadania będzie miała bardzo korzystny, bezpośredni i długoterminowy wpływ na wody, jak również będzie wpływać pośrednio w sposób pozytywny na ludzi i bioróżnorodność poprzez poprawę jakości środowiska.

Podobnie będzie wyglądała sytuacja dotycząca zadania związanego z budową zbiornika wodnego w Skrobaczowie. Realizacja tego zadania przyczyni się do poprawy jakości JCWP Stopniczanka z uwagi na obowiązek dotrzymania norm w zbiornikach wodnych przeznaczonych do korzystania przez ludność oraz nieinwazyjny charakter prac podczas tworzenia obiektu. Planowany obiekt należy do urządzeń melioracji wodnych podstawowych. Z punktu widzenia zadań gospodarki wodnej, będzie nie tylko retencjonował wodę dla potrzeb rolnictwa, ale także przyczyni się do poprawienia warunków wodnych w glebie w sąsiedztwie zbiornika. Niewielkie wielkości przepływów cieku „Skrobaczówka” powodują spadki poziomów wody gruntowej i poważne niedobory wodne, dotkliwie odczuwalne zarówno na gruntach rolnych jak i leśnych. Wody opadowe i roztopowe rozlewają się na przyległe tereny, utrzymują się przez długi czas i powodują dotkliwe straty. Jest to bardzo duży problem, zwłaszcza, że powodzie i obfite deszcze w ostatnich latach zdarzają się często i mają rozległy zasięg. Natomiast w latach o skąpej ilości opadów rolnicy odnotowują dotkliwe szkody spowodowane przez suszę. Rejon, w którym zlokalizowany jest zbiornik, to obszar typowo rolniczy. Budowa zbiornika spowoduje zwiększenie retencji oraz pożądaną stabilizację poziomu wody gruntowej, co będzie skutecznym narzędziem w przeciwdziałaniu skutkom suszy i powodzi. Dodatkowe funkcje zbiornika to również zabezpieczenie przeciwpożarowe. Bliskie położenie kompleksu leśnego stwarza potrzebę zapewnienia w tym rejonie odpowiedniego rezerwuaru wody dla potrzeb przeciwpożarowych. Głównymi celami budowy zbiornika są:

- gromadzenie wody do nawodnień rolniczych;
- ochrona przed suszą poprzez podniesienie i stabilizację poziomu wód gruntowych na otaczającym terenie;
- ochrona przeciwpowodziowa poprzez stworzenie możliwości planowego retencjonowania wód na cieku wodnym „Skrobaczówka”;

- wykorzystanie wody zgromadzonej w zbiorniku do celów przeciwpożarowych.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest sektor energetyczny. Co za tym idzie, projekty poprawiające wydajność cieplną oraz promujące oszczędzanie energii i zwiększenie udziału energii odnawialnej będą pośrednio pozytywnie wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

W granicach Gminy Busko-Zdrój, w jej zachodniej części, znajduje się fragment głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 409 Niecka Miechowska (SE) i jego strefy ochronnej GZWP Niecka Miechowska (SE), który uznawany jest za zbiornik o zmiennej wydajności, jednak posiada wody stosunkowo dobrej jakości.

Żadne z planowanych zadań w ramach Strategii nie znajduje się w pobliżu ani bliskim sąsiedztwie GZWP, ujęć wody i ich stref ochronnych.

Zadania planowane do realizacji w ramach Strategii nie wpłyną na wody powierzchniowe oraz podziemne, gdyż żadne z nich nie wiążą się z dodatkowym wytwarzaniem i wprowadzaniem zanieczyszczeń (ścieków, odpadów) do wód i gruntu, które mogłyby pogorszyć stan czystości cieków naturalnych i wód podziemnych.

Biorąc pod uwagę z jednej strony rodzaj i zakres zadań przewidzianych do realizacji w projekcie *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030*, a z drugiej – ww. potencjalne zagrożenia dla stanu wód zlewni, w których położony jest obszar, należy stwierdzić, iż brak jest podstaw, by planowane działania zaliczyć do kategorii inwestycji, które mogą w sposób trwały i nieodwracalny wpłynąć na pogorszenie stanu ilościowo-jakościowego ekosystemów wodnych na przedmiotowym obszarze.

Dodatkowo zadania określone w analizowanym dokumencie, których lokalizację da się określić czy przybliżyć, nie będą realizowane w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych. W związku z tym nie są sprzeczne z przepisami dotyczącymi stref ochronnych, ze szczególnym uwzględnieniem nakazów obowiązujących na terenach ochrony bezpośredniej oraz zakazów, ograniczeń i nakazów obowiązujących na terenach ochrony pośredniej.

Analiza ustaleń ocenianego dokumentu pozwala na stwierdzenie, że nie będzie on generować negatywnego oddziaływania na środowisko wód powierzchniowych i podziemnych oraz nie będzie kolidować z polityką ochrony wód. Nie stwierdzono ryzyka kolizji ocenianego dokumentu z celami środowiskowymi wynikającymi z dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowej Dyrektywy

Wodnej). Cele te wskazują m.in. na nie pogorszenie się stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochronę, poprawę i przywrócenie dobrego stanu wód oraz na promowanie zrównoważonego korzystania z wód opartego na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych. Oceniany projekt Strategii ZIT MOF Buska-Zdroju nie zawiera ustaleń, które mogłyby zagrozić realizacji tych celów.

Przedstawione w niniejszym podrozdziale tezy oparte są na założeniu, że na etapie planowania, projektowania, realizowania i funkcjonowania konkretnych przedsięwzięć zostanie zapewniony wysoki stopień dbałości o wymagania ochrony środowiska. Może to być zweryfikowane przede wszystkim na etapie postępowań administracyjnych (w tym w szczególności w ramach tych postępowań, którym towarzyszy przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko) powiązanych z merytoryczną środowiskową oceną konkretnego działania lub przedsięwzięcia. Natomiast ustalenia *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* nie kolidują z koniecznością zachowania odpowiedniego poziomu ochrony wód powierzchniowych.

4.3.5 Powierzchnia ziemi, krajobraz

Znaczna część działań ujęta w Strategii wpłynie w mniejszym bądź większym stopniu na powierzchnię ziemi i krajobraz. Następstwami tego będą zarówno skutki pozytywne, jak i negatywne.

Wszelkie zadania planowane w ramach Strategii z zakresu remontu, modernizacji i renowacji budynków wpłyną w pozytywny sposób na krajobraz MOF. Obecnie wizerunek niektórych obiektów nie jest zadowalający, z zewnątrz wymagają remontu. Działania takie jak: poprawa elewacji, wymiana okien oraz dachu wpłynie pozytywnie na krajobraz całego MOF. Obiekty będą lepiej komponować się z otaczającym krajobrazem. Zniszczona i szpecąca roślinność zostanie usunięta, w jej miejsce zostanie zaaranżowana nowa zieleń. Zniszczone zadrzewienia również zostaną usunięte. Wszystkie te prace wpłyną pozytywnie na krajobraz miejscowości.

Niekorzystny wpływ przemysłu i transportu drogowego oraz emisji niskiej przejawia się przez zanieczyszczenie atmosfery gazami i pyłami. Gazowe zanieczyszczenia powietrza docierają do szaty roślinnej, gleb i wód w postaci kwaśnego deszczu oraz tzw. suchego opadu, powodując ich zakwaszenie. Kwaśny odczyn gleb przyspiesza ich zubożenie.

W ramach Strategii przewidziano działania dążące do ograniczenia niskiej emisji, co wpłynie pozytywnie na glebę. Są to:

- budowa w Busku-Zdroju Centrum Komunikacyjnego z parkingiem Park&Ride, z miejscami ładowania samochodów elektrycznych oraz elektronicznym systemem do parkowania,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej na dworcu autobusowym poprzez budowę obiektu zapewniającego komfort oczekiwania podróżującym na połączenie autobusowe w Stopnicy oraz utworzenie miejsc ładowania pojazdów elektrycznych,
- rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą,
- budowa szlaku rowerowego / trasy rowerowej łączącej gminy z terenu MOF – Busko-Zdrój i Stopnicę;
- budowa Centrum Komunikacyjnego etap II z uwzględnieniem rozbudowy linii kolejowej;
- budowa/rozbudowa i doposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne, jak np. budowa, przebudowa, remont świetlic, wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne.

Działania te spowodują trwałe zmiany w krajobrazie oraz powierzchni ziemi. Należy zadbać o prawidłową gospodarkę warstwy humusowej. Prace przy zdejmowaniu powinny być prowadzone starannie. Warstwa humusu powinna być zdjęta z przeznaczeniem do późniejszego użycia przy rekultywacji, zakładaniu trawników, sadzeniu drzew i krzewów oraz do innych czynności.

Pośredni wpływ na ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do gleb (w szczególności związków siarki i azotu) będą miały wszystkie zadania zmierzające do zmodernizowania infrastruktury drogowej, wprowadzenie transportu niskoemisyjnego oraz utworzenie ścieżek rowerowych. Wpływ wystąpi poprzez poprawę jakości powietrza, która z kolei prowadzi do ograniczenia przedostawania się wraz z opadem mokrym i suchym zanieczyszczeń do gleb. W związku z tym należy założyć, że w perspektywie długoterminowej realizacja celów i kierunków działań w sposób pośredni przyczyni się do nieznacznej poprawy stanu gleb na terenie MOF Buska-Zdroju.

Realizacja zadań w ramach Strategii powinna wiązać się z racjonalnym gospodarowaniem odpadów. Należy na etapie projektowania podjąć takie działania, które przyczynią się do minimalizacji strumienia odpadów z uwzględnieniem ich odzysku i ponownego użycia. Należy dążyć do realizacji celów i zadań zawartych w *Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2016–2022*. Cele w zakresie

gospodarki odpadami, a także kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami są uwzględnione w ww. planie odpowiednio w 6. i 7. rozdziale.

W Strategii nie planuje się takich zadań, które wiązałyby się z wytwarzaniem i wprowadzaniem szkodliwych substancji, ścieków do gleby, mogących wpłynąć na jakość gruntu. Jedynie podczas prac budowlanych mogą zdarzyć się niekontrolowane wycieki substancji szkodliwych, w związku z czym należy zachować szczególne środki ostrożności. Zgodnie z *Ustawą z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.) nie przewiduje się wprowadzenia do gruntu lub wód żadnych ścieków, bez uprzedniego ich oczyszczenia.

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi należą:

- stosowanie odpowiedniego systemu odwodnienia, uniemożliwiającego przedostanie się szkodliwych substancji do gleb;
- nasadzenia wzdłuż dróg pasów zieleni izolacyjnej wielopiętrowej, składającej się z odpowiednich gatunków krzewów i drzew liściastych i iglastych zimozielonych;
- ograniczenie do minimum zasilania środkami zimowego utrzymania dróg;
- zastosowanie materiałów, które umożliwią chociaż częściowe przesiąkanie wody do gruntu (w przypadku chodników, ścieżek rowerowych, torowisk itp.);
- rozsądne wykorzystywanie materiałów budowlanych;
- powtórne wykorzystanie odpadów np. destruktu;
- unikanie zbędnego przekształcenia rzeźby terenu.

4.3.6 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Głównym źródłem hałasu powstającego na obszarze MOF Buska-Zdroju jest ruch drogowy. Hałas drogowy powstaje w wyniku poruszania się pojazdów (odgłosy pracy silnika, układu wydechowego i napędowego) na styku opony z nawierzchnią drogową. Podstawowymi właściwościami nawierzchni, mającymi największy wpływ na zmniejszenie hałasu są: szorstkość, wielkość ziaren kruszywa i zawartość wolnych przestrzeni.

Działania podejmowane w ramach Strategii powinny uwzględniać obowiązujące normy emisji hałasu ujęte w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz.U. z 2014 r. poz. 112).

Działania polegające na wprowadzeniu niskoemisyjnego transportu miejskiego, rozwoju infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę sieci tras rowerowych

z infrastrukturą towarzyszącą oraz na budowie szlaku rowerowego / trasy rowerowej łączącej gminy z terenu MOF – Busko-Zdrój i Stopnicę przyczynią się do obniżenia emisji hałasu. Przekonując mieszkańców do rowerów i transportu publicznego zmniejszy się przyrost ilości samochodów w mieście.

Znaczące grupy przedsięwzięć zawartych w Strategii tworzą inwestycje polegające głównie na zadaniach budowy lub rozbudowy obiektów, a także zabiegów modernizacyjno-remontowych. Prace w ramach realizacji tych zadań będą źródłem hałasu związanego z pracą ludzi i maszyn. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, występujące tylko w porze dziennej i odwracalne. Aby ograniczyć emisję hałasu do środowiska, w miarę możliwości będą stosowane maszyny o najlepszych parametrach w tym zakresie.

W zadaniach przewidzianych do realizacji w ramach Strategii nie przewiduje się żadnych działań, które będą powodować promieniowanie elektromagnetyczne (nie będą montowane linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe itp.). Mając na uwadze powyższe stwierdza się, że realizacja celów Strategii nie wpłynie w żaden sposób na środowisko w zakresie promieniowania elektromagnetycznego.

4.3.7 Zasoby naturalne

Zasoby naturalne są to wszelkie występujące na Ziemi naturalne dobra możliwe do wykorzystania przez człowieka. Dzieli się je na:

- zasoby odnawialne – uzupełniane w sposób ciągły lub sezonowo, np. roślinność, zwierzęta;
- zasoby nieodnawialne – ich ilość jest ograniczona, przez co mogą one ulec wyczerpaniu, np. węgiel kamienny, ropa naftowa;
- zasoby częściowo odnawialne – np. gleby, woda.

Szereg działań ujętych w Strategii wpłynie w pozytywnym lub negatywnym stopniu na zasoby naturalne. Planowane są zadania, które przyczynią się do ochrony zasobów, jak np.:

- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego, modernizacji budynków;
- wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- działania podnoszące ogólną wiedzę mieszkańców, przedsiębiorców i władz w zakresie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię, prowadzących do jej oszczędności;

- wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych na terenie MOF;
- rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej;
- budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję oraz ogrodów deszczowych;
- rewitalizacja zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie w Gminie Busko-Zdrój;
- budowa zbiornika wodnego w Skrobaczowie;
- opracowanie dokumentów planistycznych w zakresie adaptacji do zmian klimatu;
- zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi);
- zakładanie zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach, w tym np. zielone przystanki, zielone ściany, rowy infiltracyjne, ogrody deszczowe w pojemnikach.

Wszystkie z powyższych działań wpłyną pozytywnie na jakość i wielkość zasobów naturalnych, przyniosą pozytywne skutki oraz ograniczą eksploatację.

Realizacja ustaleń Strategii nie będzie skutkować oddziaływaniem na zasoby naturalne i dobra materialne. Nie spowoduje eliminacji udokumentowanych zasobów naturalnych dopuszczonych do eksploatacji na zasadach określonych prawem. Dotyczy to także dóbr materialnych.

4.3.8 Dobra materialne, zabytki

W Strategii planuje się takie przedsięwzięcia, które będą się wiązały z ingerencją w obiekty materialne i zabytkowe, są to:

- różnego rodzaju prace konserwatorskie i restauratorskie;
- rozwój oferty Miejsko-Gminnego Centrum Kultury w Stopnicy poprzez inwestycje i wyposażenie jednostki;
- ochrona i udostępnienie zasobów dziedzictwa kulturowego między innymi poprzez proces digitalizacji zasobów dziedzictwa z wykorzystaniem ICT;
- wyznaczenie i oznakowanie Szlaku Dziedzictwa Kultury;

- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych w kierunku rozwiązań kompleksowych oraz zmniejszania ubóstwa energetycznego, modernizacji budynków;
- wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych wraz z magazynami ciepła celem transformacji w kierunku niskoemisyjnym oraz uzyskania statutu efektywnych systemów ciepłowniczych;
- wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych na terenie MOF;
- rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej;
- rozbudowa i doposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne, jak np. budowa, przebudowa, remont świetlic, wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne;
- rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym budowa i/lub modernizacja sal gimnastycznych m.in. przy Publicznych Szkołach Podstawowych w Gminie Busko-Zdrój czy przebudowa pływalni miejskiej w Busku-Zdroju;
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej w Stopnicy;
- rewitalizacja zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie w Gminie Busko-Zdrój;
- opracowanie dokumentów planistycznych w zakresie adaptacji do zmian klimatu;
- zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi);
- zakładanie zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach, w tym np. zielone przystanki, zielone ściany, rowy infiltracyjne, ogrody deszczowe w pojemnikach.

Zadania polegające na renowacji obiektów wartościowych architektonicznie i historycznie wpłyną pozytywnie na te zabytki. Prace remontowo-konserwatorskie poprawią ich wizerunek, zabezpieczą przed dalszym niszczeniem oraz zatrzymają stopień postępującej degradacji.

Wszelkie prace remontowe na obiektach zabytkowych będą prowadzone za zgodą i pod nadzorem Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W związku z powyższym realizacja inwestycji wpłynie pozytywnie na zabytki.

Większość działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii wpłynie pozytywnie na dobra materialne, między innymi poprzez podniesienie atrakcyjności turystycznej MOF Buska-Zdroju, wygospodarowanie i urządzenie miejsc przeznaczonych do spotkań mieszkańców i spędzania wolnego czasu, budowę obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.

Znaczna grupa działań ujęta w Strategii przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza z sektora transportowego oraz komunalno-bytowego. Mniejsze stężenie zanieczyszczeń w powietrzu spowolni proces niszczenia elewacji budynków.

4.3.9 Obszary chronione, Natura 2000

MOF Buska-Zdroju położony jest w obrębie obszarów chronionego krajobrazu. Na obszarze znajdują się także obszary szczególnej ochrony tj. rezerwaty, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000.

Duża część MOF Buska-Zdroju jest pokryta przez obszary chronionego krajobrazu. Zakazy ustanowione dla obszarów chronionego krajobrazu zgodnie z *Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* nie dotyczą m.in. inwestycji celu publicznego oraz prowadzenia akcji ratowniczej, a także działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym. Inwestycje celu publicznego określa m.in. art. 6 *Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 z późn. zm.). Wśród zadań ujętych w Strategii, do inwestycji celu publicznego należą następujące zadania:

- *Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę sieci tras rowerowych z infrastrukturą towarzyszącą;*
- *Budowa szlaku rowerowego / trasy rowerowej łączącej gminy z terenu MOF – Busko-Zdrój i Stopnicę;*
- *Poprawa świadczonych usług kulturalnych poprzez przebudowę/rozbudowę Buskiego Samorządowego Centrum Kultury z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, z którego będą korzystali mieszkańcy obszaru i turyści;*
- *Budowa zbiorników przeznaczonych do magazynowania wody opadowej, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję oraz ogrodów deszczowych;*
- *Rewitalizacja zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie w Gminie Busko-Zdrój.*

W związku z powyższym, wyżej wymienione zadania nie podlegają zakazom obszarów chronionych, więc jeżeli trasa planowanej ścieżki rowerowej miałaby przebiegać przez obszar chronionego krajobrazu, to realizacja takiego zadania jest możliwa i zgodna z prawem.

W *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* zgodnie z *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 poz. 1839 z późn. zm.) znajdują się zadania, które mogą zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Należy do nich *Rewitalizacja zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie w Gminie Busko-Zdrój*.

W związku z zaliczaniem się do powyższej grupy, przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko wymagają przeprowadzenia oddzielnej procedury środowiskowej, która będzie miała na celu dokładne przeanalizowanie ww. oddziaływań przedsięwzięć na środowisko. Na obecnym etapie można jedynie stwierdzić prawdopodobne oddziaływanie ww. projektów na cenne przyrodniczo obszary. W przypadku budowy tras rowerowych, w fazie realizacji projektu mogą pojawić się niedogodności związane z wycinką drzew, krzewów czy roślin zielnych występujących na trasie instalacji, natomiast w fazie użytkowania projekt przyniesie korzyści m.in. poprzez zniwelowanie niskiej emisji dzięki zwiększeniu ruchu rowerowego na rzecz samochodowego, a tym samym wzrost różnorodności biologicznej na terenie MOF.

Analiza lokalizacji planowanych działań inwestycyjnych dotyczących infrastruktury społecznej, edukacyjnej, zdrowotnej i ogólnie budynków użyteczności publicznej wskazuje, że żadna inwestycja nie będzie realizowana na obszarze Natura 2000. Natomiast wszystkie przedsięwzięcia znajdują się na obszarze danego parku krajobrazowego lub obszaru chronionego krajobrazu. Ponadto żadna inwestycja nie będzie realizowana na obszarze innych form ochrony przyrody, takich jak: pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe czy rezerваты przyrody.

W podrozdziale 3.1.8 przedstawiono analizę zakazów i celów ochrony dla wskazanych form ochrony przyrody. Żadna z zaplanowanych inwestycji nie będzie wpływać negatywnie na analizowane obszary cenne przyrodniczo, jak również nie będzie sprzeczna z zakazami, wszystkie działania będą prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami ochronnymi, w tym będą respektowane wyznaczone cele ochronne. Nie planuje się prowadzenia czynności zakazanych w stosunku do gatunków chronionych. Natomiast w sytuacji inwestycji, dla których wystąpiłaby potrzeba naruszenia takiego zakazu, zostanie uzyskane odpowiednie zezwolenie.

Prace budowlane dotyczące inwestycji tj.: poprawa świadczonych usług kulturalnych poprzez przebudowę/rozbudowę Buskiego Samorządowego Centrum Kultury

z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, z którego będą korzystali mieszkańcy obszaru i turyści., wszelkiego rodzaju prace budowlane, konserwatorskie i restauratorskie, będą prowadzone wewnątrz, jak i na zewnątrz budynków już istniejących oraz będą dotyczyć rozbudowy, przebudowy, modernizacji czy unowocześnienia tych obiektów – czyli obszarów zmienionych antropogenicznie, tym samym nie spowodują fragmentacji obszarów cennych przyrodniczo. Podobnie będzie w przypadku inwestycji związanych z budową nowych obiektów – w tym kubaturowych czy infrastruktury, stanowiącej zagospodarowanie terenów przy już istniejących obiektach. Przewiduje się, że oddziaływanie danej inwestycji będzie ograniczało się wyłącznie do granic działek, na których będą one zlokalizowane.

Przedsięwzięcie polegające na rewitalizacji zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Radzanowie w Gminie Busko-Zdrój zlokalizowane jest w granicach Szanieckiego Parku Krajobrazowego oraz na niewielkim obszarze specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 – Ostoja Szaniecka. Nie przewiduje się na obecnym etapie, aby rewitalizacja zbiornika wpływała znacząco negatywnie na środowisko. Prace związane z przedsięwzięciem dotyczyć będą drobnego zagospodarowania zewnętrznego oraz porządkowania. Niemniej jednak na etapie opracowania dokumentacji technicznej zostanie przeprowadzona stosowna procedura środowiskowa.

Zasięg terytorialny większości zadań w ramach Strategii obejmuje tereny przekształcone antropogenicznie, w tym głównie tereny mieszkalne. Należy zwrócić uwagę, iż każda inwestycja będzie wymagała odpowiedniej dokumentacji, a w przypadku stwierdzenia chronionych gatunków – oceny wpływu danej inwestycji na tę formę ochrony przyrody. W przypadku wystąpienia chronionych gatunków w danej lokalizacji i gdy nie będzie możliwe obranie innego wariantu lokalizacyjnego, niezbędne będą do podjęcia działania kompensacyjne (np. odpowiednie zabezpieczenie siedlisk zwierząt, budowa przejść dla zwierząt i płazów w przypadku inwestycji drogowych, w przypadku gatunków roślin – przenoszenie okazów w inne dogodne miejsce pod nadzorem botanicznym). Istotne w przypadku gatunków zwierząt będzie również obranie odpowiedniego terminu realizacji inwestycji (np. poza terminami rozrodu, lęgów, tarła lub hibernacji).

Przez południowo-zachodnią część terenu MOF Buska-Zdroju przebiega Korytarz Ekologiczny Dolina Nidy. W ramach planowanych do realizacji przedsięwzięć, żadna z inwestycji nie będzie prowadzona na obszarze korytarzy ekologicznych. Przedsięwzięcia związane z infrastrukturą kubaturową, w tym również te z budową nowych obiektów, nie będą oddziaływały na korytarze ekologiczne, gdyż będą dotyczyły terenów głównie

zabudowanych (głównie obszary miejskie, w mniejszym stopniu tereny wiejskie) oraz istniejących już obiektów, a budowa nowych obiektów została zaplanowana głównie w zakresie infrastruktury żłobkowej oraz infrastruktury komunikacyjnej – ścieżki rowerowe, parkingi centra komunikacyjne, zlokalizowane na obszarze miejskim, przekształconym. Niemniej inwestycje nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na warunki migracji zwierząt. Planowane inwestycje będą odbywały się w granicach obszarów zabudowanych. Przewiduje się, że inwestycje te nie będą powodowały nowej bariery w przemieszczaniu się zwierząt.

Realizacja działań zawartych w Strategii nie wpłynie na nieosiągnięcie celów ochrony rezerwatu przyrody „Owczary” oraz na niedotrzymanie zakazów wymienionych w art. 15 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* ze względu na to, że na terenie rezerwatu oraz w jego sąsiedztwie nie będzie realizowane żadne z zadań zawartych w Strategii.

W wyniku przeprowadzenia prac inwestycyjnych na terenie gminy, istniejące pomniki przyrody nie będą narażone na łamanie zakazów wprowadzonych w celu ich ochrony, ponieważ inwestycyjne prowadzone będą poza obszarem lokalizacji pomników przyrody.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, ilekroć w ustawie jest mowa o znaczącym negatywnym oddziaływaniu na obszar Natura 2000 – rozumie się przez to oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Ilekroć w ustawie jest mowa o oddziaływaniu na środowisko, rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi.

Analizując wszystkie informacje zawarte powyżej – nie stwierdza się oddziaływania zadań zawartych w Strategii na obszary cenne przyrodniczo, w tym przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, cele ochrony parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu oraz pomniki przyrody. Nie stwierdzono znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych, negatywnego wpływu na gatunki chronione, czy pogorszenia integralności obszarów Natura 2000. Ponadto w myśl ustawy

o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, przez oddziaływanie na środowisko rozumie się również oddziaływanie na zdrowie ludzi, a z analizy wynika, że realizacja zadań zawartych w Strategii przyczyni się do polepszenia stanu środowiska przyrodniczego, szczególnie pod kątem jakości powietrza, co będzie mieć bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi.

Zadania inwestycyjne ujęte w Strategii, których lokalizacja jest znana w chwili przygotowania Prognozy znajdują się poza obszarami szczególnej ochrony. Zadania te nie wpłyną na zaburzenia populacji gatunków chronionych obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości czy zmniejszenie powierzchni siedliska gatunku. Realizacja zadań w ramach Strategii nie wpłynie również na pogorszenie się stanu chronionych siedlisk przyrodniczych poprzez fizyczną degradację, zmniejszenie powierzchni czy zmianę cech charakterystycznych siedliska. Realizacja założeń Strategii nie spowoduje pogorszenia stanu gatunków znajdujących się na tym obszarze oraz pogorszenia szans osiągnięcia oraz przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk w przyszłości.

Żadne z działań inwestycyjnych poddanych ocenie nie będzie realizowane na terenie obszarów Natura 2000, dotyczy to zarówno zaplanowanych prac w istniejących obiektach (ich rozbudowa, przebudowa, modernizacja, prace restauratorskie i konserwatorskie, remont, adaptacja itp.), jak również planowanych inwestycji związanych z budową nowej infrastruktury (budowa nowych obiektów, budowa Centrum Komunikacyjnego w Busku-Zdroju, powstanie sieci tras rowerowych, budowa zbiornika wodnego w Skrobaczowie itp.).

Podkreślić należy fakt, iż w obrębie żadnego z komponentów środowiska, dla żadnego z działań wyznaczonych w ramach *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* nie zidentyfikowano znaczącego oddziaływania o charakterze negatywnym niemożliwym do zminimalizowania, które wykluczałoby możliwość przyjęcia Strategii.

4.4 Skumulowane lub transgraniczne oddziaływanie na środowisko

W Prognozie nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ocena ryzyka wystąpienia znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko jest obligatoryjnym elementem analiz przeprowadzanych w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Jest to wymóg przewidziany w prawie krajowym, wynikający z przepisów prawa międzynarodowego – Konwencji EKG ONZ o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r., zwanej dalej „Konwencją” oraz Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie ocen wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE L 197 z 21.7.2001, str. 30, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157, z późn. zm.) tzw. „dyrektywy SEA”. Z treści art. 2 ust. 3 Konwencji wynika, że procedurze oceny oddziaływań transgranicznych poddaje się przede wszystkim konkretne przedsięwzięcia inwestycyjne, w tym transport. Ponadto Konwencja, a w ślad za nią prawo unijne wymagają, aby procedurze oceny poddawać również projekty planów i programów, których realizacja może wywoływać znaczące skutki środowiskowe na terenie państwa sąsiedniego. W załącznikach I i III do Konwencji podano listę typowych przedsięwzięć wymagających takiej oceny, a także wskazano kryteria kwalifikujące te działania do przeprowadzania oceny, do których w szczególności zalicza się wielkość, lokalizację oraz poziom narażenia.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Strategii ma charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie Prognozy stwierdzono, że realizacja Strategii nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

4.5 Opis przewidywanych działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu

Projekt Strategii został opracowany, aby możliwe było przeprowadzenie inwestycji oraz wdrożenie programów mających na celu m.in. poprawę jakości życia mieszkańców MOF Buska-Zdroju oraz uatrakcyjnienie go dla turystów. Z jednej strony realizowane zadania będą odpowiedzią na problemy i potrzeby mieszkańców MOF. Z drugiej zaś realizacja projektów powinna przyczynić się do rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska, po części w województwie świętokrzyskim oraz na terenie MOF.

Przy realizacji *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* należy stosować wszystkie dostępne technologie i rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska, takie jak racjonalnie gospodarowanie zasobami przyrody, poprzez:

- stosowanie energii ze źródeł odnawialnych i wybór rozwiązań proekologicznych: budowa budynków energooszczędnych, wykorzystanie kolektorów słonecznych i pomp ciepła;
- minimalizację wytwarzanych odpadów i zwiększanie stopnia ich recyklingu;
- preferowanie i wspieranie transportu zbiorowego i rowerowego;
- stosowanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych zmniejszających emisję hałasu oraz minimalizujących wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza, wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych, gleb i powierzchni ziemi;
- ograniczenie do minimum wszelkich przejawów antropopresji na terenach chronionych i w ich sąsiedztwie.

W ramach Strategii nie planuje się zadań, które w znaczący sposób negatywnie oddziaływałyby na środowisko. Mając na uwadze powyższe rozdziały, w których oceniono wpływ planowanych inwestycji na środowisko, stwierdza się, że część zadań będzie miała pozytywny, a pozostała neutralny wpływ na środowisko. Tylko nieliczne elementy planowanych przedsięwzięć mogą w nieznacznym stopniu wpływać negatywnie na niektóre komponenty środowiska.

Faza realizacji projektu, tj. prowadzenie prac budowlanych, może wiązać się z niekorzystnymi uciążliwościami powstającymi w trakcie prowadzonego procesu budowlanego. Na etapie realizacji może wystąpić negatywne oddziaływanie na środowisko. Oddziaływania te będą mieć charakter odwracalny, chwilowy oraz będą występować w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo).

Negatywne oddziaływanie na środowisko fazy realizacji inwestycji wymienionych w projekcie można ograniczyć poprzez wykonanie prawidłowego projektu, uwzględniającego potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji. Proponowane środki zapobiegawcze dla zminimalizowania lub wykluczenia wpływu realizacji Strategii to:

- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy w czasie realizacji inwestycji;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie prac do harmonogramu robót;
- stosownie wysokiej klasy rozwiązań technicznych;
- ograniczanie i oszczędzanie podczas budowy surowców, takich jak: woda, piasek i energia;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- ograniczenie do minimum miejsca robót budowlanych i remontowych;
- utworzenie szlaków komunikacyjnych dla pojazdów i maszyn budowlanych;
- zabezpieczanie w miarę możliwości drzew, krzewów i zieleni niskiej w pobliżu robót;
- prowadzenie nowych nasadzeń w zamian za rośliny wycięte;
- w miarę możliwości stosowanie rodzimego gruntu;
- zabezpieczenie i późniejsze wykorzystanie żyznej wierzchniej warstwy humusowej;
- zabezpieczenie placu budowy;
- zastosowanie maszyn i pojazdów o niskiej emisji hałasu i spalin do otoczenia;
- w czasie działań związanych ze wzmożonym pyleniem stosowanie odpowiedniej siatki zabezpieczającej i zwilżającej pyłące powierzchnie.

Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań ujętych w Strategii będzie się nakładało w przypadku ich równoczesnej realizacji. Harmonogram realizacji zadań musi więc być tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, a z drugiej zaś ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań.

Podczas prac budowlanych zaleca się, aby wykonawca posiadał środki chemiczne powodujące neutralizację ewentualnych wycieków z maszyn budowlanych w sytuacji wystąpienia awarii urządzeń pracujących na terenie budowy, tak aby nie powodować emisji zanieczyszczeń do gruntu. Zaleca się organizację placu budowy w ten sposób, aby uniemożliwić wystąpienie niekontrolowanych skażeń gleby. Miejsca gromadzenia materiałów do budowy, bazy sprzętu i zaplecze budowlane powinny zostać wyznaczone i przygotowane

w sposób zabezpieczający wody płynące, ujęcia wód oraz grunt przed skażeniem. Sprzęt budowlany poruszający się po placu budowy i na drogach dojazdowych powinien mieć ustalone trasy przejazdu i organizację ruchu.

W fazie budowy będą powstawać odpady socjalno-bytowe wytwarzane przez pracowników firmy wykonawczej. Zaleca się, aby wykonawca robót budowlanych, na 30 dni przed rozpoczęciem działalności złożył zgodnie z art. 24 ust. 1 *Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach* (Dz. U. z 2022 r. poz. 699 z późn. zm.) informację o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania tymi odpadami, a także zapewnił prawidłowy sposób gospodarowania wytworzonymi odpadami na etapie realizacji inwestycji, zgodnie z postanowieniami ww. ustawy. Odpady powinny być segregowane, gromadzone w szczelnych oznakowanych pojemnikach i wywiezione na składowisko.

Ścieki socjalno-bytowe wytwarzane przez pracowników firmy wykonawczej będą odprowadzane do istniejącej kanalizacji lub magazynowane w szczelnym zbiorniku bezodpływowym, a następnie wozem asenizacyjnym wywiezione na oczyszczalnię ścieków.

Na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo powinny wpłynąć korzystnie na stan środowiska.

W celu zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne, proponuje się podjęcie działań łagodzących, które wskazano w poniższej tabeli.

Tabela 4 Możliwe rozwiązania zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływania na środowisko, mogące być rezultatem realizacji działań opisanych w projekcie dokumentu

Rodzaj komponentu objętego oddziaływaniem	Opis potencjalnego oddziaływania	Propozycja działań minimalizujących
Etap budowy		
Ludzie i ich zdrowie, powietrze,	<ul style="list-style-type: none"> • negatywny wpływ związany z etapem realizacji poszczególnych inwestycji, wynikający ze zwiększonej emisji zanieczyszczeń i hałasu; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych, stosowanie sprzętu w dobrym stanie technicznym, eliminowanie bezproduktywnej pracy sprzętu na jałowym biegu, oszczędne korzystanie z obszaru pod teren budowy, zwilżanie powierzchni terenu w celu eliminacji pylenia z placu budowy; • zabezpieczenie terenu budowy przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn i sprzętu budowlanego, mycie kół pojazdów wyjeżdżających z placu budowy; • odtworzenie pierwotnego stanu roślinności na terenach inwestycji poprzez uporządkowanie i nasadzenie nowej roślinności; • stosowanie urządzeń do ochrony środowiska m.in. przejścia dla zwierząt, ekrany akustyczne; • podczas realizacji zamierzeń inwestycyjnych stosowanie najlepszych dostępnych technik BAT; • dokładny charakter działań minimalizujących powinien być określany w ramach poszczególnych ocen oddziaływania na środowisko na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach; • odpowiednia lokalizacja i wariantowanie przedsięwzięć; • rozwiązania lokalizacyjne pozwalające na dotrzymanie celów środowiskowych.
Zabytki	<ul style="list-style-type: none"> • potencjalny negatywny wpływ na elewacje i powierzchnie budynków wynikający z prowadzenia prac budowlanych (wibracje, emisja zanieczyszczeń) poszczególnych inwestycji w zasięgu oddziaływania na obiekty zabytkowe; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; – oddziaływanie stałe; 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie prac budowlanych z dbałością o wartości zabytkowe obiektów w konsultacji z konserwatorem zabytków; • w przypadku natrafienia w trakcie prowadzenia prac ziemnych na obiekt mogący mieć wartość zabytkową – wstrzymanie prac i zabezpieczenie obiektu do momentu konsultacji z kierownikiem budowy i Urzędem Gminy lub konserwatorem zabytków.

Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcenia krajobrazu w wyniku prowadzenia prac budowlanych inwestycji (nowe obiekty); – oddziaływania bezpośrednie, krótkoterminowe, ograniczone do miejsca prowadzenia prac; 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie prac i tworzenie obszaru zabudowy z uwzględnieniem minimalizacji zajęcia terenu; • prowadzenie selektywnej gospodarki odpadami.
Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> • potencjalne ujemne oddziaływania na gatunki i siedliska zwierząt oraz rośliny związane z prowadzeniem prac budowlanych oraz termomodernizacyjnych budynków w fazie realizacji poszczególnych inwestycji; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; – oddziaływania długotrwałe, częściowo odwracalne; 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie powierzchni terenu przeznaczonego pod budowę; • ogradzanie placu budowy w celu ochrony przed wtargnięciem zwierząt; • dostosowanie terminu prowadzonych prac budowlanych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt (ptaków, płazów i nietoperzy) lub stworzenie siedlisk zastępczych; • lokalizowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi, jeśli zostały takie zidentyfikowane w trakcie wyznaczania wariantów lokalizacyjnych przedsięwzięcia; • uwzględnianie zapisów zawartych w Ustawie o ochronie przyrody, Planach zadań ochronnych/Planach ochrony oraz aktach prawa miejscowego, dotyczące obszarów chronionych podczas planowania i realizacji inwestycji zlokalizowanych na terenach objętych ochroną; • stosowanie wyłącznie mieszanek roślin gatunków rodzimych do obsiewania terenów przekształconych; • zabezpieczenie drzew w przypadku prowadzenia prac budowlanych w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz w miarę możliwości prowadzenie prac ziemnych ręcznie w obrębie systemu korzeniowego; • umożliwienie migracji zwierząt przy prowadzeniu inwestycji liniowych; • wyznaczenie terenów pod zagospodarowanie zielenią wokół nowych obszarów inwestycyjnych.
Powierzchnia ziemi, gleby	<ul style="list-style-type: none"> • możliwy negatywny wpływ na jakość gleb w fazie realizacji inwestycji budowlanych; • negatywny wpływ związany z naruszeniem istniejącej struktury powierzchni ziemi i gleb, wynikający z konieczności wykonania prac ziemnych; – oddziaływania bezpośrednie, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie sprawnych technicznie pojazdów w celu zminimalizowania ryzyka zanieczyszczenia powierzchni ziemi; • odpowiednia gospodarka odpadami na placu budowy, stosowanie sorbentów na wypadek wycieków substancji niebezpiecznych.

	chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji;	
Wody	<ul style="list-style-type: none"> • negatywny wpływ na jakość wód w fazie budowy nowych obiektów w czasie awarii maszyn budowlanych, wycieków substancji szkodliwych; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, występujące jedynie w awaryjnych sytuacjach; 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy w czasie realizacji inwestycji; • posiadanie środków pozwalających na minimalizację negatywnego wpływu na wody, powstałego na skutek awarii maszyn budowlanych.
Zasoby naturalne	<ul style="list-style-type: none"> • budowa nowych obiektów oraz planowane inwestycje drogowe mogą przyczynić się do wzrostu wykorzystania surowców naturalnych, w tym wody, piasku, kruszyw budowlanych; – oddziaływania chwilowe, o zasięgu uzależnionym od wielkości zapotrzebowania na surowce; 	<ul style="list-style-type: none"> • racjonalne gospodarowanie surowcami podczas prowadzenia prac budowlanych, oszczędność wody, utylizacja pozostałości po rozbiórkach obiektów budowlanych i stosowanie do wyrobu półproduktów jak największej ilości surowców z odzysku.
Rodzaj komponentu objętego oddziaływaniem	Opis potencjalnego oddziaływania	Propozycja działań minimalizujących
Etap eksploatacji		
Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> • wzmożony ruch turystyczny na obszarach cennych przyrodniczo, co wiąże się ze zwiększoną antropopresją na cenne siedliska; – oddziaływanie stałe, o zasięgu uzależnionym od miejsca wprowadzenia ruchu turystycznego; 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie zasady turystyki zrównoważonej – nie należy planować obciążającej środowisko infrastruktury turystycznej na obszarach ochrony ścisłej (rezerwaty); • lokalizacja ścieżek edukacyjnych i turystycznych poza stwierdzonymi siedliskami chronionymi; • ograniczenie udostępnienia turystycznego ekosystemów i obszarów przyrodniczych objętych ochroną, wrażliwych na antropopresję; • tworzenie stref ochronnych siedlisk zwierząt i roślin.
Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> • zajmowanie nowych powierzchni pod ścieżki rowerowe; – oddziaływania bezpośrednie o zasięgu i skali uzależnionej od rodzaju i zakresu inwestycji; 	<ul style="list-style-type: none"> • analiza lokalizacji nowych elementów zagospodarowania pod względem wpływu na krajobraz i wybór miejsc, w których inwestycje nie zakłócą istotnie aktualnych walorów krajobrazowych i pozwolą dotrzymać wymogów ochrony krajobrazu; • wkomponowywanie nowych elementów

		<p>z poszanowaniem walorów krajobrazowych inwestowanych terenów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosowanie zieleni izolującej, np. przy inwestycjach liniowych; w przypadku budowy ekranów akustycznych w miarę możliwości powinny być stosowane ekrany naturalne bądź półnaturalne; • utrzymanie porządku na terenach nowych obszarów zainwestowanych; • prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w obrębie inwestowanych/nowo zagospodarowanych obszarów.
Ludzie i ich zdrowie, powietrze, klimat	<ul style="list-style-type: none"> • potencjalny wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza, wzrost hałasu związany z intensyfikacją ruchu na rozbudowanych i zmodernizowanych drogach oraz w związku ze wzmożonym transportem, np. odpadów do zakładów ich zagospodarowania; – oddziaływanie bezpośrednie, stałe o dużym zasięgu. 	<ul style="list-style-type: none"> • intensyfikacja rozwoju komunikacji publicznej, stanowiącej konkurencję dla ruchu indywidualnego; • stosowanie ekranów akustycznych ograniczających emisję hałasu; • nasadzenia zieleni przy drogach; • transport odpadów poza terenami zabudowanymi.

Źródło: Opracowanie własne

W sytuacji braku możliwości całkowitego uniknięcia danego oddziaływania i gdy istnieje niebezpieczeństwo nieodwracanego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Zgodnie z art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska, kompensacja przyrodnicza może być realizowana tylko wówczas, gdy „ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa”. Większość z planowanych do realizacji działań inwestycyjnych dotyczy istniejącej już infrastruktury i terenów przekształconych. W związku z tym, nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. Jednak w przypadku zaistnienia takiej konieczności, należy podjąć szereg działań prowadzących do przywrócenia równowagi w przyrodzie na danym terenie, naprawy szkód dokonanych w środowisku oraz odtworzenia walorów krajobrazowych. Do takich działań należą m.in.:

- rekultywacja gleb,
- rekultywacja wód, w tym odnowa obiegu wody,
- odtwarzanie naturalnych warunków siedliskowych, urozmaicenie siedlisk,
- introdukcja gatunków,
- odtwarzanie terenów zielonych,

- tworzenie sieci zadrzewień śródpolnych, ochrona istniejących kompleksów leśnych oraz tworzenie nowych obszarów ochronnych, co umożliwi migrację fauny i flory poprzez zmniejszenie fragmentacji środowiska.

Przeprowadzona analiza oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego planowanych postanowień projektowanego dokumentu, w tym szczególnie działań inwestycyjnych, nie wykazała istotnego negatywnego wpływu na środowisko naturalne, które wymagałoby prowadzenia działań kompensujących. Na etapie projektowania poszczególnych przedsięwzięć, etapie budowy i późniejszej eksploatacji, niezbędne jest stosowanie działań minimalizujących, ograniczających wpływ. W trakcie prowadzonych analiz nie zidentyfikowano również istotnego wpływu na cele obszarów Natura 2000, nie wskazuje się również konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej dla zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania obszarów Natura 2000.

3. Propozycja rozwiązania alternatywnego do zawartego w projekcie Strategii

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030 stanowi uporządkowany zbiór działań zmierzających do rozwoju obszaru w kierunku turystycznym oraz przedsiębiorczym, a tym samym ma przyczynić się do wzrostu aktywności mieszkańców, opracowany pod kątem osiągnięcia celów głównych i oparty na dostępnej wiedzy i istniejących obecnie uwarunkowaniach.

Dokument Strategii charakteryzuje się wysokim stopniem ogólności, często nie zawierając propozycji konkretnych działań i nie mając odniesienia w wytycznych lokalizacyjnych. Wobec powyższych przesłanek dotyczących w zasadzie każdego wieloaspektowego dokumentu, niniejsza Prognoza nie zawiera propozycji zadań alternatywnych dla realizacji celów Strategii, do czego przyczynił się brak możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Rozpatrywanie wariantów przyjętych założeń Strategii miało miejsce w toku opracowywania dokumentu i obejmowało m.in. opracowanie diagnozy stanu środowiska oraz sukcesywne konsultacje w ramach zespołu projektowego z przedstawicielami różnych środowisk oraz ankietowania mieszkańców gminy. Efektem tych prac było opracowanie ostatecznej, jednowariantowej wersji Strategii.

Należy również podkreślić, że większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach *Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Zdefiniowane w Strategii zadania, będące narzędziem służącym do spełnienia celów dokumentu, nie mają charakteru tzw. twardych założeń, a wskazują raczej kierunek aktywności, pozwalający na elastyczny dobór formy ich realizacji.

Pewne natomiast jest, iż rozwiązanie alternatywne polegające na braku realizacji projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* wpłynie negatywnie na wiele ważnych komponentów środowiska, ponieważ jak wykazano w niniejszej Prognozie – zadania zaplanowane do realizacji w ramach Strategii oddziaływać będą w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe (zaniechanie ich realizacji pogorszy stan środowiska na terenie MOF Buska-Zdroju).

Na obecnym etapie da się przedstawić jedynie ogólne rozwiązania, które można by było zastosować, jeśli w trakcie uzyskiwania decyzji środowiskowych po wyznaczeniu konkretnych lokalizacji realizacji zadań okazałoby się, że mogą one znacząco wpłynąć na środowisko.

Rozwiązania alternatywne dla działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko mogą dotyczyć:

- innej lokalizacji (warianty lokalizacji);
- innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne);
- innego sposobu zarządzania (warianty organizacyjne);
- wariantu niezrealizowania inwestycji, tzw. „opcja zerowa”.

Proponowane rozwiązania alternatywne do działań przedstawionych w Strategii polegają m.in. na:

- wytyczeniu tras ścieżek rowerowych poza obszarami chronionymi;
- zachowaniu standardów akustycznych dla zabudowy chronionej, stosowaniu cichego sprzętu, podkładów pochłaniających hałas oraz drgania;
- zastosowaniu technologii ograniczających energochłonność oraz emisję zanieczyszczeń;
- budowie elementów infrastruktury podnoszącej bezpieczeństwo, wspieranej z odnawialnych źródeł energii (np. panele fotowoltaiczne) oraz na oświetleniu automatycznie dopasowującym parametry działania do warunków (np. ograniczenie natężenia światła w przypadku braku przechodniów).

4. Analiza skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Zgodnie z art. 55 ust. 5 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) organ opracowujący projekt dokumentu jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialni są reprezentanci gmin członkowskich MOF Buska-Zdroju tj. Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój oraz Burmistrz Miasta i Gminy Stopnica. Burmistrzowie wyznaczają w poszczególnych gminach po jednym *Koordynatorze ds. Strategii MOF Buska-Zdroju*, którzy będą tworzyli *Zespół Operacyjny MOF Buska-Zdroju* zarządzający całym procesem wdrażania, koordynujący działania i przygotowujący raport z monitoringu w okresach dwuletnich.

Za monitoring jakości środowiska przyrodniczego w całym województwie świętokrzyskim odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach (instytucja ta jest odpowiedzialna za monitoring regionalny). W ramach monitoringu środowiska prowadzony jest monitoring:

- jakości powietrza,
- wód powierzchniowych i podziemnych,
- hałasu i wibracji,
- pól elektromagnetycznych,
- gleb.

Do instytucji, które wspomagają monitoring stanu środowiska przyrodniczego oraz mogą wyeliminować niekorzystne oddziaływania na obszarze objętym projektem Strategii na terenie powiatu buskiego, należą m.in.: Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kielcach i Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Kielcach. Istotną rolę w kontroli realizacji postanowień projektowanego dokumentu mają Urzędy Miasta i Gminy Busko-Zdrój oraz Miasta i Gminy Stopnica, które mogą reagować na bieżąco na powstałe zagrożenia środowiskowe, dostosowując *Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* do aktualnych potrzeb.

Monitoring realizacji Strategii prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów i zadań, uwzględnionych w planie operacyjnym Strategii. Monitoring realizacji Strategii, w tym

osiągniętych wskaźników odbywa się raz na 2 lata i jest realizowany do końca I kwartału kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym – pierwszy okres sprawozdawczy przypada na lata 2022–2023, więc pierwszy raport z monitoringu powinien być wykonany do końca czerwca 2024 r. Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom obszaru, jak również wszystkim zainteresowanym, w formie raportów z monitoringu, za pośrednictwem stron internetowych gmin MOF Buska-Zdroju, a także podczas spotkań w trakcie realizacji Strategii z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi. Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą dwuletnich zmian wskaźników. W Strategii w tabeli 18 przedstawiono wskaźniki mierzalności rozwoju, natomiast w tabeli 19 wskaźniki produktu i rezultatu, które powinny być osiągnięte na koniec realizacji Strategii – wszystkie będą przedmiotem monitoringu.

5. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* została sporządzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, a mianowicie *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Zakres opracowania niniejszego dokumentu został sporządzony zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. ustawie oraz uzgodnieniami dokonanyymi z właściwymi organami (Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Kielcach).

Celem wykonania Prognozy była analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem Strategii oraz określenie jego wpływu na poszczególne komponenty środowiska, a także stwierdzenie, czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zdrowie i życie ludzi.

Wyznaczone w projektowanym dokumencie cele i kierunki działań wpisują się w cele w zakresie ochrony środowiska, ustalone na poziomie międzynarodowym, krajowym i lokalnym. W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska oraz skutki w przypadku braku realizacji celów zawartych w Strategii.

Kolejny etap Prognozy poświęcono analizie przewidywanych oddziaływań na środowisko, związanych z realizacją projektów strategicznych. Omówiono wpływ tych działań na następujące elementy środowiska: różnorodność biologiczną, ludność, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, klimat, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne oraz obszary chronione. Przeprowadzona analiza wykazała, że przewidywane w ramach projektu działania oddziaływać będą pozytywnie bądź neutralnie na analizowane aspekty. Tylko w pojedynczych przypadkach na etapie realizacji dostrzega się możliwość wystąpienia negatywnych skutków środowiskowych. Realizacja projektu w głównej mierze wpłynie pozytywnie na:

- lokalny krajobraz – ze względu na poprawę wizerunku obszaru;
- klimat i powietrze – ze względu na działania ograniczające emisję pyłów i zanieczyszczeń do atmosfery;
- mieszkańców, turystów i kuracjuszy – ze względu na realizację szeregu działań przyczyniających się do wzrostu jakości ich życia;

- dobra materialne – ze względu na zagospodarowanie terenów i estetyzację przestrzeni,
- zabytki – ze względu na poprawę ich stanu technicznego i wizerunku.

Należy jednak pamiętać, że realizacja wielu zadań Strategii wiąże się z pracami remontowo-budowlanymi i ziemnymi, które mogą być uciążliwe dla środowiska naturalnego i ludzi. Negatywne oddziaływania, związane głównie z emisją gazów i pyłów do atmosfery oraz emisją hałasu, będą miały charakter krótkotrwały, chwilowy i nie wpłyną w znaczący sposób na pogorszenie się stanu środowiska. W pojedynczych przypadkach zmiany w środowisku będą trwałe, na przykład zanik bioróżnorodności w miejscach budowy nowych obiektów budowlanych. Oddziaływania te mogą być znacznie ograniczone, w zależności od poprawności wykonania projektu, trzymania się harmonogramu robót i przestrzegania podstawowych zasad dotyczących bezpieczeństwa i jakości robót budowlanych.

Mając na uwadze potrzebę minimalizacji negatywnych oddziaływań niektórych przedsięwzięć i wynikających z nich projektów inwestycyjnych, przedstawiono najważniejsze propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, który może być wywołany ich realizacją. Należą do nich głównie zadania przyczyniające się do ograniczenia skutków inwestycji na etapie jego realizacji.

Z uwagi na położenie geograficzne MOF Buska-Zdroju oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii, nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

W Prognozie przedstawiono przewidywalną metodę analizy skutków realizacji Strategii, którą będzie monitoring wdrażania Strategii. Będzie się on odbywał poprzez analizę wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania. Za wdrażanie Strategii odpowiedzialni są reprezentanci gmin członkowskich MOF Buska-Zdroju tj. Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój oraz Burmistrz Miasta i Gminy Stopnica. Burmistrzowie wyznaczą w poszczególnych gminach po jednym *Koordinatorze ds. Strategii MOF Buska-Zdroju*, którzy będą tworzyli *Zespół Operacyjny MOF Buska-Zdroju* zarządzający całym procesem wdrażania, koordynujący działania i przygotowujący raport z monitoringu w okresach dwuletnich. Podsumowując można stwierdzić, iż *Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* zarówno w kontekście oddziaływań bezpośrednich, jak i pośrednich – nie wpłynie negatywnie na środowisko.

Spis map

Mapa 1 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku.....	44
Mapa 2 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM2,5 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2021 roku.....	44
Mapa 3 Ocena zagrożenia powodziowego na terenie MOF Buska-Zdroju	54
Mapa 4 Klasy zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych.....	56
Mapa 5 Klasy zagrożenia suszą hydrologiczną.....	57
Mapa 6 Klasy zagrożenia suszą hydrogeologiczną.....	58
Mapa 7 Formy ochrony przyrody na terenie MOF Buska-Zdroju	64
Mapa 8 Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i>	110
Mapa 9 Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i>	112

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie MOF Buska-Zdroju na tle Polski, województwa świętokrzyskiego oraz powiatu buskiego.....	40
Rysunek 2 Granica Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną.....	66
Rysunek 3 Granica Szanieckiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną	67
Rysunek 4 Strefy uzdrowiskowe w Gminie Busko-Zdrój, stan na 12.03.2019 roku.....	77
Rysunek 5 Legenda do mapy 8: Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> względem form ochrony przyrody	111
Rysunek 6 Legenda do mapy 9: Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i> względem uwarunkowań wodnych.....	113

Spis tabel

Tabela 1 Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu	19
Tabela 2 Pomniki przyrody na terenie MOF Buska-Zdroju	75
Tabela 3 Wpływ inwestycji planowanych w ramach projektów strategicznych zaplanowanych do realizacji w ramach <i>Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030</i>	100
Tabela 4 Możliwe rozwiązania zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływania na środowisko, mogące być rezultatem realizacji działań opisanych w projekcie dokumentu	143

OŚWIADCZENIE
AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU
WYMAGAŃ O KTÓRYCH MOWA W ART. 74a UST. 2

Oświadczam, iż jako Autor prognozy oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030* **spełniam wymagania**, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. (tj. Dz. U. 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko tj. posiadam ukończone w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym studia magisterskie na kierunku związanym z kształceniem w zakresie nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych z dyscypliny: inżynieria środowiska.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Klaudia Guzy

(podpis autora prognozy)